
PATVIRTINTA
Šiaulių rajono savivaldybės tarybos
2021 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T-29

**ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS 2021–2023
METAMS**

Šiauliai, 2021

SITUACIJOS ANALIZĖ

IŠORINĖS APLINKOS ANALIZĖ

Tarptautiniai, valstybės lygmens. „Europa 2020“ – tai 2010 m. pradėta įgyvendinti Europos Sąjungos dešimties metų ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategija. Strategija „Europa 2020“ siekiama augimo, kuris būtų: pažangus (veiksmingesnės investicijos į švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas), tvarus (ryžtingas perėjimas prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos) ir integracinis (daug dėmesio darbo vietų kūrimui ir skurdo mažinimui). Strategijoje iškelti penki pagrindiniai tikslai, kuriais remiantis nustatyti nacionaliniai siekiai, kuriuos Lietuva turi pasiekti iki dešimtmečio pabaigos:

1. Užimtumas: 72,8 proc. 20–64 metų žmonių turėtų turėti darbą.
2. Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra: 1,9 proc. BVP turėtų būti investuojama į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą.
3. Klimato kaita ir energetika: šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turėtų būti sumažintas 15 proc., palyginti su 1990 m. rodikliais; 23 proc. energijos turėtų būti gaminama iš atsinaujinančiųjų šaltinių; energijos vartojimo efektyvumas – energijos vartojimo sumažinimas turėtų siekti – 1,14 Mtne.
4. Švietimas: reikėtų užtikrinti, kad pagrindinį išsilavinimą neįgijusių mokinių dalis nebūtų didesnė nei 5 proc., vidurinį išsilavinimą – 3 proc.; svarbu užtikrinti, kad ne mažiau kaip 40 proc. 30–34 metų asmenų turėtų aukštąjį išsilavinimą.
5. Skurdas ir socialinė atskirtis: svarbu bent 170 tūkst. sumažinti skurde gyvenančių ir socialiai atskirtų žmonių arba žmonių, kuriems tai gresia, skaičių.

Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ išskirtos šios pažangai svarbios vertybės – atvirumas, kūrybingumas, atsakomybė bei trys esminės pažangos sritys – visuomenė, ekonomika ir valdymas. Pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes, kurios taps sąmoningu žmogaus siekiu kiekvienoje iš pažangos sričių. Pokyčių siekiama šiose srityse: sumani visuomenė, sumani ekonomika, sumanus valdymas. Šie prioritetai detalizuoti rengiant vidutinio laikotarpio strateginius dokumentus, programas, planus. Strategijai įgyvendinti patvirtinta Nacionalinės pažangos programa, kuri yra pagrindinis valstybės plėtros strateginis dokumentas bei pagrindas Europos Sąjungos paramos panaudojimui Lietuvoje 2014–2020 metais.

Regiono lygmens. 2013 m. gruodžio 3 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/5S-76 „Dėl Šiaulių regiono 2014–2020 metų plėtros plano patvirtinimo“ patvirtintas Šiaulių regiono 2014–2020 m. plėtros planas. Plėtros planas yra strateginis dokumentas, kuris skirtas įgyvendinti nacionalinę politiką regioninės plėtros srityje bei tinkamai pasirengti ir panaudoti ES struktūrinę paramą. Planas atnaujintas 2020 m. gruodžio 29 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/5S-79.

Pasinaudojant 2014–2020 m. ES struktūrine parama sprendžiamos gyvenamosioms vietoms būdingos problemos skatinant jų plėtrą, didinant konkurencingumą ir gyvenamosios vietovės patrauklumą, skatinant ekonomikos augimą, plėtojant viešąją infrastruktūrą.

Pagal 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos programą iki 2020 m. pabaigos ES struktūrinės paramos lėšomis Šiaulių rajono savivaldybėje jau įgyvendinta projektų, kurių vertė siekia 17,83 mln. Eur (šaltinis – portalas www.esinvesticijos.lt).

2020 m. Šiaulių rajono savivaldybės administracija baigė įgyvendinti projektą „Socialinio būsto fondo plėtra Šiaulių rajone“. Taip pat sėkmingai įgyvendinti projektai

„Meškuičių miestelio bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros kompleksiškas atnaujinimas“, „Kompleksinis Kuršėnų miesto daugiabučių namų gyvenamųjų kvartalų sutvarkymas“, „Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokyklos-daugiafunkcio centro modernizavimas“, „Kairių miestelio bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros kompleksiškas atnaujinimas“, „Šiaulių rajono pėsčiųjų ir dviračių takų rekonstrukcija ir plėtra“, „Žadžiūnų kaimo viešojo pastato ir jo aplinkos atnaujinimas ir pritaikymas vietos gyventojų poreikiams“, „Viešosios infrastruktūros įrengimas Varputėnų kaime“, „Viešosios infrastruktūros įrengimas Gilvyčių kaime“.

2021 metais toliau vykdomi pradėti įgyvendinti projektai: „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Šiaulių rajone“, „Šiaulių r. Ginkūnų lopšelio-darželio plėtra“, „Makrofitų biomasės šalinimas Kairių ežere ir priekrantėse“, „Kuršėnų miesto Kudirkos g., Tilvyčio g., Dambrausko g. ir Kapų g. rekonstrukcija, įrengiant eismo saugumo priemones“, „Šiaulių rajono vietovių kraštovaizdžio tvarkymas, II etapas“, „Savivaldybės jungiančios turizmo informacinės infrastruktūros plėtra Šiaulių regione“, „Raudėnų mokyklos-daugiafunkcio centro II korpuso pritaikymas vietos gyventojų poreikiams“, „Eismo saugumo priemonių gerinimas Šiaulių rajone“. Pradėti įgyvendinti nauji projektai: „Bendruomeninių apgyvendinimo bei užimtumo paslaugų asmenims su proto ir (ar) psichikos negalia plėtra Šiaulių rajono savivaldybėje“, „Pavenčių laisvalaikio zonos įkūrimas Kuršėnų mieste“, „Bendruomeninių vaikų globos namų ir vaikų dienos centrų tinklo plėtra Šiaulių rajone“, „Šiaulių rajono Gegužių kaimo Vėtrungės gatvės dalies rekonstravimas“.

Baigiami įgyvendinti projektai: „Kuršėnų dvaro sodybos (unikalus kodas 16057) tvarkybos darbai ir pritaikymas kultūros ir verslo poreikiams (I etapas)“, „Ventos upės viešosios erdvės Kuršėnų mieste įrengimas ir pritaikymas bendruomeniniams ir verslo poreikiams“, „Gruzdžių miestelio bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros kompleksiškas atnaujinimas“, „Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra Šiaulių rajone“, „Kompleksinis Kuršėnų miesto daugiabučių namų gyvenamųjų kvartalų sutvarkymas (II etapas)“, „Šiaulių rajono Gruzdžių gimnazijos pastato rekonstravimas“.

2020 metais pasirašytos keturių projektų sutartys, kurių vertė – 2,5 mln. Eur, numatomas ES fondų ir valstybės biudžeto lėšų finansavimas šiems projektams – 2,28 mln. Eur.

EKONOMINIAI VEIKSNIAI

BENDRIEJI EKONOMINIAI RODIKLIAI

Šalies bendrasis vidaus produktas (BVP) 2018 m. to meto kainomis siekė 45,3 mlrd. Eur. BVP 2019 m. to meto kainomis siekė 47,4 mlrd. Eur, t. y. apie 4,6 proc. daugiau nei 2018 m. BVP 2020 m. I–III ketv. to meto kainomis siekė 36 mlrd. Eur. Palyginti su 2019 m. trimis ketvirčiais, realusis BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, buvo – 1,3 proc. (nepašalinus sudarė –0,8 proc.). BVP, tenkantis vienam šalies gyventojui, 2019 m. sudarė apie 17,5 tūkst. Eur, BVP, tenkantis vienam šalies gyventojui, 2020 m. I–III ketv. sudarė 12,9 tūkst. Eur (apie 0,78 proc. daugiau nei tą patį laikotarpį 2019 m.).

Vertinant gamybos metodu, 2020 m. trečiąjį ketvirtį, palyginus su praėjusiu laikotarpiu, teigiamam BVP pokyčiui didžiausios įtakos turėjo didmeninės ir mažmeninės prekybos (2,1 proc.), pramonės (0,9 proc.), profesinės, mokslinės ir techninės, administracinės ir aptarnavimo veiklos (0,3 proc.) įmonių veiklos rezultatai. Vertinant BVP išlaidų metodu, nustatyta, kad 2020 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su praėjusiu ketvirčiu, namų ūkių galutinio vartojimo išlaidos padidėjo 6,5 proc., bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas – 8,2 proc.,

prekių ir paslaugų eksportas bei importas – atitinkamai 14,7 ir 16,7 proc. (šaltinis Lietuvos statistikos departamentas).

Šiaulių apskrities BVP 2019 m. to meto kainomis siekė 3,5 mlrd. Eur (apie 9,4 proc. daugiau nei 2018 m.). BVP vienam Šiaulių apskrities gyventojui 2019 m. sudarė 13,2 tūkst. Eur (75,8 proc. lyginant su šalies vidurkiu).

Metinė 2020 m. gruodžio mėn. infliacija (2020 m. gruodį palyginus su 2019 m. gruodžiu) sudarė 0,2 proc. Metinei infliacijai daugiausia įtakos turėjo transporto, būsto, vandens, elektros, dujų ir kito kuro prekių ir paslaugų, drabužių ir avalynės kainų sumažėjimas bei sveikatos priežiūros prekių ir paslaugų, alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių, būsto apstatymo, namų apyvokos įrangos ir kasdienės būsto priežiūros prekių ir paslaugų kainų padidėjimas (šaltinis Lietuvos statistikos departamentas).

2021 m. sausio 1 d. šalyje buvo registruota 277,1 tūkst. darbo neturinčių asmenų, t. y. 16,1 proc. visų šalies darbingo amžiaus gyventojų.

Šiaulių rajone 2020 m. gruodžio mėnesio pabaigoje buvo registruota 4,2 tūkst. bedarbių, t. y. 15,6 proc. šalies darbingo amžiaus gyventojų (šaltinis Užimtumo tarnyba).

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, pašalinus nuo 2019 m. bruto darbo užmokesčio indeksavimo įsigaliojusių mokesčių pasikeitimo įtaką, 2019 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su 2018 m. trečiuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 9,2 proc.: viešajame sektoriuje išaugo 12,2 proc., privačiajame – 8 proc. Moterų bruto darbo užmokestis padidėjo 10,3 proc., vyrų – 8,2 proc. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis per metus šalies ūkyje padidėjo visų ekonominės veiklos rūšių įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuo 5,2 (administracinės ir aptarnavimo veiklos) iki 15,9 proc. (švietimo).

2020 m. vidutinis mėnesinis darbo užmokestis per metus (2020 m. III ketv. lyginant su tuo pačiu ketvirčiu 2019 m.) didėjo visose Lietuvos apskrityse, visose savivaldybėse jis perkopė 1 000 Eur ribą. Atotrūkis tarp skirtinguose šalies regionuose mokamo vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio menko.

Darbo užmokesčio pokyčiams įtakos turėjo nuo 2020 m. sausio 1 d. padidinta minimalioji mėnesinė alga, valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinis dydis, pasikeitusi neapmokestinamojo pajamų dydžio skaičiavimo tvarka ir kitos priežastys.

Šiaulių rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2020 m. trečiąjį ketvirtį, palyginus su 2019 m. trečiuoju ketvirčiu, padidėjo 10,5 proc., neto darbo užmokestis padidėjo 11,3 proc. Šiaulių rajono savivaldybėje 2020 m. III ketvirtį vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis buvo 1 443,80 Eur. Vidutinis darbuotojų skaičius Šiaulių rajono savivaldybėje 2020 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su 2019 m. trečiuoju ketvirčiu, sumažėjo 1,5 proc. (šaltinis Lietuvos statistikos departamentas).

Tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) – tai užsienio fizinių ir juridinių asmenų šalyje arba šalies fizinių ir juridinių asmenų užsienyje įsigyjamas ilgalaikis turtas, žemė, pastatai, įrenginiai ar veikiančios įmonės (jų akcijos). TUI parodo verslo aplinkos tvarumą, investicijų atsipirkimo galimybes, darbo našumą. TUI apimtys Šiaulių apskrityje 2019 m. siekė 1 547 Eur vienam gyventojui. Šalyje (2020 m. III ketvirtį palyginus su 2019 m. III ketvirčiu) TUI vienam gyventojui didėjo 2,8 proc. (nuo 6642 Eur iki 6827 Eur). TUI apimtys Šiaulių rajono savivaldybėje 2019 m. siekė 670 Eur vienam gyventojui.

VERSLAS

2020 m. pradžioje Šiaulių rajono savivaldybėje veikė 1 096 ūkio subjektai, t. y. 2,7 proc. daugiau, nei 2019 m. pradžioje (veikė 1 067 ūkio subjektai). Šiaulių rajono savivaldybėje veikė 1,02 proc. visų šalies ūkio subjektų. Vertinant veikiančių ūkio subjektų struktūrą pagal ekonominės veiklos rūšis, Šiaulių rajono savivaldybėje didžiausia dalis subjektų užsiima didmenine ir mažmenine prekyba, variklių transporto priemonių ir motociklų remontu (22,54 proc.), transporto ir saugojimo veikla (13,23 proc.), vykdo apdirbamąją gamybą (10,58 proc.). Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikla Šiaulių rajono savivaldybėje užsiima 8,12 proc. ūkio subjektų, kuomet šalyje – 2,18 proc.

2020 m. pradžioje Šiaulių rajono savivaldybėje veikė 873 mažos ir vidutinės įmonės, t. y. 76,65 proc. visų veikiančių ūkio subjektų (šalyje šis rodiklis siekia 80,73 proc.) arba 99,89 proc. visų veikiančių įmonių (šalyje šis rodiklis siekia 99,54 proc.). Šiose įmonėse 2020 m. pradžioje dirbo 6 622 darbuotojai (2019 m. – 6 641 darbuotojų) arba 93,07 proc. visų darbuotojų skaičiaus veikiančiose įmonėse (2019 m. – 92,78 proc.). Šis rodiklis šalyje 2020 m. pradžioje siekė 71,55 proc., 2019 m. – 73,25 proc.

Verslumo lygis (veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų) Šiaulių rajono savivaldybėje 2020 m. pradžioje siekė 21,07 vnt. (šalyje – 31,04 vnt., Šiaulių apskrityje – 21,59 vnt.).

Kadangi Šiaulių rajonas pasižymi gerai išplėtotu žemės ūkiu ir žemės ūkio produkcijos perdirbimu, Šiaulių rajono savivaldybėje gausu mėsos perdirbimo, duonos ir pyrago gaminių verslų, taip pat vystoma medienos perdirbimo veikla, baldų gamyba ir kt. Be to, plėtojami ir netradiciniai žemės ūkio verslai – švelniakailių žvėrelių, vynuoginių sraigių, grybų, uogų, gėlių, prieskoninių augalų auginimas, taip pat žuvininkystė, arklininkystė, avininkystė, miškininkystė.

Šiaulių rajono savivaldybė turi gerai išplėtotą infrastruktūrą verslo plėtrai, rajone yra pakankamai laisvų žemės plotų su netoliese esančiomis komunikacijomis (elektros tinklais, dujotiekiais, vandentiekio magistraliniais tinklais). Žvelgiant iš ilgalaikės perspektyvos, Šiaulių rajonui tai itin paranku, nes atsiveria plačios galimybės investicijų pritraukimui.

Šiaulių rajono savivaldybės verslo situacijai ir plėtrai didelę įtaką daro Šiaulių miestas – Šiaulių apskrities ir Šiaulių rajono administracinis centras, kuriame sutelktas ekonominis, verslo, mokslo potencialas. Nemaža dalis Šiaulių rajono gyventojų dėl įvairesnės rinkos, platesnių verslo galimybių, didesnės prekių, paslaugų pasiūlos dirba, plėtoja verslus ir kuria pridėtinę vertę Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje. Kita vertus, tokiu būdu didėja Šiaulių rajono gyventojų užimtumas, mieste gaunamų pajamų dydžiui viršijant kaimo vietovėse gaunamų pajamų vidurkį, Šiaulių rajone auga surenkamo gyventojų pajamų mokesčio suma.

Šiaulių rajone vykdoma verslo rėmimo sistema, skatinanti smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą. Šiaulių rajono savivaldybės 2020 m. biudžete Šiaulių rajono smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programos įgyvendinimui buvo skirta 15 tūkst. Eur suma, kuri buvo įsisavinta 100 proc. Smulkaus ir vidutinio verslo subjektams iš dalies buvo kompensuotos patirtos išlaidos: naujai steigiamų ūkio subjektų įregistravimo bei jau veikiančių ūkio subjektų įstatų pakeitimo ir perregistravimo, reklamos ir viešinimo, gamybinės įrangos įsigijimo, mokymų, kvalifikacijos įgijimo, kėlimo ar perkvalifikavimo kursų, seminarų, patalpų nuomos išlaidos ir kt. Šiaulių rajono savivaldybės biudžeto lėšos buvo skirtos ir verslo subjektus vienijančios asociacijos – Šiaulių rajono verslininkų asociacijos – veiklai vykdyti (mokymams verslininkams ir metinei konferencijai verslo atstovams organizuoti).

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams.

Įgyvendinant Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 m. programą, kurios vienas pagrindinių siekių buvo skatinti šalies konkurencingumą, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi šie programos tikslai:

1. Didinti tiesiogines investicijas į gamybos ir paslaugų sektorius.
2. Modernizuoti, integruoti ir plėtoti pramonę.
3. Aprūpinti Lietuvos verslą konkurencingais žmogiškaisiais ištekliais.

Šiaulių rajono savivaldybės ekonominiai rodikliai regiono ir šalies kontekste yra stabilūs, tačiau kai kuriose srityse nuo šalies ir regiono atsilieka (pavyzdžiui, nedideli tiesioginių užsienio investicijų srautai, mažai stambių įmonių ir pan.), o tai gali turėti neigiamos įtakos savivaldybės ekonomikos plėtrai, konkurencingumui, investiciniam patrauklumui. Siekiant užtikrinti ekonominį stabilumą ir vietos ūkio plėtros perspektyvas, remiantis programos tikslais, būtina skatinti investicijas į paslaugų ir gamybos sektorius gerinant investicinę aplinką, investuotojus kviečiant įgyvendinti gamybos ir paslaugų srities projektus, skatinant pramonės ir paslaugų įmonių steigimąsi, jungimąsi ir glaudesnę bendradarbiavimą ir pan. Be to, augant vietos ūkio konkurencingumui, svarbu užtikrinti žmogiškųjų išteklių pakankamumą ir tinkamą jų pasirengimą konkuruoti, sukuriant optimalų mokymosi įstaigų tinklą, pasirengusį reaguoti į nuolat kintančią padėtį darbo rinkoje, aprūpinant kokybiškais, konkurencingais darbuotojais.

Įgyvendinant Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 m. programą, kurios strateginis tikslas buvo didinti Lietuvos ūkio konkurencingumą, kuriant efektyvią inovacijų sistemą, skatinančią ūkio inovatyvumą, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi šie programos tikslai:

1. Plėtojant naujas žinias ir jų taikymą, ugdyti inovatyvią visuomenę.
2. Didinti verslo inovacinį potencialą.

3. Didinti inovacijų politikos formavimo ir įgyvendinimo efektyvumą ir skatinti inovacijas viešajame sektoriuje.

Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 m. programoje numatyta, jog inovacijų plėtros pagrindas – nenutrūkstama mokslo ir studijų plėtra. Kuriant modernią, didesnę pridėtinę vertę nešančią ekonomiką, teigiamą poveikį daro reikalingų žinių įgijimas, intelektinio potencialo gausinimas. Šiaulių mieste esančios aukštojo mokslo, profesinio mokymo įstaigos turi didelę reikšmę Šiaulių rajono ekonomikos, mokslo, verslo plėtotei bei šių sričių integracijai. Kuriant žiniomis grįstą ekonomiką, tikslinga išnaudoti esamą Šiaulių rajono intelektinį kapitalą sudarant sąlygas vykdyti aukšto lygio, bendruomenės bei ūkio poreikius atitinkančias mokslo ir technologijų veiklas, skatinti besimokančiųjų kūrybiškumą bei žingeidumą, suteikti žinių apie inovatyvaus verslo pradžią ir kt. Taip pat svarbu skatinti investicijas į tas verslo sritis, kurios reikalautų aukštos kvalifikacijos darbo jėgos, sugebančios kurti konkurencingus produktus vietos bei užsienio rinkoms. Inovacijų plėtra neįmanoma be tikslingos inovacijų politikos formavimo. Dėl šios priežasties prioritetine kryptimi turi tapti ir reguliacinės viešojo sektoriaus aplinkos stiprinimas.

Įgyvendinant Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, kurios pagrindinis siekis – bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų ir aktyvių piliečių idėjų, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga, skleidimas, Šiaulių rajono savivaldybei ekonomikos ir verslo plėtros srityje aktualiausias šis pažangos strategijos užmojis:

Sumani ekonomika – lanksti ir gebanti konkuruoti pasaulyje [atvirumas], aukštą pridėtinę vertę kurianti ekonomika, grindžiama žiniomis, inovacijomis, verslumu [kūrybingumas] ir socialiniu atsakingumu bei „žaliuoju“ augimu [atsakomybė].

Siekiant palaikyti sumanios ekonomikos iniciatyvas, svarbu didelį dėmesį skirti verslumo skatinimui ir remti verslo kūrimąsi, užtikrinti aukštą pridėtinę vertę kuriančias darbo vietas, kurti paprastą, skaidrią ir prognozuojamą mokesčių sistemą, sąlygas verslo, švietimo, mokslo ir kultūros integracijai, vietos ūkio struktūroje palaikyti pramonės ir paslaugų dermę ir kt.

ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ

2020 m. žemės ūkio naudmenos Šiaulių rajono savivaldybėje sudarė 55,85 proc. (apskirtyje – 62,60 proc., šalyje – 52,50 proc.), miškai – 35,35 proc. (apskirtyje – 27,00 proc., šalyje – 33,50 proc.) viso žemės ploto. Šiaulių rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenos sudaro 2,98 proc. šalies ir 18,80 proc. Šiaulių apskrities žemės ūkio naudmenų. Miškai ir miško žemė Šiaulių rajono savivaldybėje sudaro 35,35 proc. viso žemės ūkio fondo (Lietuvoje – 33,80 proc., Šiaulių apskrityje – 27,15 proc.). Pagal Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, medienos ištekliai Šiaulių rajono savivaldybėje (11570 tūkst. m³) sudarė 2,42 proc. šalies ir 26,20 proc. Šiaulių apskrities išteklių.

VĮ Valstybės žemės fondo 2020 m. pateiktais duomenimis, Šiaulių rajone yra nusausinga (melioruota) 89 474 ha žemės plotas, iš jos žemės ūkio naudmenos sudaro 83 318 ha.

Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2021 m. sausio 1 d. duomenimis, Šiaulių rajono savivaldybėje yra įregistruoti 1312 vnt. ūkininkų ūkių, kurių vidutinis dydis yra apie 18,09 ha, o šalies ūkininkų ūkių dydžio vidurkis yra 15,67 ha.

2020 m. Šiaulių rajono savivaldybėje priimtose 2280 paraiškos paramai gauti už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius, iš to skaičiaus 106 paraiškos priimtose naudojantis e. valdžios vartų portalu. Deklaruotas plotas sudaro 90739 ha žemės bei kitų naudmenų. Šiaulių rajone priimta 131 jaunojo ūkininko paraiška, jų deklaruotas plotas sudaro 3377 ha. Ekologinis ūkininkavimas apima 2556 ha.

Bendrosios žemės ūkio produkcijos, kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, apimtys 2019 m. didėjo tiek Šiaulių rajono savivaldybėje, tiek ir šalyje bei Šiaulių apskrityje. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys analizuojamu periodu Šiaulių rajono savivaldybėje didėjo 11,4 mln. Eur (11,5 proc.), šalyje – 291,4 mln. Eur (11,5 proc.). Augalininkystės produkcijos apimtys Šiaulių rajono savivaldybėje didėjo 16,7 proc. (13 mln. Eur), Šiaulių apskrityje – 10 proc. (30 mln. Eur), visoje šalyje – 16,8 proc. (287,1 mln. Eur). Gyvulininkystės produkcijos gamybos apimtys Šiaulių rajono savivaldybėje 2019 m. laikotarpiu mažėjo 8,1 proc. (1,6 mln. Eur), šalyje gyvulininkystės produkcijos apimtys didėjo 0,5 proc. (4,3 mln. Eur), Šiaulių apskrityje fiksuotas 1 proc. mažėjimas (0,6 mln. Eur). Šiaulių rajono savivaldybėje 2019 m. buvo pagaminta 25 proc. visos Šiaulių apskrities žemės ūkio produkcijos. Bendroji žemės ūkio produkcijos vertė savivaldybėje siekė 110,5 mln. Eur. Šiaulių rajono savivaldybėje žemės ūkis daugiau orientuotas į augalininkystės produkcijos gaminimą. 2019 m. augalininkystė sudarė 82 proc. bendrosios žemės ūkio produkcijos. Šalyje ir Šiaulių apskrityje vyravo panašios tendencijos, kaip ir Šiaulių rajone – augalininkystė sudarė didžiausią bendrosios žemės ūkio produkcijos dalį (atitinkamai 64 ir 76 proc.).

Šiaulių rajono savivaldybei būdingas gana aukštas derlingumas. 2019 m. grūdinių kultūrų derlius buvo 20 proc. didesnis nei šalies ir 5 proc. didesnis nei Šiaulių apskrities vidurkiai, bulvių derlingumas, palyginti su šalies vidurkiu, didėjo 15 proc., o palyginti su Šiaulių apskrities vidurkiu, didėjo 7 proc.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programą, jos pagrindiniai prioritetai, taikytini ir Šiaulių rajono savivaldybei, yra šie:

1. Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse.
2. Didinti visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą.
3. Skatinti maisto grandinės organizavimą ir rizikos valdymą žemės ūkyje.
4. Atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas.
5. Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą nuo klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose.

6. Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse.

Numatytų kryptių įgyvendinimas suteiks galimybę skatinti žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumą, inovatyvumą, o tai, atsižvelgiant į Šiaulių rajono ūkio struktūrą ir itin palankias sąlygas žemės ūkio ir miškininkystės plėtojei, didins šios srities perspektyvumą regiono lygiu.

Įgyvendinant Nacionalinę 2014–2020 m. gyvulininkystės sektoriaus plėtros programą, kurios strateginis tikslas – stiprinti į vidaus ir užsienio rinką orientuotą konkurencingą gyvulininkystės sektorių, ūkinių gyvūnų augintojams užtikrinantį pajamas, o vartotojams – geros kokybės produktus, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie programos tikslai:

1. Didinti ūkinių gyvūnų skaičių ir plėsti gyvulininkystės produkcijos gamybą, drauge užtikrinti aplinkos apsaugą.
2. Diegti naujausias technologijas gyvulininkystės ūkiuose, pritaikyti mokslo laimėjimus, užtikrinti aukštos kvalifikacijos gyvulininkystės ūkiui būtinų specialistų rengimą.
3. Tobulinti ūkinių gyvūnų veislininkystės sistemą, didinti veislinių ūkinių gyvūnų skaičių, saugoti ūkinių gyvūnų genetinius išteklius.
4. Užtikrinti ūkinių gyvūnų gerovę ir sveikatingumą.

Atsižvelgiant į mažėjančias gyvulininkystės produkcijos apimtis Šiaulių rajono savivaldybėje, būtina imtis priemonių, būtinų gyvulininkystės sektoriaus plėtrai. Tai įgyvendinti padėtų gyvulininkystės ūkių konkurencingumo skatinimas, užtikrinant investicinę paramą projektams šioje srityje, gyvulininkystės produkcijos gamybos ir eksporto didinimas, inovacijų ir naujausių technologijų diegimas, gyvulininkystės ūkių aprūpinimas kvalifikuotais specialistais, jaunimo skatinimas domėtis žemės ūkiu ir gyvulininkyste ir pan.

Įgyvendinant Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 m. programą, kurios strateginis tikslas – didinti miškų teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško augimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miškų ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie programos tikslai:

1. Išsaugoti ir gausinti Lietuvos miškus ir jų išteklius.
2. Užtikrinti racionalų Lietuvos miškų išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą.

3. Didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą ir konkurencingumą.
4. Išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką.

Siekiant palaikyti miškų ūkio sektoriaus tvarumą, tikslinga didinti vietovės miškingumą įvedant mišką nenaudojamoje ir žemės ūkiui netinkamoje žemėje, taip pat finansiškai skatinant įveisti miškus privačioje ir valstybinėje žemėje, plėtojant miškų atkūrimą genetiniu–ekologiniu pagrindu, užtikrinant tinkamą miškų apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo, sudarant prielaidas įgyvendinti nepertraukiamą miškotvarką, skatinant investicijas į miškus ir miškų ūkį, ypač inovacijas, didinant miškų urėdijų veiklos efektyvumą, skatinant rekreacinių miško funkcijų plėtrą, rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimą ir tvarkymą, kultūros paveldo objektų ir jų paminklinės aplinkos miškuose išsaugojimą ir kt.

Įgyvendinant Nacionalinę aplinkos apsaugos strategiją, kurios svarbiausias numatomas aplinkos apsaugos politikos tikslas – pasiekti, kad Lietuvos aplinka būtų sveika, švari ir saugi, darniai tenkinanti visuomenės, aplinkosaugos ir ekonomikos poreikius, Šiaulių rajono savivaldybei žemės ūkio ir miškininkystės srityje aktualiausia yra ši programos prioritentinė kryptis:

1. Darnus gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas.

Atsižvelgiant į šią kryptį, darnų miškų tvarkymą numatoma užtikrinti gausinant miškus ir jų išteklius, išsaugant ir formuojant tvarias miško ekosistemas, miško išteklius naudojant racionaliai. Šiaulių rajono savivaldybė pasižymi dideliu miškingumu, todėl šie prioritetai, siekiant miškų tvarumo, yra itin svarbūs.

STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Nacionalinę energetikos nepriklausomybės strategiją, kurios numatomų energetikos politikos kryptų ir veiksmų pagrindinis tikslas – Lietuvos energetinės nepriklausomybės iki 2020 metų užtikrinimas, sustiprinsiantis Lietuvos energetinį saugumą ir konkurencingumą, Šiaulių rajono savivaldybei statybos ir gyvenamojo fondo srityje aktualiausia yra ši programos iniciatyva:

Šiluma. Šioje kryptyje svarbu siekti šilumos vartojimo efektyvumo didinimo. Šilumos energijos vartojimo efektyvumo didinimas yra itin naudingas gyventojams dėl mažėjančių išlaidų šildymui, regionui – dėl didėjančios energetinės nepriklausomybės ir teigiamo poveikio vidaus ekonomikai, o aplinkai – dėl mažesnio teršalų bei šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo.

Įgyvendinant Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2015–2021 m. programą, kurios strateginis tikslas – didinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą, pakeisti šilumos gamybai naudojamas importuojamas gamtines dujas tvariais vietiniais ir atsinaujinančiais energijos ištekliais, taip siekiant mažinti šilumos kainas, Šiaulių rajono savivaldybei statybos ir gyvenamojo fondo srityje aktualiausios yra šios programos iniciatyvos:

1. Mažinti šilumos energijos kainas ir aplinkos taršą, šilumos energijai gaminti naudojamo kuro balanse teikiant pirmenybę atsinaujinantiems ir (arba) vietiniams energijos ištekliais.
2. Mažinti šilumos perdavimo nuostolius.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo Šiaulių rajono savivaldybėje, siūlytina tobulinti centralizuoto šilumos tiekimo sistemų plėtros planavimo ir reguliavimo taisykles. Tikslinga numatyti mechanizmus, kurie skatintų efektyvų investicijų įgyvendinimą, sudarytų sąlygas

mažinti šilumos vartojimą, šilumos gamybos ir transportavimo sąnaudas ir kt. Taip pat būtina mažinti šilumos energijos nuostolius perdavimo tinkluose ir šiuos tinklus pritaikyti vartotojų poreikiams.

TRANSPORTAS

Transporto sektorius šalies ir regiono ekonomikos plėtotei atlieka svarbų vaidmenį: ši sritis prisideda prie pramonės ir verslo (ypatingai logistikos) kūrimo. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, transporto plėtra suintensyvėjo, paspartėjo tarptautiniai integracijos procesai į Europos Sąjungos transporto paslaugų rinką.

2020 m. bendras Šiaulių rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų ir vidaus kelių ilgis siekė 1625 km, iš jų 1490 km su kelio dangą. 2020 m. vietinės reikšmės viešieji keliai su patobulinta dangą siekė 201 km, žvyro keliai – 1289 km, keliai su grunto dangą – 135 km. Per 2020 metus išasfaltuota 6,2 km žvyrkelių.

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytą savarankiškąją funkciją – keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas – Šiaulių rajono savivaldybė 2020 m. keleivių vežimo išlaidų padengimui panaudojo 852,5 tūkst. Eur (675 tūkst. Eur kompensacijoms už vežėjų patirtus nuostolius, 152 tūkst. Eur kompensacijoms už lengvatinių keleivių vežimą ir 25,5 tūkst. Eur kompensacijoms už mokinių pavėžėjimą).

Vietiniais (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo maršrutais, kuriuos aptarnavo vežėjai pagal Keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų teikimo sutartis, 2020 metais buvo nuvažiuota apie 1,8 mln. km.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Lietuvos regioninės politikos Baltojoje knygoje darniai ir tvariai plėtrai 2017–2030 m. numatyta, kad siekiant įgyvendinti antrą uždavinį – užtikrinti, kad darnus ir tvarus ekonomikos augimas būtų geografiškai subalansuotas – turi būti atliekami veiksmai, gerinantys dirbančiųjų susisiekimą su darbovieta. Siekiama, kad būtų sukurta keleivinio kelių ir geležinkelių transporto maršrutų suderinimo sistema, regioninės viešojo transporto sistemos, sudarant galimybę organizuoti susisiekimą tarp miesto ir priemiesčio ir regiono miestų, skatinama atokių vietovių transporto dalijimosi sistema, sukuriant atsiskaitymo sistemą, į pavėžėjimo paslaugų teikimą įtraukiant asociacijas ir pavienius asmenis.

Siekiant suderinti Šiaulių miesto ir priemiesčio viešojo transporto maršrutus, viešojo transporto sistemos darnumo, aplinkos išsaugojimo ir užtikrinti vietos bendruomenės poreikių patenkinimą, Šiaulių rajono savivaldybėje vykdomas Šiaulių rajono vietinių (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo maršrutų optimizavimas.

TURIZMAS

Šiaulių rajonas laikytinas patrauklia vietoje turizmui, rekreacijai plėtoti. Per Šiaulių rajoną teka 35 upės, kurių bendras ilgis – 474,4 km, tyvuliuoja 27 natūralūs ežerai, yra 51 dirbtinis vandens tvenkinys. Daugelio ežerų ir tvenkinių pakrantės tikslingai išnaudojamos rekreacijai, mėgstamos poilsiautojų. Vieni didžiausių ežerų – Gudelių, Paežerių, Kairių, Bijotės. Moksliniu, rekreaciniu ir pažintiniu požiūriu itin reikšmingas Kurtuvėnų regioninis parkas, kurio

dalį yra Šiaulių rajono teritorijoje. Čia yra plėtojamas kaimo ir ekologinis turizmas, įsikūręs įvairias paslaugas teikiantis žirgynas, veikia jojimo mokykla, gausu pažintinių takų ir maršrutų. Parke yra per 15 pažintinių takų. Šiaulių rajonas yra vienas miškingiausių šalyje, miškai užima beveik 35 proc. teritorijos. Miškai sudaro išskirtines galimybes naudoti turizmo išteklius rekreacinėms veikloms.

Įgyvendinant projektą „Miško maršrutų kūrimas Lietuvoje ir Latvijoje. Baltijos pajūrio pėsčiųjų maršruto plėtra Lietuvoje“ (Hiking project), kurį įgyvendina Žemaitijos nacionalinio parko direkcija kartu su partneriais iš Lietuvos ir Latvijos, per Šiaulių rajoną, Kurtuvėnų regioninį parką, bus įrengtas tarptautinis pėsčiųjų takas. Lietuvoje ilgo atstumo pėsčiųjų maršrutas bus kuriamas pirmą kartą. Maršruto sertifikavimas sertifikatu Leading Quality Trail – Best of Europe Baltijos šalyse taip pat bus vykdomas pirmą kartą.

Pagrindinis turizmo informacijos teikėjas Šiaulių rajono savivaldybėje – viešoji įstaiga Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras. Turizmo informacija teikiama dviejuose vietose: J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnai, Piliakalnio g. 7, Domantų kaimas, Meškuičių sen., Šiaulių r. Centras renka, kaupia ir turistams bei Šiaulių rajono svečiams nemokamai teikia informaciją apie rajone teikiamas turizmo paslaugas, lankytinas Šiaulių rajono savivaldybės vietas ir objektus, taip pat rengia, leidžia ir platina informacinius bei kartografinius leidinius apie turizmo paslaugas, objektus, vietas. Centras bendradarbiauja su įvairiomis įstaigomis, įmonėmis, organizuoja ir dalyvauja bendrose veiklose su socialiniais partneriais, veikla aktyviai viešinama per socialinius tinklus ir pristatoma visuomenei inovatyviai ir originaliai. Per 2020 metus Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centre (šalia Kryžių kalno) apsilankė 60088 lankytojai. Lietuvos lankytojų buvo 33391 (56 proc.), užsieniečių lankytojų buvo 26697 (44 proc.). Lyginant su 2019 metais, lankytojų sumažėjo 81 proc. Lankytojų mažėjimui įtakos turėjo pasaulinė situacija dėl koronaviruso COVID-19 pandemijos.

Šiaulių rajono savivaldybėje sąlygos turizmo plėtrai yra palankios. Gausu tiek gamtinių resursų, tiek kultūros paveldo objektų, iš kurių žymiausias ir turistų labiausiai lankomas yra Kryžių kalnas. Kryžių kalnas didžiausio pasaulyje kelionių internetinio puslapio „TripAdvisor“, buvo priskirtas vienam iš geriausių pasaulio turizmo objektų. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-35 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės lankytinų vietų pavadinimų sąrašo patvirtinimo“ patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės lankytinų vietų pavadinimų sąrašas. Atnaujintas 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T-382 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 21 d. sprendimo Nr. T-35 „Dėl Šiaulių rajono savivaldybės lankytinų vietų pavadinimų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“. Į sąrašą įtrauktas 91 lankytinas objektas. Daugiausia lankytinų objektų yra Bubių seniūnijoje, 31 objektas. Lankomiausios Šiaulių rajono vietos: Kryžių kalnas, Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos Kryžių kalno vienuolynas, Naisiai, Kurtuvėnų dvaro sodyba, Girnikų šventkalnis, zoologijos sodas Dargaičiuose, Kuršėnų dvaro sodyba, Kuršėnų pėsčiųjų tiltas per Ventos upę, Agailių koplyčia.

Įgyvendinant Šiaulių rajono savivaldybės projektą „Kuršėnų dvaro sodybos (unikalus kodas 16057) tvarkybos darbai ir pritaikymas kultūros ir verslo poreikiams (I-as etapas)“ siekiama padidinti Kuršėnų dvaro sodybos pritaikymą kultūrinėms ir edukacinėms lankytojų reikmėms. Šiam tikslui pasiekti bus kompleksiskai sutvarkomi Kuršėnų dvaro sodybos rūmai, juos pritaikant kultūrinėms, turizmo ir edukacinėms lankytojų reikmėms, atnaujinant ir išplečiant informacinių technologijų aplinką, sudarant prielaidas lankytojų srautų didinimui, kuriant naujas ir plėtojant esamas veiklas, įtraukiant vietas, kūrybines bendruomenes. Siekiama padidinti Lietuvos gyventojų susidomėjimą kultūros paveldu.

Šiaulių rajono savivaldybė skiria didelį dėmesį lankytinų, kultūros paveldo objektų priežiūrai. Vykdamt priežiūrą glaudžiai bendradarbiaujama su Kurtuvėnų regioninio parko direkcija, VšĮ Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centru, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos, seniūnijomis.

Šiaulių rajono turistinis potencialas yra stipriai veikiamas sezoniškumo. Turistų skaičius Šiaulių rajone ir turizmo informacijos centro lankomumas išauga pavasarį ir didžiausią mastą pasiekia vasaros sezono metu, o mažėti ima rudenį ir žemiausią lygį pasiekia žiemos sezono metu. Tai rodo, jog Šiaulių rajone būtina plėsti naujas turizmo rūšis – žiemos turizmą, konferencinį turizmą, pažintinį turizmą ir pan.

Svarbią vietą turizmo sektoriuje užima apgyvendinimo paslaugos. Nuo apgyvendinimo įstaigų teikiamų paslaugų kokybės priklauso ne tik turistų srautai, bet ir vietovės ekonominė gerovė – biudžeto pajamų šaltinis, darbo vietų skaičius ir kt.

2016–2019 m. laikotarpiu Šiaulių rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų turistų skaičius turėjo tendenciją didėti (padidėjo nuo 9 500 apgyvendintų turistų 2016 m. iki 12 030 – 2019 m.). Tačiau 2020 m. apgyvendintų turistų skaičius visoje Lietuvoje, tuo pačiu ir Šiaulių rajone sumažėjo 41,9 proc. Sumažėjimui įtakos turėjo pasaulinė situacija dėl koronaviruso COVID-19 pandemijos.

2020 m. duomenimis, daugiausia užsienio turistų į Šiaulių rajoną atvyko iš Latvijos, Estijos, Vokietijos, Lenkijos, Japonijos.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 m. programą, kurios strateginis tikslas – didinti Lietuvos turizmo sektoriaus konkurencingumą, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie programos tikslai:

1. Plėtoti turizmo infrastruktūrą ir gerinti paslaugų kokybę.
2. Didinti Lietuvos, kaip turistinės valstybės, žinomumą ir gerinti jos įvaizdį.
3. Mažinti turizmo paslaugų sezoniškumą.

Siekiant įgyvendinti numatytus turizmo plėtros tikslus Šiaulių rajono savivaldybėje, tikslinga plėtoti įvairių turizmo rūšių viešąją ir privačią infrastruktūrą, patrauklius turistinius maršrutus, gerinti Šiaulių rajono savivaldybės pasiekiamumą, tobulinti turizmo sektoriuje dirbančių darbuotojų kompetencijas, skatinti turizmo paslaugas teikiančių įmonių ir įstaigų akreditaciją ir / ar sertifikavimą. Šie užmojai nepasiekiami be vietovės įvaizdžio kūrimo ir žinomumo didinimo, todėl, atsižvelgiant į Šiaulių rajono turistinių objektų gausą ir įvairovę, svarbu gerinti Šiaulių rajono savivaldybės, kaip išskirtinės turistinės vietovės, žinomumą ir įvaizdį, skatinti kurti ir įgyvendinti elektroninės rinkodaros projektus, vykdyti kompleksinę rinkodarą prioritetinėse atvykstamojo turizmo rinkose, diegti turizmo objektų informacinės ženklinimo sistemos priemones, bendradarbiauti su kaimyninėmis valstybėmis, įgyvendinant bendrus tarptautinius turizmo projektus ir kt. Siekiant mažinti turizmo sezoniškumą, pravartu didinti kultūrinių renginių ir pramogų pasiūlą neturistinio sezono metu (pavyzdžiui, remiant ir inicijuojant kulinarinio paveldo, etnokultūros tradicijų, tradicinių amatų plėtrą ir edukacinių, taip pat gamtos pažinimo programų kūrimą ir pan.), didinti ir plėsti kaimo turizmo paslaugų pasiūlą ne tik turistinio sezono metu, bet ir ištikus metus (teikiant specializuotas kaimo turizmo paslaugas), didinti aktyvaus žiemos poilsio turizmo paslaugų pasiūlą ir pan.

INŽINERINĖ IR ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

Šiaulių rajono savivaldybėje centralizuotą šilumos tiekimą gyventojams, įstaigoms ir organizacijoms užtikrina AB „Šiaulių energija“. Bendrovės prioritetiniai strateginiai veiklos tikslai yra: 1) tiekti šilumos energiją ir karštą vandenį mažiausia ekonomiškai pagrįsta kaina; 2) šilumos tiekimo saugumo, patikimumo didinimas; 3) racionalaus gamtos išteklių naudojimo ir gamtos taršos mažinimo siekis. 2020 metų duomenimis, bendrovės vartotojų skaičius pasiskirstė šia seka: 97,8 proc. sudarė gyventojai, 0,3 proc. – valstybinės ir savivaldybių biudžetinės įstaigos, 1,9 proc. – kitos įstaigos ir organizacijos (verslo, negyvenamosios paskirties, viešosios įstaigos ir kt.).

AB „Šiaulių energija“ taiko nesertifikuotą aplinkos apsaugos vadybos sistemą, kuri yra artima standartizuotai. Bendrovė turi parengtą ir įmonės vadovo patvirtintą aplinkos apsaugos politiką, kurioje yra nustatyti pagrindiniai aplinkos apsaugos principai – vadovautis bendrovei taikomais aplinkos apsaugą reglamentuojančiais teisiniais reikalavimais; patikimai, efektyviai gaminti šilumos ir elektros energiją bei tiekti vartotojams šilumos energiją, darant kuo mažesnę poveikį aplinkai; pagal galimybes mažinti atmosferos, dirvožemio, vandens taršą, atliekų susidarymą ir tausoti neatsinaujinančius gamtos išteklius; vykdant taršos prevenciją, gerinti aplinkos apsaugos veiksmingumą; vykdyti bendrovės darbuotojų švietimą aplinkos apsaugos klausimais ir pan. Mažinant neefektyvų energijos vartojimą pastatuose, bendrovė aktyviai vykdo bei ragina intensyvuoti pastatų, tame tarpe ir daugiabučių, modernizavimo, atnaujinimo procesus. Siekiant užtikrinti taupesnę energijos suvartojimą, atitinkantį Europos Sąjungos nustatytus Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įsipareigojimus, bendrovė vykdo susitarime su Lietuvos Respublikos energetikos ministerija dėl energijos vartotojų švietimo ir konsultavimo numatytas priemones. Tikslas – kad informacija apie šilumos energijos taupymą pasiektų galutinį šilumos vartotoją.

Modernizuojant šilumos gamybos ir tiekimo ūkį, AB „Šiaulių energija“ aktyviai vykdo investicinius projektus, kurių daliniam finansavimui siekiama panaudoti Europos ir Lietuvos paramos fondų lėšas. 2015 m. buvo užbaigtas vienas didžiausių projektų – „Tilvyčio g. katilinės rekonstravimas, įrengiant 3 MW biokuro katilinę Kuršėnuose“. Ši katilinė tiekia šilumos energiją ir karštą vandenį didžiajai daliai Kuršėnų miesto gyvenamųjų namų, įstaigų ir įmonių. Modernizavus šilumos gamybos procesą, Tilvyčio katilinėje pradėtas naudoti medienos pramonės ir miško kirtimo atliekų biokuras, kurio sunaudojama apie 4800 tonų (1250 tonų naftos ekvivalento) per metus (apie 95 proc. iš viso sunaudojamo katilinėje kuro). Kuršėnuose įrengta 3 MW galios katilinė su dviem biokuro kūrenamais 1 MW ir 2 MW galios vandens šildymo katilais ir 0,59 MW galios, šlapio tipo kondensaciniu dūmų ekonomizeriu, atliekančiu išmetamų dūmų šilumos išnaudojimo ir galutinio smulkių pelenų dalelių išvalymo funkciją. 2020 metų lapkritį Kuršėnuose, Šiaulių rajone, pradėjo veikti AB „Šiaulių energija“ Tilvyčio katilinėje įrengta saulės šviesos energijos elektrinė. Ant Tilvyčio g. katilinės pastatų stogų sumontuoti 146 fotoelektriniai moduliai, kurių bendra galia siekia beveik 50 kW, pagaminta elektros energija bus naudojama šilumos energijos, skirtos miesto gyventojams ir įstaigoms, gamybai ir tiekimui. Visa nauda, tenkanti iš elektros energijos gamybos saulės elektrinėje (lyginant su elektros įsigijimu iš tinklo), atiteks šilumos vartotojams. Skaičiuojama, kad saulės elektrinė per metus pagamins apie 39 tūkst. kWh elektros energijos. Šia apimtimi bus pakeista elektros energijos gamyba deginant kurą, kas leis sumažinti CO₂ išmetimus apie 27 t /metus.

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas Šiaulių rajono savivaldybės vartotojams teikia 2 įmonės – UAB „Šiaulių vandenys“ ir UAB „Kuršėnų vandenys“.

UAB "Šiaulių vandenys" teikia vartotojams geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas dalyje Šiaulių rajono savivaldybės vietovių, t. y. Ginkūnų, k., Aukštelkės k.,

Bubių k., Vijolių k., Dainų k., Žaliūkių k., Aleksandrijos k., Rėkyvos k., Žuvininkų k., Vinkšnėnų k., Rėkyvos k. 2019 m. gruodžio 31 d. duomenimis, viešai tiekiamo geriamojo vandens paslaugų sutartis turėjo 1772 namų ūkiai (būstai), nuotekų tvarkymo paslaugų - 1861 namų ūkiai (būstai).

UAB „Kuršėnų vandenys“ tiekia požeminį vandenį 8832 vartotojams, surenka bei išvalo nuotekas iš 7888 vartotojų, turinčių centralizuotą nuotekų tinklą, ir 56 turinčių išsėmimo duobes. Abonentams (įmonėms) tiekia požeminį vandenį 273, surenka bei išvalo nuotekas iš 201 turinčias centralizuotą nuotekų tinklą ir 33 turinčias išsėmimo duobes. Per parą vidutiniškai patiekama 2403 m³ vandens ir išvaloma 2433 m³ nuotekų. Vandentiekio tinklų ilgis – apie 254 km, nuotekų tinklų – 213 km. Įmonės tiekiamo vandens kokybė tikrinama visose vandenvietėse ir skirstomuosiuose tinkluose.

2014–2020 m. UAB „Kuršėnų vandenys“ vykdo Šiaulių rajono vandentvarkos infrastruktūros plėtrą. Siekiant pagerinti prastą vandentvarkos ūkio padėtį bei padidinti centralizuotų vandentvarkos paslaugų prieinamumą Šiaulių rajone.

Informacija apie UAB „Kuršėnų vandenys“ įgyvendinamus projektus:

1. Projektas „Šiaulių rajono gyvenviečių ir Kuršėnų miesto vandentiekio ir nuotekų surinkimo tinklų plėtra, II etapas“ – vykdomas. Projektu siekiama užtikrinti Kuršėnų m. gyventojams kokybiškas vandens tiekimo paslaugas ir surinktų nuotekų išvalymo kokybę. Planuojama pakloti 8,24 km naujų vandentiekio tinklų, rekonstruoti 1,4 km vandentiekio tinklų, nutiesti 9,46 km naujų nuotekų surinkimo tinklų. Naujais vandentiekio tinklais turės galimybę naudotis 491 Kuršėnų m. gyventojas, naujais nuotekų tinklais – 517 Kuršėnų miesto gyventojų. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2022-02-07.

2. Projektas „Šiaulių rajono Kairių ir Meškuičių gyvenviečių nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija“ – vykdomas. Šio projekto tikslas – padidinti nuotekų išvalymo efektyvumą Šiaulių rajono Kairių ir Meškuičių gyvenvietėse. Planuojama, kad rekonstruoti nuotekų valymo įrenginiai Kairių miestelyje aptarnaus 1817 gyventojų, Meškuičių miestelyje – 425 gyventojus. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2022-05-02.

3. Projektas „Kuršėnų m. vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra, III etapas“ – vykdomas. Projektu siekiama užtikrinti Kuršėnų m. gyventojams kokybiškas vandens tiekimo paslaugas ir surinktų nuotekų išvalymo kokybę. Planuojama pakloti 7,57 km naujų vandentiekio tinklų, rekonstruoti 3,40 km vandentiekio tinklų, nutiesti 9,65 km naujų nuotekų surinkimo tinklų ir rekonstruoti 3,61 km nuotekų tinklų. Naujais vandentiekio tinklais turės galimybę naudotis 392 Kuršėnų m. gyventojai, naujais nuotekų tinklais – 400 Kuršėnų miesto gyventojų. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga 2022-07-31.

Viena aktualiausių Šiaulių rajono problemų – gatvių apšvietimas. Gatvių apšvietimo linijų atnaujinimas reikalauja didelių piniginių investicijų, laiko sąnaudų. Dauguma didžiųjų Šiaulių rajono gyvenviečių yra apšviestos, tačiau mažesnėse vietovėse gatvių apšvietimo infrastruktūrą būtina tobulinti. Gatvių apšvietimu Šiaulių rajone rūpinasi UAB Kuršėnų komunalinio ūkio gatvių apšvietimo padalinys. Padalinys taip pat vykdo Kuršėnų miesto kelio ženklų priežiūrą.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Nacionalinę aplinkos apsaugos strategiją, kurios svarbiausias numatomas aplinkos apsaugos politikos tikslas – pasiekti, kad Lietuvos aplinka būtų sveika, švari ir saugi, darniai tenkinanti visuomenės, aplinkosaugos ir ekonomikos poreikius, Šiaulių rajono savivaldybei inžinerinės ir energetinės infrastruktūros srityje aktualiausia yra ši programos prioritetinė kryptis:

1. Aplinkos kokybės gerinimas

Šios prioritetinės krypties svarba grindžiama paviršinio vandens taršos mažinimo, aplinkos apsaugos nuo išleidžiamų nuotekų žalingo poveikio didinimo, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybės gerinimo ir prieinamumo didinimo aspektais. Siekiant užtikrinti šios plėtros krypties nenutrūkstamą įgyvendinimą Šiaulių rajono savivaldybėje, būtina garantuoti, jog visi rajono gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį, taip pat ugdyti bendruomenės sąmoningumą vertinant nuotekų poveikį aplinkai, užtikrinti nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą ir modernizavimą efektyviai panaudojant ES lėšas, siekti, kad vartotojai ir abonentai gautų viešai tiekiamą geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas.

Įgyvendinant Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2015–2021 m. programą, kurios pagrindinis strateginis tikslas – didinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą, pakeisti šilumos gamybai naudojamas importuojamas gamtines dujas tvariais vietiniais ir atsinaujinančiais energijos ištekliais, taip siekiant mažinti šilumos kainas, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausios yra šios programos plėtros kryptys:

1. Mažinti šilumos energijos kainas ir aplinkos taršą šilumos energijai gaminti naudojamo kuro balanse teikiant pirmenybę atsinaujinantiems ir (arba) vietiniams energijos ištekliais.

2. Mažinti šilumos perdavimo nuostolius.

Siekiant užsibrėžtų tikslų, Šiaulių rajono savivaldybėje (kaip ir Lietuvoje) būtina mažinti šilumos gamybos įrenginių taršą ir užtikrinti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių technologijų plėtrą, taip pat nustatyti aiškias (skaidrias) centralizuoto šilumos tiekimo sistemų plėtros planavimo ir reguliavimo taisykles. Siekiant mažinti šilumos energijos nuostolius perdavimo tinkluose ir pritaikyti šiuos tinklus vartotojų poreikiams, būtina atnaujinti prastos būklės šilumos perdavimo tinklus.

Įgyvendinant Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, kurios numatomų energetikos politikos krypčių ir veiksmų pagrindinis tikslas – Lietuvos energetinės nepriklausomybės iki 2020 metų užtikrinimas, sustiprinsiantis Lietuvos energetinį saugumą ir konkurencingumą, Šiaulių rajono savivaldybei inžinerinės ir energetinės infrastruktūros srityje aktualiausios yra šios programos iniciatyvos:

1. Elektra.
2. Šiluma.
3. Dujos.

Visoje šalyje (taip pat ir Šiaulių rajono savivaldybėje) yra eksploatuojamas santykinai senas elektros energijos perdavimo tinklas. Elektros energetikos sektoriuje svarbiausios artimiausio laikotarpio iniciatyvos yra pakankamų vietinių pajėgumų, reikalingų baziniam elektros energijos generavimui, užtikrinimas, elektros iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba. Šiuo metu viena didžiausių problemų šilumos sektoriuje – neefektyvus šilumos energijos vartojimas, todėl labai svarbu didinti šilumos vartojimo efektyvumą kartu didinant daugiabučių ir visuomeninių pastatų energetinį efektyvumą, taip pat didinti šilumos gamybos ir perdavimo efektyvumą renovuojant senus šilumos perdavimo tinklus, skatinant atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą šilumos sektoriuje. Svarbiausias uždavinys dujų sektoriuje – užtikrinti dujų tiekimo alternatyvas ir sumažinti dujų vartojimą keičiant jas atsinaujinančiais energijos ištekliais ir branduoline energija.

APLINKOSAUGA

Šiaulių rajono savivaldybė, įgyvendindama Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymą ir siekdama gauti išsamią informaciją apie savivaldybės teritorijos gamtinės aplinkos būklę, užtikrinti tinkamą jos kokybę bei planuoti ir įgyvendinti vietinės aplinkosaugos priemones, vykdo savivaldybės aplinkos oro ir požeminio vandens monitoringą. Aplinkos monitoringai vykdomi kasmet. 2020 m. buvo aštuntieji aplinkos monitoringo vykdymo metai.

Iki 2018 m. Šiaulių rajono savivaldybės požeminio vandens monitoringas buvo vykdomas pagal 2011 m. parengtą monitoringo programą, kuri galiojo 2012–2017 m. Savivaldybės užsakymu 2018 m. buvo parengta atnaujinta 2018–2022 m. Šiaulių rajono savivaldybės aplinkos požeminio vandens monitoringo programa. Pagal atnaujintą vandens monitoringo programą Šiaulių rajono savivaldybės požeminio vandens monitoringo tinklą sudaro 30 šulinių ir 3 monitoringo gręžiniai.

2020 m. visuose šuliniuose tirtas arčiausiai žemės paviršiaus slūgsantis ir taršos atžvilgiu labiausiai pažeidžiamas požeminio – gruntinio vandens sluoksnis. Pagrindinis junginys, kuriuo yra užterštas šulinių vanduo, yra nitratai. Tačiau įvertinus 2012–2020 m., per šį laikotarpį Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje stebimuose šuliniuose, vandens užterštumas nitratais mažėja.

Intensyvios taršos monitoringo gręžinių vandenyje per visą monitoringo tyrimo laiką nenustatyta. Todėl galima teigti, kad žymaus, tokio, kuris galėtų kelti susirūpinimą aplinkosauginiu aspektu, poveikio ūkinė veikla gruntiniam vandeniui ties monitoringo gręžiniais nedaro.

Aplinkos monitoringo oro dalies monitoringas 2020 m. buvo vykdomas pagal Šiaulių rajono savivaldybės aplinkos oro monitoringo programą 2020–2025 metams, patvirtiną 2019 m. gruodžio 17 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-398.

2020 m. atliekami oro kokybės tyrimai atliekami II etapais – vasaros ir žiemos laikotarpiu.

2018 m. pradėtas valyti patvenktas Kairių ežeras. Ežero plotas siekia 86 ha, ilgis 1270 m, plotis – 1220 m. Ežero kranto linijos ilgis – 7,37 km. Ežere yra sala. Šio ežero gamtiniam kompleksui būdingi atviro vandens plotai, vešli ir gausi vandens augmenija, miškinga sala. Užžėlusių pakrančių augmenija – nendrės ir švendrės mažina vandens telkinio gylį, blogina vandens kokybę. Savivaldybė numatė 5 m šiaurinėje ežero dalyje 9,9 ha plote pašalinti vandens augmeniją šienaujant. 2020 m. makrofیتai ežere pjaunami du kartus per metus, vadovaujantis paviršinio vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo nuostatomis, patvirtintomis LR aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038.

Komunalinių atliekų tvarkymą Šiaulių rajone reglamentuoja Šiaulių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. T-71. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu, nuo 2007 m. Šiaulių rajone įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. Rinkliava – tai visiems gyventojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms privaloma įmoka, galiojanti Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje. Už mokamą rinkliavą gyventojai naudoja regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistema: jie nemokamai aprūpinami kontaineriais ar maišais, naudoja rajono ir seniūnijų atliekų priėmimo punktais ir atliekoms rūšiuoti skirtomis kontainerinėmis aikštelėmis, atliekų surinkėjui perduoda komunalines atliekas, surenkamas apvažiavimo būdu.

Nuo 2014 m. sausio 1 d. Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 12 d. sprendimu Nr. T-290 vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administruoja Šiaulių rajono savivaldybės administracija. 2017 m. gegužės 16 d. Šiaulių rajono

savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-202 patvirtinti nauji Šiaulių rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą nuostatai, kuriuose numatyta taikyti dvinarę vietinę rinkliavą, susidedančią iš pastoviosios ir kintamosios dedamosios. Vietinė rinkliava nustatyta savivaldybės teritorijoje esančio nekilnojamojo turto objektų, kurių rūšių sąrašas ir apmokestinamieji parametrai patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimu, savininkams arba jų atstovams.

Nuo 2009 m. liepos mėn. Šiaulių rajono savivaldybė pavedė viešajai įstaigai Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrui (ŠRATC) komunalinių atliekų tvarkymo (išskyrus šalinimą) sistemos administravimą. Centras yra atsakingas už savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stebėseną, atliekų vežėjų / surinkėjų ir kitų atliekų tvarkytojų veiklos priežiūros kontrolę. Šiaulių rajono teritorijoje komunalinių ir žaliųjų atliekų surinkimo ir transportavimo paslaugą teikia UAB Kuršėnų komunalinis ūkis.

Siekiant tobulinti atliekų tvarkymo sistemą 2020 m. Šiaulių rajono teritorijoje pradėtos rinkti tekstilės atliekos. 2019 m. pasinaudojus LR aplinkos ministerijos dotacija nupirka 10 tekstilės konteinerių Kuršėnų mieste bei 10 seniūnijų teritorijų centruose. 2020 m. tekstilės atliekų surinkimas vykdomas du kartus per mėnesį. 2020 m. rajone įrengtos ir pradėtos eksploatuoti 22 pusiau požeminės atliekų surinkimo aikštelės.

Šiaulių rajone, Jurgeliškių kaime, veikia Šiaulių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, kuriame šalinamos Šiaulių apskrities savivaldybėse susidarancios nepavojingos komunalinės atliekos bei nepavojingos atliekos iš Šiaulių apskrities įmonių, kurių perdirbti nėra techninių galimybių bei pajėgumų. Didelių gabaritų atliekos Šiaulių rajone surenkamos atliekų surinkimo aikštelėje Kuršėnų mieste (Ventos g. 192). Į šią aikštelę gyventojai gali pristatyti didžiulias atliekas, naudotų lengvųjų automobilių padangas, atliekas, gautas buitinio remonto ir smulkių statybų bei griovimo būdu, medienos, tekstilės, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, buityje susidarancias pavojingas atliekas ir kt. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė Šiaulių rajone yra įrengta Drąsučių k. (Kuršėnų kaimiškoji seniūnija). Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje priimamos žaliosios atliekos: smulkios šakos, lapai, nupjauta žolė. Šiaulių rajono seniūnijose taip pat veikia 4 atliekų priėmimo punktai (APP).

Želdynų ir želdinių apsauga bei tvarkymas Šiaulių rajono savivaldybėje vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, aplinkos ministro įsakymais, Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Šiaulių rajono želdynų ir želdinių apsaugos taisyklėmis. Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbai vykdomi gavus Savivaldybės leidimą, kurį išduoda Aplinkos apsaugos skyrius.

Patiems gražiausiems ir vertingiausiems gamtiniais kompleksams, augalų ir gyvūnų rūšims bei buveinėms Šiaulių rajone išsaugoti yra įsteigti 2 regioniniai parkai, 28 draustiniai (4 geomorfologiniai, 1 hidrologinis, 2 botaniniai, 1 zoologinis, 5 botaniniai-zoologiniai, 1 telmologinis, 5 kraštovaizdžio, 9 genetiniai), 1 biosferos poligonas, 10 buveinių ir 3 paukščių apsaugai svarbios NATURA teritorijos.

1992 m. išsaugoti ežeringą ir miškingą Kurtuvėnų kalvyno kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes įsteigtas Kurtuvėnų regioninis parkas, užimantis 17266 ha teritoriją Šiaulių ir Kelmės rajonuose. Parko plotas Šiaulių rajone – 8742 ha. Tais pačiais metais įsteigtas Ventos regioninis parkas, kurio paskirtis išsaugoti Ventos paslėnų kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes. Parkas užima 9834 ha teritoriją Mažeikių, Akmenės ir Šiaulių rajonuose. Parko plotas Šiaulių rajone – 237 ha.

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje šiuo metu yra 51 gamtos paveldo objektas, iš jų: 27 valstybės saugomi ir 24 savivaldybės saugomi. Pagal rūšis yra 7 geologiniai (6 rieduliai ir 1 riedulių ekspozicija), 43 botaniniai (8 medžių grupės ir 35 medžiai) ir 1 zoologinis gamtos paveldo objektas. Zoologinis gamtos paveldo objektas – Naisių barsukų kolonija – vienintelis zoologinis gamtos paveldo objektas Lietuvoje.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Nacionalinę aplinkos apsaugos strategiją, kurios svarbiausias numatomas aplinkos apsaugos politikos tikslas – pasiekti, kad Lietuvos aplinka būtų sveika, švari ir saugi, darniai tenkinanti visuomenės, aplinkosaugos ir ekonomikos poreikius, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausias yra šios programos prioritetinės kryptys:

2. Darnus gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas.
3. Aplinkos kokybės gerinimas.
4. Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos keliamų aplinkos pokyčių.

Šių prioritetinių kryptų aktualumas Šiaulių rajono savivaldybėje grindžiamas tuo, jog, didėjant aplinkos teršimui ir augant gamtos išteklių naudojimui, kyla būtinybė nuosekliai pereiti prie platesnės, naujos kokybės kompleksinės aplinkos apsaugos. Aplinkos būklės pokyčiai rodo, jog rajone aplinkos apsaugos problemos yra sprendžiamos efektyviai – daug dėmesio yra skiriama aplinkos oro, požeminio vandens taršos mažinimui, želdinių tvarkymui, gyventojų teisių į saugią ir švarią aplinką užtikrinimui, sparčiai plėtojamas komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų teikimas, gerinama paslaugų kokybė. Atsižvelgiant į pokyčius aplinkos apsaugos srityje, būtina užtikrinti jų tęstinumą ir nenutrūkstamą plėtotę.

Įgyvendinant Nacionalinę energetikos nepriklausomybės strategiją, kurios numatomų energetikos politikos kryptų ir veiksmų pagrindinis tikslas – Lietuvos energetinės nepriklausomybės iki 2020 metų užtikrinimas, sustiprinsiantis Lietuvos energetinį saugumą ir konkurencingumą, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausia yra ši programos iniciatyva:

1. Aplinka ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas.

Numatytą tikslą įgyvendinti padės šios kryptys: energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, energijos vartojimo efektyvumo didinimas.

KULTŪROS PAVELDAS

Remiantis Kultūros vertybių registro 2021 m. sausio 1 d. duomenimis, Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje priskaičiuojama 621 kultūros paveldo objektas. Nekilnojamą kultūros paveldą sudaro 342 pavieniai objektai, 46 kompleksai ir 157 į kompleksą įeinantys kultūros paveldo objektai, 1 vietovė (Gruzdžių miestelio istorinė dalis, u. k. 43369). 317 yra saugomi valstybės, 27 pripažinti paminklais, 202 – registriniai.

Pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį kultūros paveldo objektai pasiskirsto taip: memorialiniai – 263, dailės – 123, architektūriniai – 119, istoriniai – 64, sakraliniai – 59, etnokultūriniai – 44, archeologiniai – 29, želdynų – 12, inžineriniai – 7, mitologiniai – 8, kultūrinės raiškos – 5, kraštovaizdžio – 6.

Šiaulių rajonui itin vertingi dvarai bei išlikusių dvarų fragmentai, sakraliniai objektai, istorinės bei literatūrinės vietovės. Gausybę turistų sutraukia Lietuvoje ir užsienyje gerai žinomas unikalus kultūros paveldo objektas – Kryžių kalnas. Kryžių kalnas įtrauktas į Jono Pauliaus II piligrimų kelią.

Opiausia problema siekiant išsaugoti Šiaulių rajono nekilnojamąjį kultūros paveldą yra apleistų ir netvarkomų nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų būklė. Atkreiptinas dėmesys, jog

prasta būkle pasižymi nemažai sakralinės paskirties ir kitų pastatų, tačiau juos išsaugoti – sudėtinga. Daugiau dėmesio turėtų skirti religinės bendruomenės, parapijos, kurios ir yra bažnyčių valdytojos. Savivaldybės finansinės galimybės yra ribotos ir negali aprėpti Vyriausybės patvirtintų dvarų paveldo ir medinės architektūros išsaugojimo programų įgyvendinimo.

Šiaulių rajono savivaldybės strateginė-prioritetinė veiklos kryptis – kompleksiškas kultūros paveldo objektų tvarkymas, jų pritaikymas ir panaudojimas ypatingą dėmesį skiriant Kryžių kalnui, Kurtuvėnų regiono kultūros paveldui, Kuršėnų dvaro sodybos atkūrimui ir pritaikymui.

Šiaulių rajono savivaldybė nuolat tikrina kultūros paveldo objektų būklę, renka informaciją apie objektus, turinčius kultūros vertybių požymių, siekia išsiaiškinti išnykusius arba dingusius kultūros paveldo objektus.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2021 m. plėtros kryptis, numatančias atnaujinti Lietuvos kultūros politikos modelį, padėsiantį atskleisti, išsaugoti ir plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą, Šiaulių rajono savivaldybei turizmo srityje aktualiausia yra ši kaitos gairė:

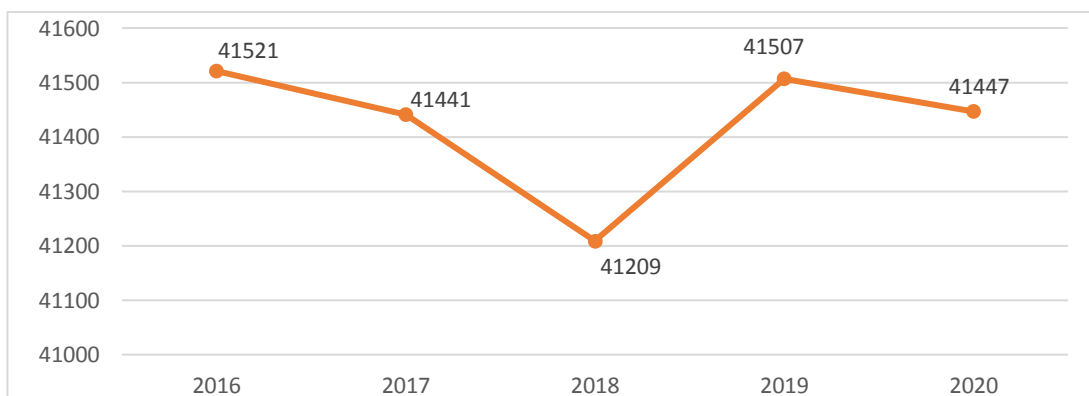
- Formuoti bendrą integralios paveldo apsaugos politiką.

Siekiant šio tikslo Šiaulių rajono savivaldybėje, kuri pasižymi kultūros paveldo objektų gausa ir įvairove, būtina tinkamai kaupti, tvarkyti (konservuoti, restauruoti, taikyti kitas reikalingas priemones) ir naudoti paveldą jį tausojant ir taip išsaugant ateities kartoms, taip pat svarbu sudaryti sąlygas visuomenei ir bendruomenei dalyvauti paveldosaugos procesuose ir užtikrinti deramą informacijos apie paveldą sklaidą, tobulinti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo sektoriaus finansavimo principus, tobulinti teisinę bazę, plėtoti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus ir kt.

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

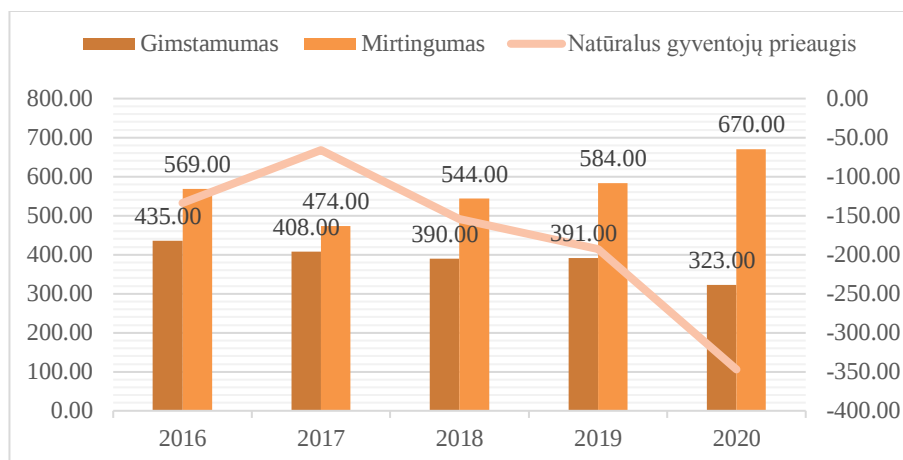
DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. pradžioje Šiaulių rajone gyveno 41 447 žmonės (20 019 vyrų ir 21 428 moterys), tai sudarė 1,48 proc. Lietuvos populiacijos. Šiaulių rajone 1 000 vyrų teko 1 070 moterų, t. y. moterų gyveno 1,07 karto daugiau nei vyrų. Per pastaruosius penkerius metus Šiaulių rajone gyventojų skaičius sumažėjo 0,18 proc. 2019–2020 m. gyventojų skaičius Šiaulių rajone sumažėjo 0,14 proc. (žr. 1 pav.).

1 pav. Gyventojų skaičius Šiaulių rajone 2016 – 2020 m. pradžioje (abs. sk.), šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

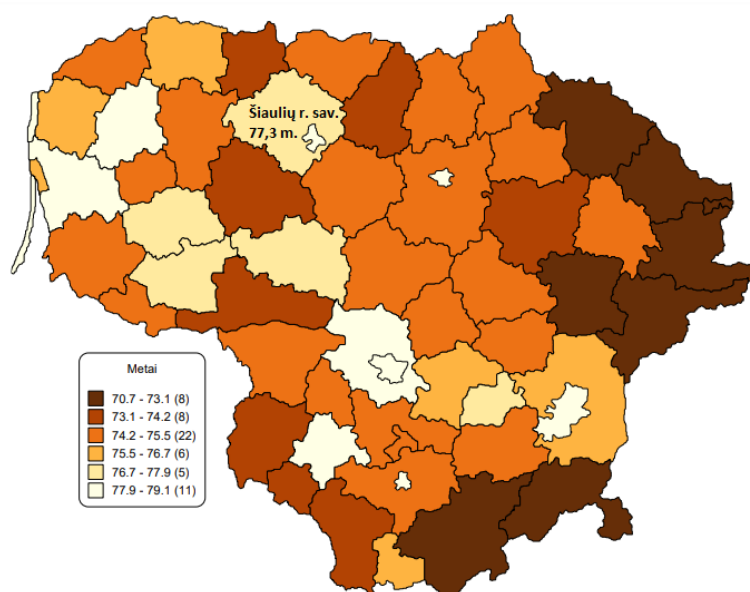
Per 5 metus gimstamumas Šiaulių rajone sumažėjo apie 14,6 proc., lyginant su 2018 m. duomenimis, 2019 m. Šiaulių rajone gimstamumas sumažėjo apie 8 proc., gimė 30 kūdikių mažiau (2018 m. – 382 kūdikių, 2019 m. – 352 kūdikių, 2020 m. – 323 kūdikių). 2020 m. gimė daugiau berniukų nei mergaičių (163 vyr. giminės ir 160 mot. giminės), 2019 m. taip pat gimė daugiau berniukų nei mergaičių (199 vyr. giminės ir 192 mot. giminės). Mažiausias gimstamumas per 5 metus buvo 2020 m. (gimė 323 kūdikių) (žr. 2 pav.).

2 pav. Natūralus gyventojų prieaugis 2016 – 2020 m. (abs. sk.)

Per 5 metus (2016 m. – 2020 m.) mirtingumas Šiaulių rajone padidėjo 17,75 proc. 2020 m. mirė 670 asmenų (337 vyrai ir 333 moterys), tai yra 86 asmenimis daugiau nei 2019 m. (mirė 584 asmenų). Palyginti su 2019 m. duomenimis, 2020 m. mirtingumas Šiaulių rajone padidėjo 14,73 proc. mirtingumas Šiaulių rajone 2017 m. buvo mažiausias per 5 metus (žr. 2 pav.).

Dėl aukštų mirtingumo rodiklių ir per mažo gimstamumo natūralus gyventojų prieaugis Šiaulių rajone 2020 m buvo vėl neigiamas.

3 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2019 m., šaltinis – Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Lietuvos Sveikatos rodiklių duomenų bazė

Vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės (metais) skirtumai tarp savivaldybių yra nedideli. Lyginant su Lietuvos vidurkiu, 2019 m. Šiaulių rajono gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė yra 0,8 metų ilgesnė už Lietuvos vidurkį (Lietuvos – 76,5 m., Šiaulių rajonas – 77,3 m.). Lyginant su kitomis savivaldybėmis, Šiaulių rajono gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė nuo ilgiausios gyvenimo trukmės (Kauno rajono savivaldybė – 79,1 m.) 1,8 metais, o nuo trumpiausios (Švenčionių rajono savivaldybė – 70,7 m.) 7 metais. (žr. 3 pav.).

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, kurios pagrindinis siekis – bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų ir aktyvių piliečių idėjų, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga, skleidimas, Šiaulių rajono savivaldybei, sprendžiant demografinės situacijos gerinimo klausimą, aktualiausi yra šie pažangos strategijos užmojai:

Sumani visuomenė – laiminga visuomenė, kuri yra kiekvieno piliečio idėjoms [kūrybingumas], naujovėms ir iššūkiams atvira [atvirumas], solidari, savivaldi ir politiškai brandi [atsakomybė].

Siekiant užtikrinti demografinį stabilumą Šiaulių rajono savivaldybėje, svarbu kurti laimingą, savimi pasitikinčią bendruomenę, kurioje siekiama didesnio asmeninio tobulėjimo, veiklumo, socialinės įtraukties. Būtina stiprinti gyventojų tautinį tapatumą norint, kad žmonės, suvokdami kartų kaitos būtinybę, tradicijų perimamumo svarbą, užtikrintų darnios, atsakingos, kūrybingos bendruomenės, kurioje svarbus kiekvienas žmogus, tęstinumą.

UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA

Lietuvoje nedarbo lygis 2020 m. trečiąjį ketvirtį buvo 9,3 proc. ir, palyginti su antruoju 2020 metų ketvirčiu, padidėjo 0,8 procentinio punkto, palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu – 3,2 procentinio punkto. Vyrų nedarbo lygis buvo 9,7 proc., moterų – 8,8 proc.

Jaunimo (15–24 metų amžiaus) nedarbo lygis 2020 m. trečiąją ketvirtį sudarė 23,1 proc. ir per ketvirtį padidėjo 2 procentiniais punktais, per metus –12,6 procentinio punkto. Ilgalaikio nedarbo lygis 2020 m. trečiąją ketvirtį sudarė 2,6 proc. ir, palyginti su antruoju šių metų ketvirčiu, padidėjo 0,3 procentinio punkto, palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu – 0,7 procentinio punkto.

2020 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Šiaulių rajono savivaldybėje siekė 13,1 proc. (2019 m. – 9,4 proc.), kuomet šalies rodiklis siekė 12,6 proc., o Šiaulių apskrities – 12,5 proc. 2020 m. Šiaulių rajono savivaldybėje vyrų nedarbo rodiklis siekė 12,3 proc. (2019 m. – 8,8 proc.), moterų – 14,0 proc. (10,1 proc.) (šaltinis Užimtumo tarnyba).

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Užimtumo didinimo 2014–2020 m. programą, kurios strateginis tikslas buvo pasiekti kuo didesni gyventojų užimtumą, kad kiekvienas gyventojas galėtų rasti turimą kvalifikaciją atitinkantį darbą ir užsitikrinti tinkamą pragyvenimo lygį, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi šie programos tikslai:

1. Skatinti darbo vietų kūrimą ir darbo paklausą.
2. Didinti darbo jėgos kvalifikacijos atitiktį darbo rinkos reikmėms.
3. Laisvus darbo išteklius integruoti į darbo rinką ir joje išlaikyti.

Šiaulių rajono savivaldybėje (kaip ir visoje šalyje) aktualios išlieka struktūrinio nedarbo, užimtumo problemos, siektina aktyviau skatinti darbo vietų kūrimą užtikrinant palankios verslo aplinkos plėtotę, didinant investicijų pritraukimo galimybes. Norint pasiekti šiuos tikslus, būtina turėti kvalifikuotos darbo jėgos, todėl svarbu didinti švietimo ir darbo rinkos sistemų veiksmingumą. Siektina, jog studijų ir mokymo programų pasiūla atitiktų bendruomenės ir vietos verslo poreikius, taip pat užtikrinti, jog darbo rinkoje būtų išnaudojamas ilgalaikių bedarbių (ypač vyresnio amžiaus žmonių) potencialas.

Įgyvendinant Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, kurios pagrindinis siekis – bendruomenių, nevyriausybių organizacijų ir aktyvių piliečių idėjų, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga, skleidimas, Šiaulių rajono savivaldybei užimtumo ir darbo rinkos srityje aktualiausias šis pažangos strategijos užmojis:

Sumani visuomenė – laiminga visuomenė, kuri yra kiekvieno piliečio idėjoms [kūrybingumas], naujovėms ir iššūkiams atvira [atvirumas], solidari, savivaldi ir politiškai brandi [atsakomybė].

Sumanios visuomenės iniciatyva užimtumo srityje gali būti plėtojama raginant bendruomenę keisti savo gyvenamąją aplinką, t. y. aktyviau skatinant verslumą, pasitikėjimą vieni kitais, kūrybiškumą, solidarumą, atvirumą naujovėms, tobulėjimui. Be to, svarbu puoselėti mokymosi visa gyvenimą principus, ir, esant būtinybei, gebėti pritaikyti savo kvalifikaciją darbo rinkos poreikiams, domėtis verslo ir mokslo integracijos perspektyvomis siekiant sukurti ir išlaikyti esamas darbo vietas, skatinti vietos ūkio konkurencingumą ir užimtumo didėjimą.

Įgyvendinant Valstybinę moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 m. programą, kurios strateginis tikslas – nuosekliai, kompleksiskai ir sistemingai visose srityse skatinti moterų ir vyrų lygybę, šalinti moterų ir vyrų padėties skirtumus, Šiaulių rajono savivaldybei aktualus šis programos tikslas: skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje. Šiam tikslui pasiekti numatytas uždavinys: didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti. Prie šio uždavinio įgyvendinimo prisidedama vykdant Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programą, organizuojant įvairius mokymus moterims verslumo tema (mokymus organizuoja Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras).

ŠVIETIMAS

2020–2021 m. m. Šiaulių rajono savivaldybėje (toliau – Savivaldybė) veikia 27 biudžetinės švietimo įstaigos: iš jų 6 lopšeliai-darželiai, 17 bendrojo ugdymo įstaigų (3 mokyklos-daugiafunkciai centrai, 2 progimnazijos, 4 gimnazijos, 7 mokyklos, įgyvendinančios pradinio ir pagrindinio ugdymo I dalies programas, 1 mokykla, įgyvendinanti pradinio ir pagrindinio ugdymo I bei II dalies programas), 3 neformaliojo vaikų švietimo įstaigos (Šiaulių r. Kuršėnų meno mokykla, Šiaulių r. Kuršėnų sporto mokykla, Šiaulių r. Kuršėnų kūrybos namai), 1 švietimo pagalbos įstaiga – Šiaulių r. švietimo pagalbos tarnyba. Buhalterinės apskaitos organizavimo ir ūkines-technines paslaugas švietimo įstaigoms teikia Savivaldybės biudžetinė įstaiga Šiaulių rajono švietimo paslaugų centras.

Įgyvendinant Šiaulių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 metų bendrąjį planą (šiuo metu rengiamas naujas Šiaulių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2025 metų bendrasis planas), vykdoma mokyklų tinklo pertvarka, kurios paskirtis – sukurti efektyvumo, prieinamumo ir kokybės reikalavimus atitinkantį bendrojo ugdymo mokyklų tinklą Savivaldybėje, turėti pakankamai ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio bei vidurinio ugdymo programų teikėjų, sudaryti sąlygas visiems vietos bendruomenės nariams ugdytis bei užtikrinti jų teisę įgyti kokybišką išsilavinimą.

2020 m. įgyta nacionaliniu mastu vertinga ir skleistina patirtis: pirmą kartą šalies švietimo istorijoje sukurtas ir įgyvendintas jungtinės mokyklos modelis, kai į vieną darinį tinklaveikos principu sujungtos 3 Šiaulių rajono įstaigos: Aukštelkės ir Kurtuvėnų mokyklos-daugiafunkciai centrai bei Bubių mokykla ir 2020 m. rugsėjo 1 d. įkurta Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykla.

2020–2021 m. m. 14-oje bendrojo ugdymo mokyklų ir 6 lopšeliuose-darželiuose įgyvendinama ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programa. 2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis švietimo įstaigų ikimokyklinio ugdymo grupės lanko 1 113 ir priešmokyklinio ugdymo grupės – 334 vaikai (iš viso 1 447 vaikai). Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėse ugdoma 69 ugdytiniais (5 proc.) daugiau nei 2019–2020 m. m.

Vadovaujantis bendradarbiavimo sutartimi su Šiaulių miesto savivaldybe dėl ugdymo paslaugų teikimo, 2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, Savivaldybės 4 vaikai ugdyti Šiaulių miesto specialiosiose įstaigose, ikimokyklinio ugdymo įstaigas lanko 7 vaikai, apmokant jų ugdymo paslaugas. Šiaulių miesto privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomi 22 vaikai. Savivaldybė už vieno vaiko ugdymą ir priežiūrą skiria kiekvieną mėnesį 70 Eur mokesčio kompensaciją.

Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose, 2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, mokosi 3 186 mokiniai arba 62 mokiniiais (1,94 proc.) mažiau nei 2019–2020 m. m. Mokinių skaičiaus mažėjimą lėmė neigiamas gyventojų migracijos rodiklis Savivaldybėje, geografinė Savivaldybės padėtis (arti Šiaulių miesto mokymo įstaigos) ir kitos priežastys.

2019–2020 m. m. 10 klasę baigė 232 mokiniai, iš jų pagrindinį išsilavinimą įgijo 229 (98,7 proc.). Gavusių pagrindinio išsilavinimo pažymėjimą mokinių dalis jau eilę metų išlieka nepakitusi – apie 98 proc. (šalyje 95 proc.).

2019 m. Savivaldybės gimnazijose vidurinio ugdymo programą baigė ir vidurinį išsilavinimą įgijo bei brandos atestatą gavo 150 mokinių (97,4 proc.), vidurinio išsilavinimo neįgijo 4 mokiniai.

2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų 1–12 ir specialiojo ugdymo klasėse mokėsi 427 specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintys mokiniai, t. y. 13,4 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų besimokančių mokinių (2019 m. rugsėjo 1 d.

duomenimis – 11,7 proc.). Nustačius mokinių specialiųjų ugdymosi poreikius, kreipiamas dėmesys į ugdymosi ribotumą ir dėl to atsiradusias specialiosios pagalbos reikmes. Šių mokinių švietimo prieinamumas užtikrinamas sudarant sąlygas ugdytis visiškos arba dalinės integracijos forma. Savivaldybė, integruodama specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius į ugdymo sistemą, pagal galimybes pritaiko mokyklos aplinką, teikia psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą, aprūpina ugdymui skirtomis pagalbos ir specialiosiomis mokymo priemonėmis. Savivaldybės teritorijoje gyvenantiems specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintiems mokiniams sudarytos sąlygos ugdytis, atsižvelgiant į jų poreikius ir galias, dalinės integracijos forma specialiosiose, lavinamosiose bei socialinių įgūdžių ugdymo klasėse, veikiančiose Kuršėnų Pavenčių mokykloje-daugiafunkciame centre: 2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis ugdoma ir lavinama 30 mokinių iš įvairių Savivaldybės vietovių.

Savivaldybėje veikia dvi formalų švietimą papildančios ir viena neformaliojo vaikų švietimo įstaigos, kuriose, 2020 m. spalio 1 d. duomenimis, mokslo metus pradėjo 961 mokinys arba 30,2 proc. nuo Savivaldybės švietimo įstaigose besimokančių mokinių skaičiaus.

Kuršėnų meno mokykla – formalųjį švietimą papildanti neformaliojo vaikų švietimo mokykla. Mokyklos veiklos tikslas – tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, sudaryti sąlygas puoselėti įgimtus meninius, muzikinius gebėjimus. Mokyklos ugdytiniai gali rinktis nuo 1 iki 8 metų trukmės vykdomas ankstyvojo, pradinio, pagrindinio ir išplėstinio muzikinio ugdymo programas, muzikos mėgėjų ugdymo programą, pradinio, pagrindinio, neformalaus ir išplėstinio dailės ugdymo programas. Mokyklos mokiniai bei jų mokytojai organizuoja darbų parodas ir edukacinius užsiėmimus Kuršėnų miesto šventėse. 2020–2021 m. m. mokykloje mokosi 324 mokiniai, dirba 33 mokytojai. Kuršėnų meno mokykla muzikinį ugdymą vykdo šešiose Savivaldybės vietovėse: Gruzdžių, Kužių gimnazijose, Bubių, Kairių pagrindinėje mokyklose, Raudėnų mokykloje-daugiafunkciame centre, Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų mokykloje.

Kuršėnų sporto mokykla – formalųjį švietimą papildanti neformaliojo vaikų švietimo mokykla. Mokyklos tikslas – per sportą skatinti vaikų, paauglių ir jaunimo saviraišką, rengti sportininkus atstovauti mokyklai, Savivaldybei šalies pirmenybėse, čempionatuose, žaidynėse, Lietuvos Respublikai – pasaulio, Europos čempionatuose ir olimpinėse žaidynėse. Šiuo metu plėtojamose 6 sporto šakos: futbolas, lengvoji atletika, graikų-romėnų imtynės, krepšinis, dziudo, žirgų sportas, kiokušin karatė. Mokykla įsikūrusi Kuršėnuose, sporto šakų veiklos vykdomos Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazijoje, Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų, Šiaulių r. Kairių pagrindinėje ir Šiaulių r. Drąsučių mokyklose, Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokykloje-daugiafunkciame centre, Šiaulių r. Kuršėnų Lauryno Ivinskio, Šiaulių r. Meškuičių ir Šiaulių r. Gruzdžių gimnazijose, 2019–2020 m. m. Kuršėnų sporto mokykloje sportuoja 389 mokiniai, dirba 15 mokytojų.

Kuršėnų kūrybos namai – neformaliojo vaikų švietimo mokykla. Mokyklos tikslas – tenkinti vaikų ir jaunimo pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Kūrybos namuose įgyvendinama 10 neformaliojo švietimo programų, kuriose kūrybine veikla užima 248 mokiniai, dirba 10 mokytojų. Įstaigoje ir Kuršėnų mieste organizuojamos mokinių bei jų mokytojų darbų parodos, renginiai, edukaciniai užsiėmimai.

Vadovaujantis Neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) lėšų skyrimo ir panaudojimo tvarka ir siekiant, kad daugiau mokinių įsijungtų į įvairiausias neformaliojo vaikų švietimo veiklas, Savivaldybės mokiniams 2020 metais 23 NVŠ teikėjai pasiūlė 38 programas, panaudota NVŠ krepšelio lėšų suma – 115 370 Eur. 2020 m. gruodžio 31 d. duomenimis, NVŠ

teikėjų vykdomose programose kiekvieną mėnesį vidutiniškai dalyvavo 932 Savivaldybės mokiniai.

Šiaulių r. švietimo pagalbos tarnybos (toliau – Tarnyba) tikslas – sudaryti sąlygas švietimo darbuotojams, kitiems Savivaldybės įstaigų ir įmonių specialistams, suaugusiems ir jaunimui aktyviai mokytis visą gyvenimą tenkinant pažinimo, lavinimosi, profesinių kompetencijų plėtojimo bei saviraiškos poreikius. Tarnyba organizuoja kvalifikacijos tobulinimo renginius: seminarus, edukacines išvykas-seminarus, kursus, paskaitas, konferencijas ir kt. Tarnyba 2020 m. organizavo 124 kvalifikacijos tobulinimo bei gerosios darbo patirties renginius (iš jų 67 nuotoliniu būdu), kuriuose dalyvavo 3 626 klausytojai. Veiklą vykdo Trečiojo amžiaus universitetas, kuriame mokosi 96 nuolatiniai lankytojai, 7 asmenimis (7,3 proc.) daugiau nei 2019 metais. Aktyvi veikla vyksta organizuojant darbą su jaunimu nuotoliniu būdu Gruzdžiuose, Gilvyčių, Šakynos, Varputėnų, Verbūnų ir Žarėnų kaimuose. Tarnyba taip pat teikia psichologinę, švietimo informacinę, specialiąją pedagoginę pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių vaikams, mokiniams ir asmenims iki 21 metų, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) bei pedagogams.

2020 m. spalio 1 d. duomenimis, septyniolikoje Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų dirba 555, šešiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 110, trijose neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio švietimo įstaigose – 60 pedagoginių darbuotojų.

Siekiant gerinti mokinių mokymosi pasiekimus Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius 2020–2021 m. m. toliau įgyvendina projektą „LECTIO DE VIA / Skaitymo kelias“. Projekto tikslas – mokinių skaitymo pasiekimų gerinimas. Šiame projekte dalyvauja 5 Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos. Planuojama projekto veiklą pabaiga – 2023 m. rugpjūčio 31 d.

Dalyvaudama nacionaliniame projekte „Lyderių laikas 3“ Savivaldybės kūrybinė komanda parengė projektą „Ugdymas netradicinėse erdvėse“, kurio tikslas – praktinės (tiriamosios) ugdymo(si) veiklos aktyvinimas gamtamoksliniame ugdyme. Projekte dalyvauja 13 Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų ir VšĮ Kuršėnų politechnikos mokykla. Užtikrinant šio projekto tęstinumą 2020 m. 10 projekte dalyvaujančių Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų parengė mokyklinius projektus „Ugdymas netradicinėse erdvėse“ ir pakvietė Savivaldybės administraciją partnerio teisėmis dalyvauti įgyvendinant šiuos projektus bei skiriant dalinį finansavimą projekto veiklų įgyvendinimui. Savivaldybė 2020 m. šių projektų įgyvendinimui skyrė 3 403 Eur.

2020 m. trijose Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose Kuršėnų Pavenčių mokykloje-daugiafunkciame centre, Kairių pagrindinėje mokykloje ir Kuršėnų Daugėlių progimnazijoje pradėta įgyvendinti 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ priemonė – nacionalinio lygmens projektas „Kokybės krepšelis“, kuriuo siekiama gerinti mokinių mokymosi pasiekimus. Projektas bus įgyvendinamas 2 metus. Numatytoms projekto veikloms įgyvendinti 2020–2021 m. m. gautas finansavimas – 119 652 Eur. Lėšos paskirstytos mokykloms proporcingai pagal 5–8 klasese besimokančių mokinių skaičių.

Pakapės, Šakynos ir Šilėnų mokyklos įsitraukė į nacionalinį projektą „Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme“, kuriuo siekiama pritaikyti atnaujintą bendrojo ugdymo turinį įtraukties mokytis sunkumų patiriančių mokinių grupių specifiniams poreikiams ir parengti naują ugdymo turinį proveržio reikalaujančioms sritims stiprinti. Savivaldybės mokyklos, atsižvelgdamos į skirtingą kiekvieno įstaigos socialinį kontekstą, įgyvendina skirtingus projekto uždavinius, tačiau siekia bendro tikslo: parengti ir

įgyvendinti ugdymo organizavimo ir mokymosi pagalbos teikimo modelius žemų mokinių pasiekimų gerinimui. Projektas bus įgyvendinamas 2 metus.

Savivaldybėje veikia VšĮ Kuršėnų politechnikos mokykla įgyvendina 22 pirminio profesinio mokymo programas, 13 tęstinio profesinio mokymo programų. Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. mokykloje mokosi 409 mokiniai, iš jų 203 gimnazijos skyriuje. Rengiamas platus spektras paslaugų sferos specialistų: virėjai, konditeriai, padavėjai ir barmenai, kirpėjai, apskaitininkai ir kasininkai, apeigų ir švenčių organizatoriai, pardavėjai, automobilių mechanikai, suvirintojai, staliai.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Valstybinę švietimo 2013–2022 m. strategiją, kurios pagrindinis strateginis tikslas – paversti Lietuvos švietimą tvariu pagrindu valstybės gerovės kėlimui, veržliam ir savarankiškam žmogui, atsakingai ir solidariai kuriančiam savo, Lietuvos ir pasaulio ateitį, Savivaldybei aktualiausi šie strategijos tikslai:

1. Pasiekti tokį pedagoginių bendruomenių lygį, kai jų kritinę masę sudaro reflektuojantys, nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai.

2. Įdiegti duomenų analize ir įsivertinimu grįstą švietimo kokybės kultūrą, užtikrinančią savivaldos, socialinės partnerystės ir vadovų lyderystės darną.

3. Užtikrinant švietimo prieinamumą ir lygias galimybes, maksimaliai plėtojant vaikų ir jaunimo švietimo aprėptį suteikti mokiniams ir jaunimui palankiausias galimybes išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi ir studijų poreikius.

4. Garantuojant švietimo sistemos veiksmingumą sukurti paskatų ir vienodų sąlygų mokytis visą gyvenimą sistemą, grįstą veiksminga pagalba atpažįstant save ir renkantis kelią veiklos pasaulyje, derantį su valstybiniu planavimu.

Siekiant numatytų tikslų, Savivaldybei švietimo srityje pirmiausia būtina užtikrinti mokytojų kompetenciją, kuri garantuotų aukštos kokybės naujausių žinių ir gebėjimų sklaidą. Siekiant, kad mokytojai noriai prisidėtų prie jaunosios kartos ugdymo, būtina stiprinti jų motyvaciją tobulinti savo žinias, kelti kvalifikaciją, plėsti akiratį. Sėkmingai švietimo sistemos veiklai ne mažiau svarbus yra ir bendruomenės įsitraukimas, todėl svarbu stiprinti visuomenės pasitikėjimą švietimo sistema, skatinti bendruomenę reikšti nuomonę apie švietimo kokybę ir daryti jai poveikį. Švietimo įstaigoms ir institucijoms, siekiančioms užtikrinti aukštos kokybės ugdymo ir mokymo procesą, tikslinga tobulinti švietimo vadybos procesus – tobulinti švietimo sistemos reguliavimą, orientuojantis į subsidiarumo ir socialinės bendrystės principus, skatinti asmenis bei organizacijas orientuotis į aukščiausius rezultatus, užtikrinti švietimo turinio įvairovę sudarant daugiau galimybių mokinių, tėvų ir socialinių partnerių iniciatyvoms, taip pat svarbu stiprinti esamos situacijos vertinimo ir rengiamų sprendimų poveikio išankstinio vertinimo gebėjimus ir kokybę. Užtikrinant švietimo prieinamumą ir kokybę Savivaldybėje, tikslinga plėsti besimokančiųjų pasirinkimo galimybes, gausinti mokymosi, praktinio mokslo pritaikymo aplinką mokyklose, didinti paramą savanorystės iniciatyvoms, užtikrinti švietimo paslaugos gavimą socialinės atskirties ir rizikos bei specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių asmenų grupėms, didinti formaliojo ir neformaliojo švietimo integralumą. Siekiant užtikrinti mokymosi veiksmingumą, skatinti mokymosi visą gyvenimą iniciatyvas, tikslinga organizuoti edukacinę pilietinę veiklą, asmenybės saviugdą bendruomenėje, stiprinti motyvaciją mokytis susiejant mokymąsi visą gyvenimą su besimokančiųjų pasirinkimais, sukuriant finansinės paramos sistemą, sudarant sąlygas asmenims savarankiškai valdyti karjerą teikiant įvairią pagalbą realioje ir virtualioje aplinkoje ir pan.

Igyvendinant Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 m. plėtros programą, kurios strateginis tikslas – sukurti ir išplėtoti neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi laiduojančią ir prieinamą, socialiai teisingą švietimo sistemą, atitinkančią atviroje pilietinėje visuomenėje darbo rinkoje veikiančio asmens ir visuomenės poreikius, Savivaldybei aktualiausi yra šie plėtros programos tikslai:

1. Sukurti ir išplėtoti darnią suaugusiųjų švietimo sistemą.
2. Suderinti mokymąsi visą gyvenimą su šalies ūkio ir visuomenės poreikiais.

Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus Savivaldybėje, svarbu plėtoti mokymosi visą gyvenimą paslaugas, ypač asmenims, gyvenantiems Savivaldybės miesteliuose ir kaimuose, kuriuose yra didžiausi socialiniai, ekonominiai netolygumai, taip pat sudaryti sąlygas suaugusiesiems įgyti bendrųjų kompetencijų ir formuoti jiems teigiamas mokymosi visą gyvenimą nuostatas, plėtoti formaliojo ir neformaliojo švietimo galimybes, skaitmeninio mokymosi turinį ir programas, pripažinti neformaliojo ir praktinio mokymosi metu įgytas kompetencijas. Kad mokymosi viso gyvenimą iniciatyvos būtų patrauklios, svarbu stiprinti motyvaciją mokytis ir „valdyti“ karjerą teikiant individualizuotą įvairių formų pagalbą, organizuojant socialinę reklamą realioje ir virtualioje aplinkoje, inicijuojant ir remiant kokybišką studijų programų, profesijų populiarinimą, bendrųjų ir tęstinio profesinio mokymo kompetencijų suaugusiesiems paslaugų plėtrą profesinio mokymo įstaigose.

SVEIKATOS APSAUGA

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme 2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-886) nurodoma, jog visuomenės sveikata – tai gyventojų visapusė dvasinė, fizinė ir socialinė gerovė.

Viena prioritetinių sveikatos apsaugos sistemos sričių – pirminė sveikatos priežiūra, kuri yra savarankiškoji savivaldybės funkcija. Šiaulių rajono savivaldybėje gyventojų sveikata rūpinasi 3 pirminio lygio sveikatos priežiūros įstaigos – viešoji įstaiga Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, viešoji įstaiga Šiaulių rajono Gruzdžių ambulatorija, UAB Šiaulių medicinos namai.

1 lentelė. Šiaulių teritorinės ligonių kasos informacija apie pirminių asmens sveikatos priežiūros įstaigose prisirašiusių gyventojų skaičius 2020 m.

Įstaigos pavadinimas	2020-01-31	2020-09-30
VšĮ Šiaulių rajono PSPC	18 193	17 821
VšĮ Šiaulių rajono Gruzdžių ambulatorija	1 500	1 478
UAB „Medicinos namai“	4 180	4 441
Iš viso	23 873	23 740

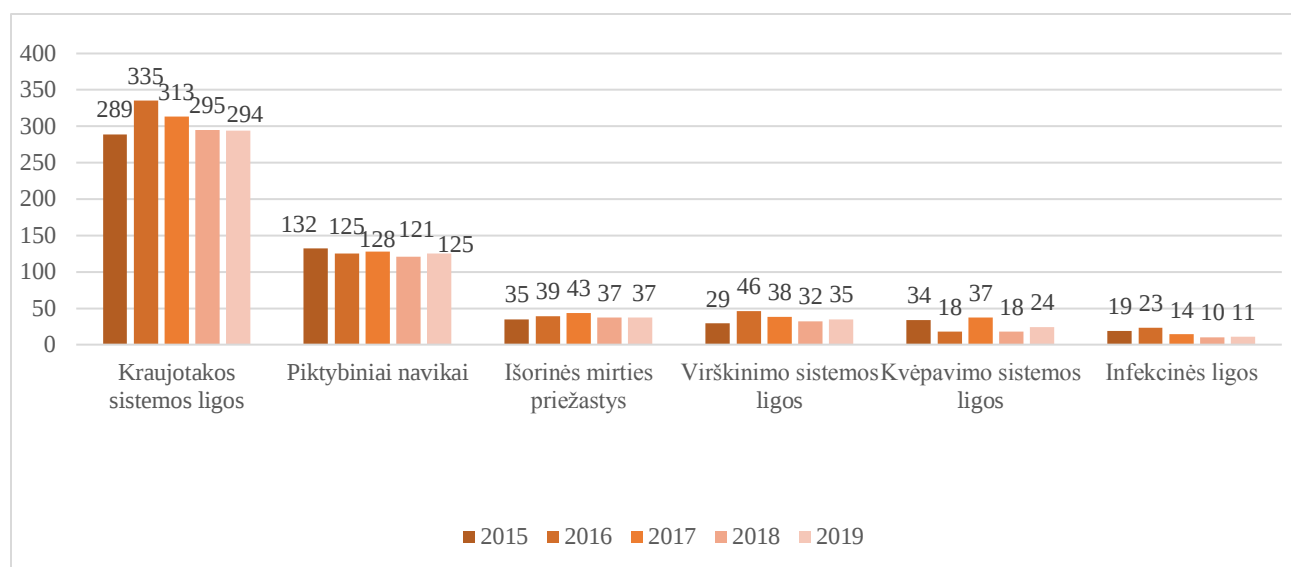
Pirminio ir antrinio lygio sveikatos priežiūros paslaugas teikia viešoji įstaiga Kuršėnų ligoninė.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, savivaldybės turi užtikrinti pirminės visuomenės sveikatos priežiūrą, o šiam tikslui steigia visuomenės sveikatos priežiūros biudžetines įstaigas – savivaldybių visuomenės sveikatos biurus. Šiaulių rajono

savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras), įsteigtas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. T-11.

Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – rūpintis Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą ir organizuoti profilaktinę veiklą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

4 pav. Pagrindinės mirties priežastys Šiaulių rajono savivaldybėje 2015–2019 m. (abs. sk.), šaltinis – Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Lietuvos Sveikatos

rodiklių duomenų bazė

2019 m. Šiaulių rajono savivaldybėje mirė 12 žmonių daugiau nei 2018 m. (2019 m. – 563, 2018 m. – 551). Pagrindinėmis mirties priežastimis išlieka kraujotakos sistemos ligos, kurios 2019 m. Šiaulių rajone nusinešė 294 gyvybes, tai yra 0,4 proc. mažiau nei 2018 m. ir net 12 proc. mažiau nei 2016 m. Mirčių dėl piktybinių navikų užfiksuota 3,3 proc. daugiau nei 2018 m. Šiaulių rajone 2019 m. pastebimas net 33 proc. mirčių dėl kvėpavimo sistemos ligų padidėjimas, palyginus su 2018 m. (2019 m. – 24, 2018 m. – 24) (žr. 4 pav.).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“, paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija visoje šalyje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės. COVID-19 epidemija tapo iššūkiu sveikatos apsaugos bei kitoms viešojo valdymo paslaugų sistemoms.

Įgyvendinant Valstybės lygio ekstremaliosios situacijų valstybės operacijų vadovo sprendimus Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje, organizuoti Šiaulių rajono savivaldybės Ekstremalių situacijų komisijos, ekstremalių situacijų operacijų centro posėdžiai, dėl COVID-19 ligos plitimą suvaldančių priemonių įgyvendinimo.

Vadovaujantis Ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų viršutinių kvėpavimo takų infekcijos simptomų turintiems pacientams teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. V-506 „Dėl Ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų viršutinių kvėpavimo takų infekcijos

simptomų turintiems pacientams teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2020-04-07 organizuojant savivaldybės teritorijoje Karščiavimo klinikos veiklą, buvo sudaryta su Šiaulių miesto savivaldybe bendradarbiavimo sutartis Nr. SRZ-300 (3.54E) „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės karščiavimo klinikos paslaugų teikimo“.

Vadovaujantis Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo namuose COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) sergantiems asmenims organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. lapkričio 11 d. sprendimu Nr. V-2586 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo namuose COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) sergantiems asmenims organizavimo tvarkos aprašas“, sudarytos 3 mobilios komandos – po vieną kiekvienoje Šiaulių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigoje prie įstaigos prirašytiems pacientams – Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centre, UAB „Medicinos namai“ bei Gruzdžių ambulatorijoje. Kaip ir kitose šalies savivaldybėse, taip ir Šiaulių rajone, mobilios komandos sudarytos teikti sveikatos priežiūros paslaugas COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) sergantiems gyventojams, priklausantiems rizikos grupei, kuriai priskiriamos nėščiosios, 65 metų amžiaus ir vyresni asmenys bei sergantieji lėtinėmis ligomis.

2020 m. gruodžio 31 d. Lietuvos sergamumo COVID-19 rodiklis per 14 d. 100 000 gyventojų siekė 1348,6, o naujų atvejų per paskutinę parą buvo nustatyta 3322. Šiaulių rajono sergamumo COVID-19 rodiklis per 14 d. 100 000 gyventojų siekė 892,7, naujų atvejų per paskutinę parą buvo nustatyta 35.

Per 2020 m. patvirtintų atvejų Šiaulių rajone nustatyta 2282, sirgo 996 asmenys, pasveikusių asmenų – 1229, mirusių nuo COVID-19 – 45 asmenys.

Šiaulių rajono savivaldybė rūpinasi vandens telkinių kokybe, todėl savivaldybėje sistemingai stebima maudyklų vandens mikrobiologinė ir cheminė tarša, vandens fizinės savybės, taršos pobūdis. Stebima 14 maudyklų: Bubių tvenkinys, Pašvinio ežeras, Raudėnų tvenkinys, Pakumulšių tvenkinys, Ventos upė Kuršėnų miesto ribose, Kuršėnų karjerai, Šilų tvenkinys, Naisių tvenkinys, Švedės tvenkinys, Kairių ežeras, Gudelių ežeras, Geluvos ežeras, Bijotės ežeras, Paežerių tvenkinys.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programą, kurios strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie programos tikslai:

1. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį.
2. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką.
3. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą.
4. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.

Siekiant sukurti saugią socialinę aplinką Šiaulių rajone, svarbu sumažinti skurdo lygį, nedarbą bei socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją bendruomenės lygmeniu. Mažinant gyventojų socialinę ir ekonominę (pajamų) nelygybę, benamių skaičių, tikslinga stiprinti bendruomenių solidarumą atsižvelgiant į tai, jog bendruomenių solidarumo lygis turi įtakos tiek lėtinių neinfekcinių ligų, tiek traumų, ypač sveikatos sutrikimų dėl šalčio poveikio, dinamiškumui. Kuriant sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką Šiaulių rajono

savivaldybėje, būtina kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą, kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį ir pan. Formuojant sveiką gyvenseną ir jos kultūrą, tikslinga mažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų prieinamumą, skatinti sveikos mitybos bei optimalaus fizinio aktyvumo įpročius ir kt. Sveikatos priežiūros, orientuotos į gyventojų poreikius, užtikrinimui svarbu palaikyti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, motinos ir vaiko sveikatą, stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę, plėtoti E. sveikatos sistemą ir kt.

Įgyvendinant Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 m. plėtros programą, kurios strateginis tikslas – pailginti Lietuvos gyventojų sveiko gyvenimo metus, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie plėtros programos tikslai:

1. Stiprinti fizinę ir psichinę sveikatą – formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą, skatinti sveikatos raštingumą.
2. Mažinti aplinkos veiksnių, nesaugių produktų (gaminių ir paslaugų) neigiamą poveikį ir riziką gyventojų sveikatai.
3. Užtikrinti visuomenės sveikatos priežiūros sistemos tvarumą.

Stiprinant bendruomenės fizinę ir psichinę sveikatą Šiaulių rajone, tikslinga ugdyti gyventojų sveikos mitybos įpročius ir gerinti galimybes pasirinkti sveikatai palankų maistą, didinti gyventojų fizinį aktyvumą ir sudaryti jiems sąlygas būti fiziškai aktyviems, gerinti bendruomenės psichikos sveikatą – atlikti psichikos sveikatą stiprinančias intervencijas, skatinančias teigiamus pokyčius ir didinančias bendruomenės sąmoningumą. Mažinant aplinkos veiksnių, nesaugių produktų neigiamą poveikį gyventojų sveikatai, svarbu kurti sveikatai palankią gyvenamąją aplinką, skatinti sveikatą tausojančias su aplinka susijusias nacionalines, regionines ir bendruomenines iniciatyvas, mažinti traumų ir nelaimingų atsitikimų skaičių – rengti vaikų, jaunimo ir pagyvenusių asmenų tikslinį mokymą, formuoti darnų verslo ir bendruomenės požiūrį į tvarų cheminių medžiagų naudojimą, didinti produktų (gaminių ir paslaugų) priežiūros saugą bei efektyvumą. Užtikrinant visuomenės sveikatos priežiūros sistemos tvarumą Šiaulių rajone, reikia didinti kokybiškų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, gerinti visuomenės sveikatos priežiūros sistemos valdymą.

SOCIALINĖ APSAUGA

Socialinė apsauga – įstatymų nustatyta socialinių, ekonominių, organizacinių priemonių sistema, užtikrinanti lėšų ir paslaugų teikimą asmenims, kurie įstatymų numatytais atvejais praranda pajamas, turi papildomų išlaidų arba dėl mažų pajamų negali pakankamai savęs aprūpinti iš darbo arba kitokių pajamų.

Atitikimas nacionalinėms programoms. Įgyvendinant *Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programą*, Šiaulių rajono savivaldybei socialinės apsaugos srityje aktualiausi yra šie programos tikslai: sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį; ugdyti optimalaus fizinio aktyvumo įpročius; užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.

Socialinės paslaugos. Šiaulių rajone pagrindinis socialinių paslaugų organizatorius yra Šiaulių rajono savivaldybė, o socialines paslaugas administruoja Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius. Šiaulių rajone teikiamos bendrosios socialinės paslaugos, specialiosios socialinės paslaugos bei socialinės globos paslaugos.

2020 m. Šiaulių rajono savivaldybėje buvo teikiamos šios bendrosios socialinės paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, transporto organizavimas, sociakultūrinės paslaugos, atviras darbas su jaunimu, mobilusis darbas su jaunimu.

Šiaulių rajono savivaldybėje teikiamos 7 specialiosios socialinės paslaugos:

- *Pagalbos į namus paslauga* teikiama Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro senyvo amžiaus asmenims bei darbingo amžiaus asmenims su negalia visose seniūnijose ir yra prieinama visiems rajono gyventojams. Šios paslaugos 2020 m. buvo suteiktos 114 asmenims (101 – senyvo amžiaus, 13 – suaugusių asmenų su negalia).

- 2020 m. gruodžio mėnesį akredituotos 5 įstaigos, galinčios 7 vaikų dienos centruose teikti *vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas*, t. y. Lietuvos krikščioniškojo fondo Ginkūnų vaikų dienos centras, VšĮ „Eterna Vita“ dienos centras Kuršėnų mieste, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyriaus vaikų dienos centras, VšĮ Aukštelkės neformaliojo ugdymo akademijos vaikų dienos centras, veikiantis Šiaulių kaimiškojoje ir Bubių seniūnijose bei Gruzdžių ir Raudėnų seniūnijose pradėjęs veiklą VšĮ Vaikų dienos centras „Drauge linksmiau“.

- *Intensyvi krizių įveikimo pagalbos* teikimas ir organizavimas asmeniui, atsidūrusiam krizinėje situacijoje, teikiamas Kuršėnų šeimos namuose. Paslaugos gavėjai – socialinę riziką patiriantys vaikai, vaikai su negalia, likę be tėvų vaikai ir kt. asmenys.

- *Psichosocialinė pagalba* (socialinės, psichologinės, sielvados) suteikiama ir organizuojama asmenims, išgyvenantiems krizę ar patyrusiems stiprius emocinius išgyvenimus (sunkias ligas, netektis, skyrybas šeimoje, psichologinį, moralinį, fizinį ar seksualinį smurtą), ir jų šeimoms, artimiesiems VšĮ „Eterna Vita“, įgyvendinant projektą „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Šiaulių rajone“.

- *Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslauga* teikiama senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia rajono teritorijoje įsikūrusioje įstaigoje UAB „Kitada“ Varputėnų savarankiško gyvenimo namuose. 2020 m. paslauga kompensuota 8 Šiaulių rajono gyventojams.

- *Apgyvendinimo nakvynės namuose ir (ar) krizių centre paslaugą* socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims Šiaulių rajono savivaldybė kompensavo apgyvendinimą Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ Benamių namuose, esančiuose Domeikių k., Joniškio r. 2020 m. paslauga kompensuota 9 Šiaulių rajono gyventojams.

- *Pagalbos globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti paslaugą* teikia Kuršėnų šeimos namai ir jo 4 padaliniai. Per 2020 m. stacionari trumpalaikė (ilgalaikė) globa (rūpyba) tėvų globos netekusiems vaikams buvo teikiama Kuršėnų šeimos namuose 25 vaikams, 4 vaikai buvo įvaikinti, 2 – perduoti globai (rūpybai), 2 – grąžinti į šeimas, 5 – sulaukė pilnametystės, 10 – atvyko į šeimos namus. Bendruomeniniuose vaikų globos namuose 2020 m. buvo teikiama globa (rūpyba) 5 vaikams, iš jų: 2 vaikai perduoti globai, apgyvendinta nepilnametė motina su kūdikiu. Globos centre 2020 m. praveisti GIMK mokymai ir paruošta 15 teigiamų išvadų ir 1 neigiama išvada dėl įvaikinimo, vaiko priežiūros, globos (rūpybos), organizuoti tęstiniai mokymai budintiems globotojams, globėjams (rūpintojams), savipagalbos grupės budintiems globotojams, globėjams (rūpintojams), vykdytos konsultacijos asmenims, jų šeimos nariams, pageidaujantiems tapti budinčiais globotojais. Per 2020 m. pas budinčius globotojus buvo prižiūrima 12 vaikų, globėjams (rūpintojams) globai perduoti 9 vaikai, į šeimą grąžinta 10 vaikų, o 4 – įvaikinti. Krizių centre 5 šeimoms ir 16 vaikų buvo teikiamos paslaugos be atskirties (apgyvendinamos šeimos su vaikais).

2 lentelė. Socialinės globos paslaugas teikiančios įstaigos

Įstaigos pavadinimas	Socialinės globos rūšis	Paslaugą gavusių asmenų skaičius
Aukštelkės socialinės globos namai	Trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa	20
VšĮ Kuršėnų ligoninės Socialinės globos padalinys	Trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa	13
VšĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos padalinys	Trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa	47
VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“	Dienos socialinė globa	24
VšĮ „Senolių namai“	Trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa	17
Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	Socialinė globa ir slauga namuose	19

Įvairias bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas teikia ir Šiaulių rajone veikiančios nevyriausybinės organizacijos: Šiaulių rajono neįgaliųjų draugija, VšĮ „Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba“ (Kuršėnų užimtumo kambarys), Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyrius, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šiaulių rajono Viltis“, Kuršėnų miesto ir Šiaulių rajono žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Venta“, Šiaulių rajono išsėtinės sklerozės draugija, Šiaulių rajono neįgaliųjų draugijos sporto klubas „Atgaiva“, Šiaulių rajono neįgaliųjų ir senjorų asociacija „Neužmirštuolė“, asociacija Atviras Šiaulių rajono jaunimo centras.

2020 m. Šiaulių rajono savivaldybė finansavo 6 Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus. Paslaugas planuoja gauti 250 asmenys, iš kurių: 235 neįgalieji, 15 šeimos narių.

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius taip pat organizuoja būsto pritaikymą neįgaliesiems (2020 m. buvo pritaikyti 8 būstai: 5 būstai suaugusiems asmenims su negalia, 3 – vaikams) ir koordinuoja Šiaulių rajono savivaldybės neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos darbą (2020 m. įvyko 12 komisijos posėdžių, kurių metu peržiūrėta 207 asmenų būklė).

Šiaulių rajono savivaldybė, siekdama visapusiškai patenkinti socialinių paslaugų poreikį rajono gyventojams, paslaugas taip pat perka iš kitų socialinių paslaugų teikėjų. Socialinės paslaugos teikiamos ir organizuojamos vadovaujantis kasmet rengiamu Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu.

Socialinė parama. Esant sudėtingai socialinei, ekonominei situacijai, pažeidžiama visuomenės grupė tampa asmenys, gyvenantys ties skurdo riba. Piniginė socialinė parama yra viena iš priemonių, turinčių įtakos skurdo ir socialinės atskirties mažinimui, sušvelninant nepritekliaus pasekmes.

3 lentelė. Išmokų rūšys ir 2020 m. jas gavusių asmenų skaičius

Išmokos pavadinimas	Asmenų skaičius	Išmokos pavadinimas	Asmenų skaičius
---------------------	-----------------	---------------------	-----------------

Dovana (išmoka) kūdikiui	544	Pagalbos pinigai už tėvų globos netekusių vaikų globą (rūpybą)	140
Globos (rūpybos) išmoka	199	Priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija	1 228
Globos (rūpybos) tikslinis priedas	136	Priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacijos kompensuojamoji suma	783
Išmoka besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai	14	Slaugos išlaidų tikslinė kompensacija	916
Išmoka įvaikinus	2	Slaugos išlaidų tikslinė kompensacijos kompensuojamoji suma	281
Išmoka gimus vienu metu daugiau kaip vienam vaikui	28	Socialinė pašalpa	2 261
Išmoka už komunalines paslaugas nedirbantiems neįgaliesiems, auginantiems vaikus	1	Tikslinis priedas	1
Išmoka vaikui	8 055	Vaiko laikinosios priežiūros išmoka	25
Išmoka šeimynai	5	Vienkartinė išmoka įsikurti	18
Kompensacija sumokėtos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir kt.	107	Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai	83
Kompensacija už būsto šildymą, geriamąjį vandenį ir karštą vandenį	1 166	Vienkartinė išmoka vaikui	355
Kompensacija už paslaugas nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos	1	Vienkartinė išmoka vaikui, skirta COVID-19 pandemijos padariniams mažinti	7 739
Laidojimo pašalpa	424	Vienkartinė (tikslinė), periodinė pašalpos	382

Vienas iš socialinių paslaugų plėtros indikatorių – paramos maisto produktais gavėjų skaičius. Europos pagalba labiausiai skurstantiems asmenims skiriama, kai vienam šeimos nariui ar vienam gyvenančiam asmeniui pajamos per mėnesį neviršija 1,5 valstybės remiamų pajamų dydžio. 2020 m. paramą maisto produktais gavo 5 069 Šiaulių rajono gyventojai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymu, 2020 m. 1719 Šiaulių rajono mokiniams buvo paskirtas nemokamas maitinimas (pietai ir (ar) maitinimas mokyklų organizuojamose vasaros poilsio stovyklose), iš jų 1 116 gavo paramą mokinio reikmenims įsigyti.

Socialiniai projektai. 2020 m. buvo toliau tęsiami šie projektai: „Integrali pagalba į namus Šiaulių rajone“, „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Šiaulių rajone“, „Vaikų gerovės ir saugumo didinimo, paslaugų šeimai, globėjams (rūpintojams) kokybės didinimo bei prieinamumo plėtra“, „Bendruomeninių vaikų globos namų ir vaikų dienos centrų tinklo plėtra Šiaulių rajone“, „Parama maisto produktais ir higienos priemonėmis“.

Atsižvelgiant į Šiaulių rajono socialinę demografinę situaciją, savivaldybėje prioritetinės socialinių paslaugų, socialinės paramos gavėjų grupės išlieka tos pačios: neįgalieji, senyvo amžiaus asmenys, socialinę riziką patiriantys vaikai, socialinę riziką patiriančios šeimos, likę be tėvų globos vaikai, socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys. Šios socialinės grupės yra silpniau integruotos į visuomenę, turi mažiau arba visai neturi galimybių dalyvauti visuomenės gyvenime.

TARPINSTITUCINIO KOORDINATORIAUS VEIKLA

Igyvendinant Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo nuostatas savivaldybės administracijoje 2017-09-18 įsteigta vyriausiojo specialisto (tarpinstitucinio bendradarbiavimo

koordinatoriaus) pareigybė. Vyriausiasis specialistas atlieka Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatyme numatytas funkcijas, vadovauja savivaldybės Vaiko gerovės komisijai, koordinuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijų veiklą, priima ir nagrinėja prašymus dėl koordinuotai teikiamų paslaugų, inicijuoja jų teikimą; sistemina ir analizuoja informaciją apie vaiko teisių pažeidimus, nusikalstamumą, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą. Bendro darbo su šeimomis Šiaulių rajono savivaldybėje koordinavimui sudaryta Šiaulių rajono savivaldybės tarpinstitucinė grupė, parengta bendro darbo su šeimomis tvarka. Šeimos politikos formavimui, šeimos stiprinimo savivaldybėje prioritetų nustatymui, Lietuvos Respublikos šeimos stiprinimo įstatymo įgyvendinimui sudaryta Šiaulių rajono savivaldybės šeimos komisija, patvirtinti komisijos nuostatai. 2019 m. įkurtos seniūnijų tarpinstitucinės grupės.

Per 2020 m. koordinuotai teikiamos paslaugos skirtos 15 šeimų. Užtikrinant minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių įgyvendinimą savivaldybėje, 2020 m. organizuota 15 Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos posėdžių, svarstyta 80 klausimų. Minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės skirtos, pakeistos, pratęstos 35 atvejais. Duomenų apie nepilnamečių nusikalstamumą, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą sisteminimui ir analizavimui sukurta duomenų bazė, į ją suvesti 2017–2020 metų duomenys apie nepilnamečių padarytus pažeidimus. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo užtikrinimui organizuoti Savivaldybės tarpinstitucinės grupės posėdžiai, pasitarimai su seniūnais, socialiniais darbuotojais, VVTAIT specialistais, atvejo vadybininkais, mokyklų Vaiko gerovės komisijų pirmininkais. Siekiant, kad efektyviai būtų sprendžiamos netinkamai besielgiantių mokinių problemos, parengtas ir rajono bendrojo ugdymo įstaigose įgyvendinamas Švietimo pagalbos netinkamai besielgiantiems mokiniams teikimo tvarkos aprašas.

KULTŪRA

Šiaulių rajone yra puoselėjama etninė kultūra, mėgėjų menas, švietėjiška, pramoginė veikla, tenkinami bendruomenių kultūriniai poreikiai, organizuojama profesionalaus meno sklaida. Šiaulių rajono savivaldybėje organizuojami koncertai, spektakliai, parodos, šventės, vykdomi edukaciniai projektai ir kt. Rajone vyksta nemažai tradicinių, kasmetinių, regiono bei šalies lygiu gerai žinomų renginių.

Kultūros skyrius įgyvendina valstybės kultūros politiką savivaldybės teritorijoje, vadovaujantis savivaldybės ir valstybės interesų derinimo principu, dalyvauja rengiant valstybines, regionines ir savivaldybės kultūros plėtros programas, koordinuoja ir prižiūri jų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje, formuoja ir įgyvendina rajono savivaldybės kultūros politiką etninės kultūros, bibliotekų, kultūros centrų, muziejų, leidybos, gyventojų bendrosios kultūros ugdymo srityse.

Nuo 2016 m., kai Šiaulių rajono savivaldybės taryba įsteigė garbės piliečio vardo nominaciją, suteikiamą Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių piliečiams už ypatingus nuopelnus ir pastangas bei išskirtinį indėlį į Šiaulių rajono mokslo, švietimo, kultūros, sporto, ekonomikos, socialinio vystymo bei kitas sritis ir aktyvią visuomeninę veiklą, Kultūros skyrius kuruoja Šiaulių rajono savivaldybės garbės piliečio vardo suteikimo procesą. Iki 2021 m. Šiaulių rajono garbės piliečių vardai suteikti 3 asmenims.

Sėkmingai vykdomas kultūros ir meno premijų, kurias yra įsteigusi Šiaulių rajono savivaldybės taryba, programos įgyvendinimas rajone. Premijų skyrimo tikslas – įvertinti ir paskatinti tolimesnei veiklai Lietuvos, Šiaulių regiono ir rajono talentingus menininkus, poetus, tautodailininkus, kraštotyrininkus, moksleivius. Skiriamos ir teikiamos 9 premijos (3 respublikinės, 2 regioninės, 4 rajoninės):

1. Respublikinė poeto Zigmo Gaidamavičiaus-Gėlės premija už geriausią metų poezijos debiutą lietuvių kalba;
2. Respublikinė Lauryno Ivinskio premija – už geriausią einamaisiais metais išleistą lietuvišką kalendorių;
3. Respublikinė Puodžių karaliaus premija (teikiama kas trejus metus);
4. Respublikinė Augustino Griciaus premija už geriausią per dvejus metus išleistą prozos debiutą lietuvių kalba (teikiama kas dvejus metus);
5. Regioninė Stasio Anglickio premija jauniems poetams už brandžiausius poezijos kūrinius;
6. Regioninė Vytauto Vitkausko premija jauniems filologams už brandžiausius filologinius kūrinius ir filologinę veiklą (teikiama kas dvejus metus);
7. Rajoninė Metų kraštotyrininko ir jaunojo kraštotyrininko premija už aktyvų ir kūrybingą darbą kraštotyros srityje;
8. Rajoninė Metų tautodailininko premija už aktyvią, kūrybingą veiklą tautodailės srityje;
9. Rajoninė metų kultūros darbuotojo premija už ilgametę, rajonui reikšmingą kultūrinę meninę veiklą.

Vienas iš pagrindinių Kultūros skyriaus uždavinių – Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos (toliau – Programa) Šiaulių rajone 2017–2020 metais, patvirtintos Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-37, inicijavimas ir koordinavimas. Programa įgyvendinta 2017–2020 metų laikotarpiu. Joje daug dėmesio skirta kultūrinei, istorinei, leidybinei, edukacinei ir šviečiamajai veiklai. Pagrindiniai programos tikslai – sutelkti Šiaulių rajono žmones švęsti atkurtos Lietuvos gimtadienį, skatinti didžiulis savo šalimi, būti svarbiais ir aktyviais savo krašto ir šalies gyvenimo dalyviais bei skleisti žinomumą apie Šiaulių rajoną ir visą šalį.

2018 m. į nacionalinį Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą įtraukta nematerialaus kultūros paveldo vertybė „Užgavėnės Kurtuvėnuose“. 2019 m. parengta ir antroji Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado byla „Puodininkystė Kuršėnų krašte“.

Nuolat kaupiama ir viešinama audiovizualinė informacija apie kultūrinį Šiaulių rajono gyvenimą, rajono meno mėgėjų kolektyvų pasiekimus, jų dalyvavimą tarptautiniuose ir nacionaliniuose projektuose, kuriami siužetai ir filmai apie istorinę, kultūrinę krašto praeitį, teikiama medžiaga interneto svetainėms, saugomas vaizdo archyvas, bendradarbiaujama su įvairiomis visuomenės informavimo priemonėmis, platinant informaciją apie kultūros ir meno sklaidą Šiaulių rajone.

Kultūrinę veiklą rajone vykdo 3 kultūros įstaigos: Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centras (toliau – Kultūros centras), Šiaulių rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka) ir Šiaulių rajono savivaldybės etninės kultūros ir tradicinių amatų centras (toliau – Etninės kultūros ir tradicinių amatų centras).

Vykdant Kultūros plėtros programą pagal galimybes siekiama sudaryti palankias sąlygas kultūros įstaigoms bei organizacijoms plėtoti veiklą, kad Šiaulių rajono bendruomenė būtų pilnavertė kultūros vertybių naudotoja, siektų geriau pažinti kultūros ir meno procesus bei aktyviai dalyvautų rajono kultūriniame gyvenime.

Kultūros centras yra Savivaldybės biudžetinė daugiafunkcė kultūros įstaiga, viešasis juridinis asmuo. Kultūros centro veikla – kultūrinė ir meninė. Kultūros centro tikslai: puoselėti etninę kultūrą, mėgėjų meną, kurti menines programas, plėtoti švietėjišką (edukacinę),

pramoginę veiklą, rūpintis profesionalaus meno sklaida, tenkinti bendruomenės kultūrinius poreikius.

Kultūros centrą sudaro Kultūros centras (aukščiausia kategorija) ir 13 filialų: 1 filialas yra II kategorijos ir 12 – III kategorijos (2013 m. kovo 28 d. Nr. T-83 tarybos sprendimu). Jiems priklauso 7 salės. Naisių filiale įsikūrusi Šiaulių rajono literatūros ekspozicija. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos įvertinimu geriausiomis šalyje įstaigomis savo kategorijoje pripažintos: 2003 m. Kuršėnų miesto kultūros centras (dabar Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centras) ir 2008 m. Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro Meškuičių filialas ir nominuoti kaip „Geriausias kultūros centras“.

Siekiant užtikrinti rajono gyventojams kultūros paslaugų prieinamumą ir galimybes jas vartoti, reikalinga patraukli aplinka, materialinė bazė, kuri kasmet atnaujinama, remontuojama, gražinama. Visos kultūros įstaigos turi pilną aprūpinimą kompiuterine įranga bei interneto prieigą. 2020 m. po ilgų renovacijos metų, duris atvėrė Kultūros centro pastatas, esantis Kuršėnuose. Jame įdiegtos pačios naujausios techninės galimybės.

Kultūros centro uždavinys yra inicijuoti, kurti ir išlaikyti aukšto meninio lygio mėgėjų meno kolektyvus, kaip vieną svarbiausių žmonių saviraiškos formų. Rajone nuolat veikia apie 115 mėgėjų meno kolektyvų, kurie į veiklas įjungia apie 1200 gyventojų. Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktoriaus 2018-11-08 įsakymu Nr. V-102 Kultūros centro 47 mėgėjų meno kolektyvams patvirtintos kategorijos pagal meninį lygį, veiklą ir rezultatus. 9 kolektyvams įteiktos „Aukso paukštės“ statulėlės – aukščiausias ir vertingiausias jų darbo įvertinimas. Apie 30 kolektyvų kaskart yra pakviečiami dalyvauti Lietuvos dainų ir šokių šventėse. Daugelis rajono meno mėgėjų kolektyvų yra aukšto meninio lygio, pristato savo koncertines programas tarptautiniuose renginiuose, konkuruoja su kitų šalių meno kolektyvais. Svarbu ir toliau vystyti tarptautinį kultūrinį bendradarbiavimą, kurį 2020 m. apribojo pasaulinė Covid-19 pandemija.

Kultūros centras buria ir išlaiko profesionalią kultūros ir meno specialistų grupę. Administracijos ir jų dėka vykdomos ilgalaikės tęstinės edukacinės, sociokultūrinės, prevencinės, meninės ir kitos svarbios programos. Kultūros centras nuo 2019 m. įgyvendina Kultūros paso programas (2019 m. – 2, 2020 m. – 4), nuo 2017 m. dalyvauja Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro iniciatyvoje „Atverk duris vasarai“ (2020 m. – 21 veikla). Kultūros centras kasmet dalyvauja Lietuvos kultūros ministerijos Pasirengimo dainų šventėms programoje tautiniams kostiumams ir instrumentams įsigyti. Siekiant kultūrinių renginių tobulumo, rengiami įvairaus kultūrinio pobūdžio projektai ir teikiami į LKT, LR KM, LRV ir kt. fondus (2019 m. pateikti 6, 2020 m. – 5 projektai). Kultūros centras aktyviai dalyvauja ne tik rajono, bet ir šalies kultūriniame gyvenime – pasirašomos bendradarbiavimo sutartys, įgyvendinant kitų šalies įstaigų projektus bei veiklas. 2017 m., įprasmindamas Kazimieros Kymantaitės vardo atminimą ir apdovanojimų tęstinumą, Kultūros centras įsteigė Kazimieros Kymantaitės vardo apdovanojimus – prizą ir diplomus teatrinio žanro kolektyvams. 2020 m. Kultūros centras pirmą kartą dalyvavo Vilniaus knygų mugės metu centriniuose LITEXPO rūmuose įsikūrusioje Lietuvos kultūros centrų salės programoje – prisistatyme.

Kultūros centro patalpose nuo 1996 m. veikia Kalendorių ekspozicija. Fonduose saugoma apie 7000 skirtingų laikotarpių ir iš skirtingų šalių atkeliavę kalendoriai bei įvairi medžiaga, susijusi su pirmojo lietuviško kalendoriaus autoriumi Laurynu Ivinskiu. Kasmet parengiamos 2 kalendorių teminės ekspozicijos.

1987-10-17 atidarytas lankytojams Šiaulių rajono literatūros muziejus Naisiuose, poeto Zigmo Gaidamavičiaus-Gėlės (1894–1912) gimtajame name. Nuo 1992 metų literatūros

ekspozicijos išlaikymu ir priežiūra rūpinasi Kultūros centras ir Kultūros skyrius. Čia rengiamos nuolatinės ir laikinos ekspozicijos, vykdomos edukacijos, parodos bei kiti renginiai (minėjimai, koncertai, susitikimai, pristatymai ir kt.). Muziejaus veiklos pagrindinis tikslas – Šiaulių rajono literatūrinio, istorinio, kultūrinio palikimo rinkimas, saugojimas, tyrimas, eksponavimas, publikavimas ir propagavimas, stengiantis palaikyti ir puoselėti nūdienos žmogaus istorinę bei kultūrinę sąmonę. Sereikiuose sodinama Zigmo Gaidamavičiaus-Gėlės premijos laureatų alėja.

Viešoji biblioteka tenkina Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų kultūrinius informacinius ir saviraiškos, ugdymosi poreikius. Viešosios bibliotekos sistemą sudaro Viešoji biblioteka ir teritoriniai struktūriniai padaliniai (bibliotekos): 25 kaimo ir viena Kuršėnų miesto Vytauto Vitkausko biblioteka. Pagrindinė Viešosios bibliotekos paskirtis – užtikrinti visiems rajono gyventojams atvirą prieigą prie informacijos ir žinių resursų, sudaryti galimybes pažinti nacionalinį rašytinį kultūros paveldą. Tuo tikslu biblioteka visiems padaliniais prenumeruoja 4 užsienio šalių ir 2 Lietuvos duomenų bazes, savo svetainėje kaupia kraštotyrinę informaciją ir pateikia nuorodas į kitus suskaitmenintus kultūros paveldo resursus. Teikdama bendruomenės informacinius poreikius atitinkančias paslaugas, aktyviai dalyvauja kuriant žinių visuomenę, padeda Šiaulių rajono gyventojams mokytis ir tobulėti, skatinant jų kūrybingumą, socialinį ir ekonominį veiklumą bei motyvaciją – organizuoja visuomenės narių kompiuterinio raštingumo mokymus, įvairius konkursus, edukacines veiklas. Viešosios bibliotekos fonduose sukaupta apie 260 tūkst. knygų, rankraščių, fotografijų, periodikos ir elektroninių dokumentų, kuriuos skaito beveik 7,5 tūkst. skaitytojų, per metus apsilanko apie 80000 lankytojų. Viešosios bibliotekos padaliniuose nuolat organizuojami kultūriniai-šviečiamieji, pažintiniai, puoselėjantys bendrąją ir skaitymo kultūrą renginiai: pristatomos knygos, literatūros, piešinių ir fotografijos parodos, kino kūriniai, tautodailininkų kūrybos darbai, įvairios akcijos, viktorinos, edukaciniai užsiėmimai ir kt. Aktyviai biblioteka dalyvauja knygų leidyboje, kraštotyros ir projektinėje veikloje, organizuoja neformalųjį gyventojų švietimą (būrelius, mokymus, paskaitas visuomenei), o bendradarbiaudama su kitomis švietimo, kultūros, socialinėmis ar valdžios įstaigomis, bendruomenėmis, prisideda prie bendruomenės aktualių problemų sprendimo, t. y. verslumo skatinimo, nedarbo lygio mažinimo, integracijos į visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą, skaitmeninės ir kartu socialinės atskirties mažinimo. Žinodama, kad informacijos kiekis kas 7 metai padvigubėja, biblioteka stengiasi neapsiriboti tik popierinių dokumentų kaupimu ir sklaida, o, tobulindama tradicines, imasi kurti ir išmokyti informacijos vartotoją įsisavinti naujas, ypač elektroninėje erdvėje plintančias, paslaugas, skatinančias socialinę-ekonominę raidą.

Šiaulių rajonas garsėja tautodailininkų ir amatininkų veikla. Kuršėnų dvaro oficinoje, esančioje Kuršėnų miesto pietvakarinėje dalyje, įkurtas Etninės kultūros ir tradicinių amatų centras, kurio pagrindinis uždavinys – krašto tradicijų, papročių, tradicinių amatų išsaugojimas, atgaivinimas ir perimamumas. Etninės kultūros ir tradicinių amatų centras jungia 75 tautodailininkus, iš kurių 12 turi tautinio paveldo produktų sertifikatus, trys tautodailininkės yra sertifikuotos tradicinių amatų meistrės. Čia teikiamos senųjų amatų edukacinių užsiėmimų ir renginių organizavimo paslaugos.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Atsižvelgiant į Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ ir Lietuvos kultūros politikos strategiją, kultūra suprantama kaip visuomenės savivokos ir saviraiškos kultūra, kurianti pridėtinę vertę įvairiose visuomenės gyvenimo srityse, todėl svarbu plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas visoje šalyje, siekiant užtikrinti kultūros įvairovę ir jos prieinamumą, skatinti kultūros ir įvairių gyvenimo sričių partnerystę, panaudojant kūrybos produktus ir

kultūros paslaugas. Šiaulių rajono kultūros plėtrai aktualios yra strateginio tikslo „Darnios visuomenės ir gerovės kūrimui įtraukti kultūra“ kryptys:

1. Subalansuota ir integrali kultūros politika.
2. Kūrybinga asmenybė ir tvirtos tapatybės visuomenė.
3. Vertę kurianti kultūra.

Lietuvos kultūros politikos strategijos kryptį atitikimas Šiaulių rajono savivaldybės kultūros ir meno plėtrai grindžiamas tuo, kad visoje rajono kultūrinėje veikloje orientuojamasi į asmenybės kūrybiškumo, darnios visuomenės ugdymą(si), vadovaujamosi įtraukios kultūros principais, siekiama stiprinti piliečių istorinę savimonę ir savigarbą, skatinant įvairių rūšių kultūrinę ir meninę raišką (dalyvavimas meno kolektyvuose, valstybinės ir bendruomeninės šventės, edukacijų gausa, projektai ir kt.).

Atsižvelgiant į Lietuvos kultūros politikos kaitos gaires, numatančias atnaujinti Lietuvos kultūros politikos modelį, padėsiantį atskleisti, išsaugoti ir plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą, Šiaulių rajono savivaldybės kultūros ir meno plėtotei aktualiausias yra šios kaitos gairės:

1. Ugdyti kultūrinės žmogaus kompetencijas ir kūrybingumą visą jo gyvenimą.
2. Didinti kultūros prieinamumą visoje Lietuvoje.
3. Konceptualiai, kryptingai siekiant ilgalaikių tikslų, skleisti Lietuvos kultūrą užsienyje.

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių atitikimas Šiaulių rajono savivaldybės kultūros ir meno plėtrai grindžiamas tuo, kad Šiaulių rajone itin aktyviai plėtojama kultūros ir meno veikla, čia yra suburtas didelis mėgėjų meno kolektyvų bei dalyvių juose skaičius, o tai rodo, kaip numatyta kaitos gairėse, „ryškėjančią aktyviai kuriančio ir dalyvaujančio kultūriniame gyvenime asmens svarbą“. Dėl šios priežasties tikslinga tenkinti rajono kultūrinius poreikius, nuo mažens ugdyti žmogaus gebėjimus dalyvauti kultūriniame gyvenime, užtikrinant tolygią kultūros sklaidą ir jos prieinamumą rajono (ir visos šalies) teritorijoje, taip pat kurti kultūrų dialogą tarp šalių palaikant kultūrų mainus, stiprinant bendradarbiavimo ryšius ir kultūrinį atvirumą tarp valstybių ir žmonių.

Atsižvelgiant į Muziejų plėtros strategines kryptis 2015–2020 m., kuriomis yra siekiama muziejų veiklą susieti su visuomenės kultūrinio raštingumo bei pilietinio ugdymo tikslais, kompleksiskai vykdomomis kultūros, ugdymo ir informacijos skleidimo funkcijomis, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausias yra šios strateginės kryptys:

1. Kurti muziejuose istorinę savimonę formuojančias, visuomenę pažinimo procese dalyvauti skatinančias bei krašto istoriją ir paveldą reprezentuojančias šiuolaikines ekspozicijas.
2. Stiprinti aktyviais, įtraukiančiais kūrybiniais mokymo ir mokymosi principais pagrįstą edukacinę veiklą muziejuose, kuri sąveikautų su formaliojo ugdymo programomis, neformaliojo ugdymu, savišvieta, mokymusi visą gyvenimą bei atitiktų įvairių visuomenės grupių poreikius ir lūkesčius.
3. Siekti muziejų rinkinių efektyvesnio kaupimo, apskaitos, saugojimo bei sklaidos visuomenei.
4. Didinti muziejų teikiamų paslaugų ir kuriamų kultūros produktų pasiekiamumą, kokybę ir konkurencingumą rinkoje.
5. Skatinti ir planingai įgyvendinti muziejų darbuotojų gebėjimų ugdymą bei kvalifikacijos tobulinimą.

Šių nuostatų įgyvendinimo svarba grindžiama tuo, jog iš šiuolaikinių muziejų yra reikalaujama dinamiškumo, o nuolat besikeičiantys vietos bendruomenės poreikiai kelia

muziejams vis didesnius reikalavimus – tikimasi šiuolaikiškų ekspozicijų organizavimo, mokymo(si) aplinkos sukūrimo, veiklos efektyvumo, kokybiško aptarnavimo ir patirties sklaidos.

Atsižvelgiant į Bibliotekų plėtros strategines kryptis 2016–2022 m., kuriomis siekiama skatinti struktūrinį dialogą bibliotekų sistemos ir valstybės valdymo lygmeniu bei užtikrinti sąveikumą ir veiklų suderinamumą, pagrįstą sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo vertybinėmis nuostatomis, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausios yra šios strateginės kryptys:

1. Bibliotekos visuomenės mokymuisi. Jos tikslas – bibliotekose stiprinti gyventojų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei raštingumo ugdymosi veiklas, skatinančias visuomenės narių kūrybingumą, socialinį ir ekonominį veiklumą bei motyvaciją dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese.

2. Bibliotekos visuomenės socialinei–ekonominėi gerovei. Jos tikslas – stiprinti bibliotekų bendruomenes, panaudojant įveiklintą bibliotekų infrastruktūrą ir kuriant naujas elektronines paslaugas, skatinančias žinias, verslumą ir inovacijomis grindžiamą socialinę–ekonominę raidą.

3. Bibliotekos efektyvaus valdymo principus ir visuomenės poreikius atitinkančiai plėtrai. Jos tikslas – tobulinti bibliotekų valdymą, grindžiant jį veiksmingu ir efektyviu veiklų įgyvendinimu, sistemingu darbuotojų kompetencijų tobulinimu ir veiklos rezultatų vertinimu.

Numatytų strateginių kryptų atitikimas ir reikalingumas Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir jos struktūrinių padalinių veiklos plėtotei grindžiamas tuo, jog Bibliotekoje ir jos struktūriniuose padaliniuose vykdoma intensyvi švietėjiška, informacinė, kultūrinė, kraštotyrinė veikla, užtikrinanti bendruomenės informacinį, kultūrinį raštingumą, kūrybingumo ugdymą ir kt. Šiandienos informacijos vartotojų poreikiai itin sparčiai kinta, todėl bibliotekoms svarbu greitai prisitaikyti, savo veikloje pasitelkiant naujausias informacines–komunikacines technologijas, bei tokiu būdu mažinti socialinę atskirtį, skatinti įvairių amžiaus grupių vartotojų dalyvavimą informacinės bendruomenės kūrimo procese bei užtikrinti bibliotekų teikiamų paslaugų kaitą.

SPORTAS

Sportas – tai pagal tam tikras taisykles organizuojama žmonių veikla, derinant fizinius ir intelektualinius gebėjimus, skirta varžymuisi, laisvalaikio praleidimui, įvairių įgūdžių lavinimui, o taip pat pasiruošimas šiai veiklai ir to pasiruošimo metu atsirandantys tarpusavio santykiai. Sportu siekiama varžytis, gerinti sveikatą, gauti moralinį ir materialinį pasitenkinimą.

Lietuvos sporto informacijos centro duomenimis, 2018–2020 m. Savivaldybėje sportuojančių skaičius nežymiai didėjo (atitinkamai nuo 1 832 iki 1 899 asmenų). Varžybų skaičius tuo pačiu laikotarpiu nežymiai mažėjo (nuo 277 iki 276), o juose dalyvavusių asmenų skaičius padidėjo (atitinkamai nuo 11 763 iki 11 861 asmenų). Organizuojamų ir vykdomų „Sportas visiems“ renginių, t. y. mėgėjų sporto varžybų, sporto festivalių, švenčių, konkursų ir kitų visapusiško ugdymo priemonių skaičius išliko toks pat (105 renginiai), tačiau dalyvių skaičius išaugo 0,74 proc. (nuo 9 843 iki 9 916).

2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis, Savivaldybės teritorijoje veikia 34 sporto organizacijos.

Lietuvos sporto statistikos metraščio duomenimis, 2020 m. sporto statinių skaičius Savivaldybėje: 21 stadionas, 30 salių (6 didesnės kaip 15 m x 30 m, 11 salių 12–14 m x 24–29 m, 13 – kitos), 3 žirginio sporto maniežai, 32 krepšinio, 11 tinklinio, 2 rankinio, 2 teniso, 5

universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės, 4 futbolo stadionai. 2020 m. duris atvėrė universalus Kairių sporto kompleksas, baigiama renovacija Daugėlių stadione.

Įvairiose sporto organizacijose plėtojamos 22 sporto šakos. Veikia Šiaulių r. Kuršėnų sporto mokykla, kurioje, 2020 m spalio 1 d. duomenimis, sportavo 389 vaikai. Šioje mokykloje propaguojamos 6 sporto šakos (dziudo, futbolas, graikų-romėnų imtynės, kiokušin karatė, krepšinis, lengvoji atletika). Sportininkai garsina Savivaldybę šalies ir tarptautinėse varžybose, tačiau 2020 metais dėl pandemijos neįvyko didelė dalis šalies ir tarptautinių varžybų. Keturi lengvosios atletikos sportininkai Lietuvos rinktinėje dalyvavo Baltijos šalių jaunių ir jaunimo čempionate. 2020 m. Šiaulių r. Kuršėnų sporto mokyklos mokiniai iškovojo 18 aukso, 30 sidabro ir 48 bronzos medalius įvairių sporto šakų ir amžiaus Lietuvos čempionatuose, pirmenybėse, taurių varžybose bei žaidynėse.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 m. plėtros programą, kurios viena pagrindinių įgyvendinimo sąlygų – sveikatos priežiūros sektoriaus lyderystė ir kitų sektorių įsitraukimas, Savivaldybei aktualus yra šis programos tikslas – stiprinti fizinę ir psichinę sveikatą – formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą, skatinti sveikatos raštingumą. Šis Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 m. plėtros programos tikslas svarbus tuo, jog numato didinti gyventojų fizinį aktyvumą ir sudaryti jiems sąlygas būti fiziškai aktyviems visose gyvenimo srityse. Įgyvendinant programos tikslus, sportui aktualus šios programos uždavinys – didinti gyventojų fizinį aktyvumą ir sudaryti jiems sąlygas būti fiziškai aktyviems visose gyvenimo veiklos srityse. Įgyvendinant šį uždavinį aktualu Savivaldybei:

1. Vykdyti visų gyventojų grupių informavimą apie fizinio aktyvumo naudą sveikatai, teikiant mokslo įrodymais pagrįstas žinias, didinant gyventojų supratimą apie sveikatą stiprinantį fizinį aktyvumą;

2. Skatinti įvairių gyventojų grupių adekvataus fizinio aktyvumo pasirinkimą, mažinantį laiką, praleidžiamą nejudant;

3. Skatinti vaikų ir paauglių fizinį aktyvumą, ypač ankstyvosios vaikystės metu, taip pat ikimokyklinio ugdymo įstaigose bei mokyklose;

4. Skatinti suaugusiųjų gyventojų fizinį aktyvumą visose gyvenimo veiklos srityse.

5. Skatinti vyresnio amžiaus asmenų fizinį aktyvumą, siekiant pagerinti jų gyvenimo kokybę, prailginti dalyvavimą darbo rinkoje, padidinti socialinę įtrauktį;

6. Kurti, atnaujinti ir plėtoti saugią sporto ir fizinės veiklos infrastruktūrą, gerinti jos visuotinį prieinamumą, artinti ją prie gyventojų gyvenamosios vietos, stiprinti žinybų bendradarbiavimą planuojant ir kuriant rekreacines zonas, parkus, pėsčiųjų ir dviračių takus;

Savivaldybėje sporto organizacijų, sporto renginių dalyvių bei sportuojančiųjų skaičiaus rodo nepakankamą susidomėjimą sportu ne tik kaip sveikatos užtikrinimo, bet ir kaip laisvalaikio praleidimo veikla. Siekiant efektyvių rezultatų ugdant sveiką, aktyvų sportą propaguojančią vietos bendruomenę, tikslinga stiprinti sveikos gyvensenos propagavimo sistemą Savivaldybėje, taip pat kurti tarptautinio bendradarbiavimo sporto veiklose sistemą, didinti gyventojų, lankančių sporto įstaigas ir organizacijas, skaičių, skatinti įvairių sporto šakų, įskaitant mėgėjų ir profesionalų sportą, sąveiką, stiprinti institucijų, viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą sporto srityje, visapusiškai tobulinti sporto specialistų rengimo sistemą, atnaujinti sporto infrastruktūrą ją pritaikant sportuojančiųjų poreikiams ir kt.

JAUNIMAS IR JAUNIMO POLITIKA

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas nustato jauno žmogaus amžių. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 metų pradžioje jaunų (14–29 m.) amžiaus žmonių Šiaulių rajono savivaldybėje gyveno 7 770. Jaunimo skaičius nuo 2019 m. sumažėjo 1,26 proc.

Jaunų žmonių mažėjimo pagrindine priežastimi tampa spartūs emigracijos procesai, kuriuos sukelia nepakankamas jaunimo užimtumas, negebėjimas užtikrinti jauno žmogaus tobulėjimo galimybių, menkos verslo kūrimo perspektyvos. Siekiant garantuoti visapusišką jaunimo tobulėjimą Šiaulių rajone, būtina skatinti šios amžiaus grupės ekonominį ir socialinį verslumą, sudaryti sąlygas įgytų gebėjimų pritaikymui vietos bendruomenės poreikiams, skatinti jaunimo kūrybiškumą ugdant jų pilietiškumą, plėtoti jaunimo laisvalaikio ir užimtumo infrastruktūrą, darbo su jaunimu veiklas, skatinti aktyvų jaunimo įgalinimą ir su jaunimu dirbančių organizacijų steigimąsi t. y. įgyvendinti jaunimo politiką savivaldybėje.

Jaunimo politikos tikslas – sudaryti sąlygas jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą. Šiaulių rajono savivaldybėje vykdomos atvirojo darbo su jaunimu ir mobiliojo darbo su jaunimu formos, kurios padeda plėtoti ir ugdyti asmenines ir socialines jaunų žmonių kompetencijas, prisideda prie asmenybės tobulinimo, atitinka jaunų žmonių poreikius. Siekiant visapusiškos jaunimo integracijos į visuomenę, darbas su jaunimu vykdomas ir toliau nuo savivaldybės centro nutolusiose kaimiškose vietovėse: Gilvyčiuose, Varputėnuose, Žarėnuose, Šakynoje, Gruzdžiuose, Verbūnuose. Paslaugų mobilumas išsprendžia susisiekimo problemą iki laisvalaikio infrastruktūrą, kurioje dirba jaunimo darbuotojai (Atviras Šiaulių rajono jaunimo centras), turinčios rajono vietovės.

Įgyvendinant Užimtumo didinimo 2014–2020 m. programą, kuria siekiama pasiekti kuo didesnę gyventojų užimtumą, kad kiekvienas gyventojas galėtų rasti turimą kvalifikaciją atitinkantį darbą ir užsitikrinti tinkamą pragyvenimo lygį, Šiaulių rajono savivaldybei jaunimo politikos srityje aktualiausi yra šie plėtros programos tikslai:

1. Didinti darbo jėgos kvalifikacijos atitiktį darbo rinkos reikmėms.
2. Laisvus darbo išteklius integruoti į darbo rinką ir joje išlaikyti.

Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2021 m. sausio mėn. duomenimis, vidutinis metinis jaunų (16–29 m.) bedarbių skaičius buvo 8,3 proc., lyginant su jaunais (16–29 m.) darbingo amžiaus gyventojais.

Jaunimas laikytinas itin pažeidžiama visuomenės grupe, dėl nepakankamų profesinių įgūdžių ir darbo patirties stokos, susiduriančia su integracijos į darbo rinką problemomis. Siekiant didinti jaunimo integracijos į darbo rinką galimybes Šiaulių rajone vykdomas projektas „JUDAM“, kurio tikslas sugrąžinti jaunimą į darbo rinką ar švietimo sistemą. Siektina, kad studijų ir mokymo programų pasiūla jaunimui atitiktų darbdavių ir regiono bei savivaldybės ūkio poreikius. Taip pat būtina užtikrinti greitą ir tvarų jaunimo perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, skatinti jaunuolių savarankišką darbą ir remti jaunimo verslo kūrimo iniciatyvas, modernizuoti profesinį mokymą, tobulinti studijų turinį ir procesą.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Atsižvelgiant į Nacionalinės jaunimo politikos 2021 metų veiksmų planą, didelę reikšmę sėkmingos jaunimo politikos įgyvendinimui turi tarpžinybinio bendradarbiavimo tarp viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektoriaus kūrimas, sukurta infrastruktūra, reikalinga darniai, faktais ir žiniomis grįstai jaunimo politikai įgyvendinti. Savivaldybėje kuriamas tarpinstitucinio bendradarbiavimo tinklas, kuriame pagal sprendžiamus klausimus ir poreikį dalyvauja savivaldybėje veikiantis

Atviras Šiaulių rajono jaunimo centras, jaunimo reikalų koordinatorius, Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, policija, probacijos tarnyba, seniūnai ir socialiniai darbuotojai, švietimo įstaigos, vietos darbdaviai ir kt.

Įgyvendinant Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, kurios pagrindinis tikslas – bendruomenių, nevyriausybių organizacijų ir aktyvių piliečių idėjų, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga, skatinimas, Šiaulių rajono savivaldybei jaunimo politikos srityje aktualiausi yra šie pažangos strategijos užmojai:

Sumani visuomenė – laiminga visuomenė, kuri yra kiekvieno piliečio idėjoms [kūrybingumas], naujovėms ir iššūkiams atvira [atvirumas], solidari, savivaldi ir politiškai brandi [atsakomybė].

Skatinant Šiaulių rajono savivaldybės jaunimą prisidėti prie sumanios visuomenės kūrimo iniciatyvų, tikslinga įvertinti jaunimo gebėjimą prisitaikyti prie visuomenėje vykstančių pokyčių, plėtoti jaunimo pilietiškumo ir kūrybingumo idėjas. Veiklios visuomenės formavimui didelę įtaką turi jaunuolių dalyvavimas bendruomenės gyvenime, visuomeninių organizacijų, savanorystės veiklose. Atsižvelgiant į šias iniciatyvas, būtina aktyviau įtraukti jaunimą į visuomeninį gyvenimą, skatinti nevyriausybių bei kitų su jaunimu dirbančių organizacijų plėtotę, Jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimą.

Valstybės savivaldybei perduotą funkciją – įgyvendinti jaunimo politiką – atlieka jaunimo reikalų koordinatorius, kuris:

- rengia ir įgyvendina savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos programas ir priemones;
- analizuoja jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų padėtį savivaldybėje;
- plėtoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, dirbančių jaunimo politikos srityje, bendradarbiavimą;
- palaiko ryšius su užsienio lietuvių jaunimo organizacijomis;
- konsultuoja jaunos žmones, koordinuoja ir rengia teisės aktus, susijusius su jaunimo politika savivaldybėje.

VIEŠASIS SAUGUMAS

2020 m. Šiaulių rajono savivaldybėje užregistruotos 536 nusikalstamos veikos, kurių didžiąją dalį sudarė nusikalstamos veikos dėl fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo (LR BK 140 str.) (34,2 proc.). Nusikalstamumas 100 000-ių gyventojų Šiaulių rajono savivaldybėje 2020 m. – 1412 nusikalstamos veikos.

2020 m. ištirta 12 nusikalstamų veikų, nepilnamečių įvykdytų Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje (2014 m. – 31, 2015 m. – 24, 2016 m. – 35, 2017 m. – 22, 2018 m. – 25, 2019 m. – 14).

2020 m. buvo ištirta 398 nusikalstamos veikos, įvykdytos Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje (2019 m. – 418 nusikalstamų veikų).

Nusikaltimų ištyrimo rodikliai 2020 m. Šiaulių rajono savivaldybėje buvo aukštesni nei šalyje (73,3 proc., kai 2019 m. buvo 52,4 proc.).

2020 m. Šiaulių rajono savivaldybėje buvo užregistruoti 155 gaisrai, kurių metu 2 žmonės žuvo, 2 patyrė traumas, o 1 išgelbėtas. Atlikus gaisrų analizę, galima pastebėti, kad didžiausias gaisrų skaičius yra individualių namų sektoriuje (40 gaisrų) ir atvirose teritorijose (59 gaisrai).

Šiaulių rajono savivaldybėje didelis dėmesys skiriamas gyvūnų teisėms. 2020 m. kartu su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba iš nelegalių veisyklų ir neatsakingų šeiminių paimti 62 šunys.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programą, kurios strateginis tikslas – siekti, kad Lietuva taptų saugesne valstybe, gebančia veiksmingai apsaugoti pagrindines žmogaus teises bei laisves ir užtikrinti viešąjį saugumą, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie programos aspektai:

1. Sukurti gyvenamąją aplinką, apsaugotą nuo nusikalstamų veikų.
2. Sukurti aplinką, nepalankią organizuotam nusikalstamumui ir sunkiems bei labai sunkiems nusikaltimams vykdyti, ir mažinti sunkių ir labai sunkių, taip pat ONG daromų nusikaltimų žalą visuomenei.
3. Sustiprinti apsaugą nuo gaisrų, ekstremaliųjų įvykių bei situacijų ir užtikrinti kvalifikuotą pagalbą gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai.
4. Didinti teisėsaugos institucijų ir kitų valstybės įstaigų, kurioms pavesti su viešojo saugumo stiprinimu tiesiogiai susiję uždaviniai, veiklos veiksmingumą.

Šiaulių rajono savivaldybėje nusikaltimų prevencija yra užtikrinama efektyviai – gyventojų saugumu rūpinasi Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariatas, mažėja nusikalstamų veikų skaičius, auga ištirtų nusikalstamų veikų dalis. Siekiant ir ateityje užtikrinti nusikalstamumo mažėjimą rajone, būtina plėsti ir stiprinti savivaldybės, teisėsaugos institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir privataus sektoriaus vaidmenį ir bendradarbiavimą kuriant saugią gyvenamąją aplinką bei didinant nusikaltimų prevencijos veiksmingumą, mažinti smurto mastą, stiprinti teisėsaugos institucijų atsaką sunkių ir labai sunkių nusikaltimų organizatoriams, vykdytojams, kitiems bendrininkams, didinti teisėsaugos institucijų ir kitų rajono įstaigų veiklos veiksmingumą ir pan. Atsižvelgiant į augantį gaisrų skaičių, svarbu sustiprinti apsaugą nuo gaisrų, ekstremaliųjų įvykių bei situacijų ir užtikrinti kvalifikuotą pagalbą gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai.

Įgyvendinant Valstybinę smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2014–2020 m. programą, kurios paskirtis – užtikrinti smurto artimoje aplinkoje prevenciją ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims teikimą, Šiaulių rajono savivaldybei aktualiausi yra šie programos tikslai:

1. Plačiau supažindinti visuomenę su įvairiomis smurto apraiškomis, jo padariniais ir būtinybe užkirsti jam kelią, ugdyti nepakantumą smurtiniam elgesiui.
2. Tobulinti kompleksinės pagalbos teikimo smurtą patyrusiems asmenims mechanizmą, pagrįstą valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, kitų įstaigų, organizacijų ir visuomenės bendradarbiavimu.

Valstybinės smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2017–2020 m. programos tikslų aktualumą pagrindžia tai, jog smurtas artimoje aplinkoje vis dar yra toleruojamas. Dėl šios priežasties labai svarbu siekti, kad visuomenė (taip pat ir vietos bendruomenė) geriau atpažintų smurtą artimoje aplinkoje, gautų daugiau informacijos apie smurto artimoje aplinkoje žalą, prevenciją, pagalbą jį patyrusiems, bausmes už jo naudojimą, taip pat smurtinio elgesio keitimą bei taptų jam nepakanti. Be to, svarbu tobulinti specialistų, dirbančių su smurtą patyrusiais asmenimis, kvalifikaciją, užtikrinti, kad žmogiškieji ištekliai būtų naudojami veiksmingai. Svarbu, kad smurtą patyrę asmenys, naudodamiesi savivaldybėje veikiančia infrastruktūra, galėtų kuo skubiau gauti prieinamą ir kvalifikuotą pagalbą.

Igyvendinant Saugios savivaldybės koncepciją, kurios tikslas – užtikrinti ir palaikyti saugią aplinką šalies savivaldybėse, Šiaulių rajono savivaldybei aktualus yra pagrindinis koncepcijos tikslas:

1. Didinti gyventojų saugumą.

Siekiant užsibrėžto tikslo įgyvendinimo, tikslinga didinti Šiaulių rajono savivaldybės vaidmenį stiprinant gyventojų saugumą ir šios srities gebėjimus, kompleksiskai ir planingai plėtoti savivaldybės veiklą, skirtą gyventojų saugumui stiprinti, atsižvelgiant į tam tikrų savivaldybės bendruomenių poreikius ir interesus, gyventojų saugumo būklę ir kitą savivaldybės specifiką, plačiau informuoti gyventojus saugumo klausimais, diegti jiems saugios gyvensenos pagrindus, didinti gyvenamųjų vietovių bendruomenių vaidmenį kuriant saugią aplinką, skatinti jų aktyvumą ir savanorystę šioje srityje. Taip pat būtina plėsti gyventojų informavimo ir perspėjimo sistemą įvykus ekstremaliems įvykiams ar situacijoms.

TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI

Informacinės visuomenės plėtra yra vienas svarbiausių pažangos veiksnių. Atnaujinant turimus informacinius išteklius, gerėja viešojo valdymo kokybė ir prieinamumas, pasitelkus įvairius elektroninius įrankius ir paslaugas, darbas tampa paprastesnis ir sklandesnis. Spartus informacinių technologijų vystymasis skatina naujų technologijų, modernių informacijos sistemų diegimą, o jų svarba yra labai didelė.

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos informacija apie savivaldybės vadovų, administracijos veiklą, atskirų savivaldybės administracijos skyrių duomenys, aktuali gyventojams ir bendruomenei informacija, naujienos ir kt. skelbiama savivaldybės interneto svetainėje <https://www.siauliuiraj.lt/>, Tarybos posėdžių tiesiogiai transliuojami portale www.youtube.com, kaupiamas posėdžių vaizdo įrašų archyvas. Šiaulių rajono savivaldybėje aktyviai vykdomi informacinių technologijų plėtros projektai, diegiama ir plėtojama elektroninės demokratijos, elektroninių paslaugų sistema ir kt. Didelis dėmesys skiriamas naujos 5G ryšio technologijos panaudojimo galimybėms, elektroninių dokumentų naudojimo plėtrai, neįgalųjų atskirties mažinimui, duomenų atvėrimui.

Atitikimas nacionalinėms strategijoms, programoms, dokumentams. Įgyvendinant Valstybės pažangos strategiją „Lietuva 2030“, kurios pagrindinė idėja – bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų ir aktyvių piliečių idėjų, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga, skleidimas, Šiaulių rajono savivaldybei technologinės plėtros ir efektyvaus valdymo srityje aktualiausi yra šie pažangos strategijos užmojai:

Sumanus valdymas – atviras ir skatinantis dalyvauti [**atvirumas**], rezultatyvus, atitinkantis visuomenės poreikius ir užtikrinantis geros kokybės paslaugas valdymas [**atsakomybė**], kompetentinga ir priimanti kryptingus strateginius sprendimus valdžia [**kūrybingumas**].

Siekiant sumanaus valdymo iniciatyvos įgyvendinimo Šiaulių rajono savivaldybėje, tikslinga skatinti į veiklos rezultatus ir efektyvumą nukreiptą valdymo kultūrą, grindžiamą bendruomenės poreikių tenkinimu. Viešojo informacija turėtų būti pateikiama suprantamai ir aiškiai, o valdžia – įsipareigoti paslaugų, gyvenamosios aplinkos ir kitais klausimais nuolat informuoti bendruomenę, verslą, nevyriausybines organizacijas, bei su jais turėtų tartis. Viešųjų paslaugų teikimo mastas turi atitikti visuomenės lūkesčius, būti lengvai prieinamas visiems bendruomenės nariams. Taip pat svarbu ugdyti ir valdžios strateginės lyderystės gebėjimus, užtikrinti, kad strateginiai sprendimai būtų priimami bendradarbiaujant ir siekiant plataus sutarimo.

VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ TEISINĖ BAZĖ

Šiaulių rajono savivaldybė savo veiklą organizuoja vadovaudamasi LR vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymais ir teisės aktais bei vidaus dokumentais: Šiaulių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu, Šiaulių rajono savivaldybės administracijos nuostatais ir kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Šiaulių rajono savivaldybės atstovaujamoji institucija yra taryba, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, vykdomoji institucija – administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojai, turintys viešojo administravimo teises ir pareigas. Šios Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės įgyvendinimą.

Šiaulių rajono savivaldybės taryba susideda iš įstatymų nustatyta tvarka demokratiškai išrinktų Savivaldybės bendruomenės atstovų – 25 Savivaldybės tarybos narių (7 moterys, 18 vyrų). Savivaldybėje sudaryti 6 Šiaulių rajono savivaldybės tarybos komitetai: Biudžeto, finansų ir valdymo komitetas; Kaimo reikalų ir ekologijos komitetas; Komunalinio ir vietinio ūkio komitetas; Kontrolės komitetas; Sveikatos ir socialinių reikalų komitetas; Švietimo, kultūros ir sporto komitetas.

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos struktūra:

- Administracijos filialai: Bubių seniūnija, Ginkūnų seniūnija, Gruzdžių seniūnija, Kairių seniūnija, Kuršėnų kaimiškoji seniūnija, Kuršėnų miesto seniūnija, Kužių seniūnija, Meškuičių seniūnija, Raudėnų seniūnija, Šakynos seniūnija, Šiaulių kaimiškoji seniūnija;
- Administracijos struktūriniai padaliniai: Savivaldybės centralizuoto vidaus audito tarnyba, Aplinkos apsaugos skyrius, Architektūros ir paveldosaugos skyrius, Bendrųjų reikalų skyrius, Buhalterinės apskaitos skyrius, Civilinės metrikacijos ir archyvo skyrius, Ekonomikos ir verslo plėtros skyrius, Finansų skyrius, Informacinių technologijų skyrius, Investicijų ir projektų valdymo skyrius, Kultūros skyrius, Teisės ir personalo administravimo skyrius, Savivaldybės gydytojas, Socialinės paramos skyrius, jaunimo reikalų koordinatorius, Švietimo ir sporto skyrius, Turto valdymo skyrius, Ūkio ir transporto skyrius, Viešųjų pirkimų skyrius, vyriausiasis specialistas (tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius), Žemės ūkio skyrius.

LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

Šiaulių rajono savivaldybės administracija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos darbo kodekso 26 straipsniu, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu, Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymu, savivaldybėje įgyvendina lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių politikos principus.

Lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemonės yra numatytos Šiaulių rajono savivaldybės administracijos lygių galimybių politikos ir jos įgyvendinimo tvarkos apraše, patvirtintame Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. A-439, kur nustatyta, kad esant bet kokių darbdavio santykių su darbuotojais tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, seksualinis priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, narystės

politinėje partijoje ar asociacijoje, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, ketinimo turėti vaiką (vaikų) pagrindu, dėl aplinkybių, nesusijusių su darbuotojų dalykinėmis savybėmis, ar kitais įstatymuose nustatytais pagrindais yra draudžiami.

Priimtas į pareigas valstybės tarnautojas (darbuotojas) su Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu, Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymu supažindinamas pasirašytinai.

Užtikrinant lygių galimybių politikos įgyvendinimo principus savivaldybėje, rengiami ir priimami teisės aktai vertinami moterų ir vyrų lygių galimybių aspektu, siekiama, kad teikiant administracines ir viešąsias paslaugas nebūtų pažeistos moterų ir vyrų lygios galimybės, paskirtas asmuo, kuris koordinuoja lygių galimybių politikos įgyvendinimą Savivaldybės administracijoje, dalyvaujama seminaruose lyčių lygybės temomis, Savivaldybės interneto svetainėje sukurta skiltis „Lyčių lygybė“, kurioje viešinama aktuali informacija, teisės aktai.

KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMAS

Šiaulių rajono savivaldybėje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, įgyvendinamos korupcijos prevencijos priemonės. Veikia Šiaulių rajono savivaldybės antikorupcijos komisija, į kurios sudėtį įeina Savivaldybės tarybos, Savivaldybės administracijos ir visuomenės atstovai. Komisijos tikslas – pagal kompetenciją koordinuoti savivaldybės politikos įgyvendinimą korupcijos prevencijos srityje, išskiriant prioritetines jos prevencijos ir kontrolės kryptis bei nuosekliai įgyvendinant priemones, didinančias korupcijos prevencijos veiksmingumą.

Savivaldybės interneto svetainės www.siauliuraj.lt skyriuje „Korupcijos prevencija“ visuomenei skelbiama informacija apie Antikorupcijos komisijos posėdžius, Korupcijos prevencijos programos priemonių įgyvendinimą, priimtus teisės aktus, parengtas rekomendacijas, skelbiami įvykę / vyksiantys Antikorupcijos komisijos posėdžiai bei jų darbotvarkės.

Įgyvendinant korupcijos prevencijos priemones, Savivaldybės administracija visuomenei yra sudariusi galimybes pranešti apie galimus korupcinius pažeidimus savivaldybėje ir jai pavaldžiose įstaigose pasitikėjimo telefonu (8 41) 420 472, užtikrinamas teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas.

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

2021 m. sausio 1 d. duomenimis, Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje buvo 231 pareigybės, iš jų – 2 politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, 90 valstybės karjeros tarnautojų, 141 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis.

Kadangi kasmet didėja reikalavimai viešojo administravimo institucijoms, labai svarbus kvalifikacijos tobulinimas. Administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymus pagal metinį mokymo planą organizuoja Teisės ir personalo administravimo skyrius. 2020 metais buvo suorganizuoti nuotoliniu būdu 2 seminarai valstybės tarnautojams ir darbuotojams, kuriuose dalyvavo 40 dalyvių; 6 specialistai socialiniam darbui patobulino savo kvalifikaciją nuotoliniu būdu. 2020 m. kvalifikaciją tobulino 49 Savivaldybės administracijos valstybės karjeros tarnautojai.

PLANAVIMO SISTEMA

Savivaldybės veiklos planavimas pagal veiklos rezultatų pasiekimo trukmę yra suskirstytas į tris kategorijas: ilgos trukmės (septynių–dešimties metų) – Šiaulių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas; vidutinės trukmės (trejų metų) – Šiaulių rajono savivaldybės strateginis veiklos planas; trumpojo laikotarpio (vienų metų) – Šiaulių rajono savivaldybės biudžetas.

Šiaulių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2017–2023 m. patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimu Nr. T-298. Kiekvienais metais Šiaulių rajono savivaldybė rengia veiklos planą trejiems metams ir savivaldybės biudžetą vieniems metams.

Šiaulių rajono savivaldybėje strateginio planavimo procesai vykdomi vadovaujantis LR strateginio valdymo įstatymu, Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435, bei Strateginio planavimo Šiaulių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. T-363, nuostatomis.

TERITORINIS PLANAVIMAS

Šiaulių rajono savivaldybėje nuolat vykdomas teritorijų planavimas. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo ir kitų įstatymų, taip pat jų įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimais, vykdomas procesas, kuriuo siekiama darnaus teritorijų vystymo ir kuris apima žemės naudojimo prioritetų, aplinkosaugos, visuomenės sveikatos saugos, paveldosaugos ir kitų priemonių nustatymą, gyvenamųjų vietovių, gamybos, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros sistemų kūrimą, sąlygų gyventojų užimtumui reguliuoti ir veiklai plėtoti sudarymą, visuomenės ir privačių interesų suderinimą.

Teritorijų planavimo dokumentai – kompleksinio (bendrieji ir detalieji planai) ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose grafiškai ir raštu pateikiami teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendiniai.

2021 m. baigiamas rengti Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (vyksta baigiamasis etapas). Taip pat rengiamas šilumos ūkio specialiojo plano keitimas bei vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas Šiaulių rajono savivaldybėje. Taip pat šiais metais pradėtas rengti Ginkūnų kaimo bendrasis planas.

FINANSINIAI IŠTEKLIAI

2021 metų savivaldybės biudžeto asignavimai planuojami 47575102 Eur, iš jų 2020 metų biudžeto lėšų likutis 382967 Eur. Išlaidoms planuojama skirti 39830883 Eur arba 83,7 proc. visų asignavimų, turtui įsigyti – 7744219 Eur arba 16,3 proc.

Šiaulių rajono savivaldybės planuojami biudžeto asignavimai viršija planuojamas gauti pajamas (45888778 Eur) ir apyvartos lėšų likučius (658324 Eur) 1028000 Eur, tai 2021 metais planuojama imti paskola.

Asignavimai programoms finansuoti planuojami atsižvelgiant į poreikį veiklai vykdyti ir priimtiems norminiams teisės aktams įgyvendinti. Kokioms reikmėms ir tikslams skiriamos lėšos pateikta kiekvienos programos aprašymuose.

Šiaulių rajono savivaldybės biudžeto asignavimai 2021 m. yra skiriami 9 Savivaldybės vykdomoms programoms. Visų Savivaldybės programų priemonėms vykdyti planuojama 47575102 Eur, įskaitant 2020 metų biudžeto lėšų likutį 382967 Eur ir tikslines lėšas 275357 Eur.

2021 metų planuojami asignavimai Savivaldybės programų vykdymui 6982977 Eur mažesni už 2020 metų asignavimus. Žymiausiai planuojami asignavimai didėja Švietimo ir sporto veiklos programai 723211 Eur, Kultūros plėtros programai 105425 Eur, Socialinės paramos, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros programai 89320 Eur, mažėja – Komunalinio ūkio plėtros, savivaldybės turto valdymo, vietinės reikšmės kelių, gatvių priežiūros ir plėtros programai 5191459 Eur, Projektų finansavimo programai 2661382 Eur, Savivaldybės veiklos ir saugios aplinkos užtikrinimo programai 267302 Eur.

2021 m. didžiausia dalis visų asignavimų 40,41 proc. planuojama skirti Švietimo ir sporto veiklos programai vykdyti, iš jų švietimo įstaigų veiklai vykdyti numatoma 18776623 Eur, neformaliajam vaikų ugdymui – 170200 Eur, skaitmeninio ugdymo plėtrai – 95600 Eur, specialiųjų poreikių vaikų ugdymui – 39500 Eur, sutrikusio intelekto vaikų ugdymui – 23718 Eur, ikimokykliniam ugdymui Šiaulių mieste – 7785 Eur, ikimokykliniam ugdymui nevalstybinėse įstaigose – 22960 Eur, sporto programoms ir priemonėms vykdyti – 80000 Eur, vaikų vasaros stovykloms – 10000 Eur, gabių vaikų skatinimui – 720 Eur.

4 lentelė. Šiaulių rajono savivaldybės asignavimų struktūra 2020–2021 m.

Programos kodas ir pavadinimas	2020 m.		2021 m.	
	Eur	%	Eur	%
01 Savivaldybės veiklos ir saugios aplinkos užtikrinimo programa	8249675	15,12	7982373	16,78
04 Ekonominės plėtros, visuomeninių iniciatyvų skatinimo, turizmo ir žemės ūkio plėtros programa	125400	0,23	209900	0,44
05 Projektų finansavimo programa	6825976	12,51	4164594	8,75
06 Seniūnijų veiklos programa	1326952	2,43	1393488	2,93
10 Komunalinio ūkio plėtros, savivaldybės turto valdymo, vietinės reikšmės kelių, gatvių priežiūros ir plėtros programa	9947519	18,23	4756060	10,00
12 Švietimo ir sporto veiklos programa	18503895	33,92	19227106	40,41
13 Kultūros plėtros programa	1981038	3,63	2086463	4,39
14 Aplinkos apsaugos programa	1678871	3,08	1747045	3,67
16 Socialinės paramos, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros programa	5918753	10,85	6008073	12,63
Iš viso	54558079	100,00	47575102	100,00

Savivaldybės veiklos ir saugios aplinkos užtikrinimo programai planuojama 16,78 proc. visų asignavimų, iš jų paskolų grąžinimui ir palūkanų mokėjimui – 1068000 Eur, Administracijos valdymui – 5347223 Eur, Priešgaisrinei tarnybai – 576200 Eur, kompensacijoms už lengvatinį keleivių vežimą – 139000 Eur, keleivinio kelių transporto viešosioms paslaugoms – 530000 Eur, mokinių pavėžėjimui – 35000 Eur, Kontrolės ir audito tarnybai – 111800 Eur, detaliųjų planų rengimui – 79000 Eur, Administracijos direktoriaus rezervui – 70000 Eur, kitoms priemonėms vykdyti – 26150 Eur.

Komunalinio ūkio plėtros, savivaldybės turto valdymo, vietinės reikšmės kelių, gatvių priežiūros ir plėtros programai planuojama 10,00 proc. visų asignavimų, iš jų rajono viešųjų

erdvių būklės ir gyvenamosios aplinkos infrastruktūros gerinimui – 1103709 Eur, vietinės reikšmės kelių, gatvių priežiūrai ir plėtrai – 2152965 Eur, melioracijai – 450000 Eur, valstybės investicijų programoje numatytiems objektams finansuoti – 233000 Eur (bibliotekos pastato rekonstrukcijai), užimtumo didinimo programoms įgyvendinti – 216000 Eur, savivaldybės pastatų priežiūrai ir remontui – 25000 Eur, socialinio būsto priežiūrai ir remontui – 20000 Eur, tikslinės socialinio būsto lėšos – 163548 Eur, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo kainų skirtumo kompensavimui – 177000 Eur, subsidijoms į savivaldybės įmones – 179000 Eur, kitoms priemonėms vykdyti – 35838 Eur.

Socialinės paramos, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros programai planuojama skirti 12,63 proc. visų asignavimų, iš jų pašalpoms iš savivaldybės biudžeto – 2270831 Eur, socialinei paramai mokiniams – 546634 Eur, socialinei globai asmenims su sunkia negalia – 608252 Eur, pašalpoms iš valstybės biudžeto – 160680 Eur, vaikų šeimynoms – 261180 Eur, vaikų dienos socialinei priežiūrai organizuoti ir teikti – 117600 Eur, asmens sveikatos priežiūrai – 115200 Eur (iš jų 5200 Eur socialinių paslaugų šakos kolektyvinės sutarties įgyvendinimui), Visuomenės sveikatos biurui – 411214 Eur (mokinių sveikatos priežiūrai – 204100 Eur, visuomenės sveikatos stiprinimui ir stebėsenai – 127214 Eur, savižudybių prevencijai užtikrinti – 79900 Eur), Kuršėnų šeimos namams – 806000 Eur, Socialinių paslaugų centrui – 710482 Eur (socialinių paslaugų teikimui – 354082 Eur, pagalba socialinės rizikos šeimoms – 356400 Eur).

RYŠIŲ SISTEMA, INFORMACINĖS IR KOMUNIKAVIMO SISTEMOS

Šiaulių rajono savivaldybės administracija kompleksiskai plėtoja informacinę sistemą – savivaldybės darbo modernizavimą bei elektroninių paslaugų plėtrą. Nuolat diegiamos ir atnaujinamos savivaldybės veiklos procesus supaprastinančios, modernizuojančios informacinės sistemos. Sparti informacinių technologijų plėtotė skatina naujų technologijų diegimą, o vystantis telekomunikacinėms technologijoms didėja jomis besinaudojančių gyventojų dalis, plečiasi naujų technologijų panaudojimo sritys. Savivaldybėje veikia Elektroninių paslaugų informacinė sistema, kurioje yra 39 elektroninės paslaugos. Taip pat veikia elektroninės demokratijos paslaugos, vaizdo stebėjimo sistemos, el. registracija į vaikų darželius.

Savivaldybė rengiasi informacinių technologijų infrastruktūros ir informacinių sistemų atnaujinimams:

1. Kibernetinio saugumo užtikrinimas.
2. Elektroninės demokratijos IS atnaujinimas.

VIDAUS KONTROLĖ

Vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės administracijos nuostatais, patvirtintais Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-60, administracijos padalinių veiklą kontroliuoja administracijos direktorius. Administracijos direktorius, siekdamas strateginio planavimo dokumentuose įstaigai numatytų tikslų, organizuoja vidaus kontrolės kūrimą ir įgyvendinimą įstaigoje, paskiria vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančius darbuotojus, užtikrina, kad būtų pašalinti vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų, vidaus auditorių ir kitų audito vykdytojų nustatyti vidaus kontrolės trūkumai ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai.

Vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekantys darbuotojai prižiūri vidaus kontrolės įgyvendinimą įstaigoje ir jos atitiktį administracijos direktoriaus nustatytai vidaus kontrolės politikai, atlikdami nuolatinę stebėseną, apimančią kiekvieną vidaus kontrolės elementą. Jie teikia administracijos direktoriui informaciją apie vidaus kontrolės ir rizikos valdymą, vidaus kontrolės politikos įgyvendinimo trūkumus ir rizikos veiksnius.

Savivaldybės centralizuoto vidaus audito tarnyba, atlikdama Savivaldybės administracijos, savivaldybei pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vidaus auditus, tiria ir vertina vidaus kontrolę, rengia vidaus audito ataskaitas, kuriose teikia išvadas ir rekomendacijas dėl vidaus kontrolės tobulinimo, konsultuoja vidaus kontrolės klausimais.

Administracijos direktorius užtikrina, kad kiekvienais metais būtų atliekama vidaus kontrolės analizė, apimanti visus vidaus kontrolės elementus, kurios metu būtų įvertinti veiklos trūkumai, pokyčiai, atitiktis nustatytiems reikalavimams, vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų pateikta informacija, vidaus ir kitų auditų rezultatai ir numatomos vidaus kontrolės tobulinimo priemonės.

Atlikus vidaus kontrolės analizę ir vertinimą, administracijos direktorius gali siūlyti vidaus centralizuoto vidaus audito tarnybai atlikti tam tikrų veiklos sričių vidaus auditą.

Vidaus kontrolė nuolat tobulinama, atsižvelgiantį vidaus kontrolės analizės ir vertinimo rezultatus (pateiktas rekomendacijas ir pasiūlymus).

Vidaus kontrolę Savivaldybės administracijoje, jai pavaldžiuose bei jos valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse, atlikdama auditus vertina ir Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.

SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS

- Savivaldybėje veikia strateginio valdymo sistema – rengiami ir atnaujinami strateginiai dokumentai, biudžetas sudaromas programiniu principu.
- Savivaldybėje diegiamas platus informacinių-komunikacinių paslaugų spektras.
- Sėkmingai įgyvendinami įvairių sričių projektai.
- Plėtojamas žemės ūkis, netradiciniai verslai užtikrina ekonomikos stabilumą ir plėtotę kaimo vietovėse.
- Didelis miškingumas, didelė ariamosios žemės dalis bendrame žemės ūkio fonde, augančios bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys.
- Savivaldybėje suformuota verslo rėmimo sistema, skatinama smulkaus ir vidutinio verslo plėtra.
- Strategišškai gera geografinė padėtis, vietos ir tarptautinis susisiekimas parankus išorinių investicijų pritraukimui, verslo plėtrai.
- Palanki geografinė padėtis, kraštovaizdis sudaro geras sąlygas pažintinio, rekreacinio turizmo plėtotei.
- Augantis statybos įmonių skaičius ir didėjanti statybos įmonių atliktų darbų vertė.
- Didėjantis rajono apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų turistų skaičius.
- Gera rajono ekologinė būklė ir gamtinės aplinkos kokybė.
- Išpuoselėta etninė kultūra, mėgėjų menas garsina Šiaulių rajoną vietos ir tarptautiniu mastu.
- Sukurta bazinė socialinių paslaugų sistema, mažėjantis socialinę riziką patiriančių

šeimų ir jose augančių vaikų skaičius. • Mažėjantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išlaidos socialinėms pašalpoms. • Aktyviai vykdoma Šiaulių rajono savivaldybės jaunimo politika.
SILPNYBĖS • Administracijos struktūrai, darbuotojų kaitai bei veiklos kokybei didelę įtaką daro savivaldybių tarybų rinkimų rezultatai. • Ribotos Savivaldybės investicinės galimybės projektams finansuoti ir riboti žmogiškieji ištekliai jiems įgyvendinti. • Mažėjantis kvalifikaciją tobulinančių Savivaldybės administracijos darbuotojų skaičius. • Prasta vietinės reikšmės kelių būklė. • Nepakankamai išplėtotas pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas. • Netolygiai išplėtoti socialinių paslaugų infrastruktūra. • Nepakankamas finansavimas Savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų saugojimui, avarinės būklės šalinimui. • Prasta kultūros įstaigų informacinių technologijų ir materialinė aplinka.
GALIMYBĖS • Investicijų projektų įgyvendinimas, panaudojant ES, kitas tarptautines finansines paramos lėšas ir pritraukiant privatų kapitalą. • Gyventojų (ypatingai jaunimo) verslumo skatinimas. • Žemės ūkio modernizacija, ekologinių žemės ūkio produktų gamyba ir realizavimas. • Geros sąlygos vystyti žemės ūkį, miškininkystę. • Tarpinstitucinio bendradarbiavimo plėtojimas ir stiprinimas apimant valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, privatų verslą. • Turizmo sezoniškumo mažinimas plėtojant įvairias turizmo rūšis bei efektyviau panaudojant gamtinius išteklius. • Transporto tinklo plėtra, kelių infrastruktūros gerinimas, eismo saugumo didinimas. • Taršos mažinimas didinant efektyvių energijos šaltinių panaudojimą. • Aplinkosauginio švietimo propagavimas siekiant efektyvaus atliekų rūšiavimo ir gamtinės aplinkos išsaugojimo. • Socialinių ir sveikatos paslaugų įvairovės ir kokybės didinimas. • Kraujotakos sistemos ligų prevencija, jaunų sveikatos priežiūros specialistų pritraukimas į rajoną. • Migracijos mažinimo priemonių įgyvendinimas, sukuriant geras sąlygas gyventojams mokytis, gyventi ir dirbti rajone. • Atvirų jaunimo centrų, atvirų jaunimo erdvių steigimas. • Nusikaltimo prevencinių programų ir priemonių plėtra, bendruomenės savitarpio saugos ir bendradarbiavimo iniciatyvų skatinimas. • Platesnio spektro renginių ir kultūros paslaugų pasiūla gyventojams.
GRĖSMĖS

- Sparčiai mažėjantis rajono gyventojų skaičius.
- Gimstamumą viršijantis mirtingumas, intensyvi tarptautinė migracija.
- Kvalifikuotų sveikatos priežiūros specialistų išvykimas į kitus didžiuosius miestus, užsienį.
- Dėl nepakankamų investicijų blogėjanti rajono transporto ir inžinerinės infrastruktūros būklė.
- Mažėjantis mokinių ir pedagogų skaičius bendrojo ugdymo įstaigose.
- Didėjantis sveikatos priežiūros paslaugų poreikis dėl senstančios visuomenės.
- Kultūros paveldo objektų sunykimas dėl per didelių reikalavimų jo atstatymui ir naudojimui visuomenės poreikiams.
- Mažėjantis gyventojų visuomeninis ir kultūrinis aktyvumas.

SAVIVALDYBĖS MISIJA

Plėtoti vietos savivaldą, kokybiškai teikti viešojo administravimo ir viešąsias paslaugas, kvalifikuotai tenkinti Šiaulių rajono bendruomenės poreikius, didinti rajono patrauklumą gyventojams, turizmui, verslui ir investicijoms.

SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI POKYČIAI

Šiaulių rajono savivaldybės strateginis veiklos planas 2021–2023 metams (toliau – Strateginis veiklos planas) skirtas įgyvendinti Šiaulių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2017–2023 metams, patvirtintą Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimu Nr. T-298.

2021 m. planuojama patvirtinti Šiaulių rajono bendrąjį planą. Šio dokumento patvirtinimas atvers palankesnes sąlygas miesto plėtrai ir galimybes lanksčiau planuoti miesto teritorijas.

Šiaulių rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane 2017–2023 metams išskirtos keturios prioritetinės sritys: konkurencinga rajono ekonomika; sumani, pilietiška, kūrybinga, socialiai saugi ir sveika visuomenė; subalansuota rajono infrastruktūra ir aplinka; efektyvi rajono savivalda ir visuomenės saugumas.

Šiaulių rajono savivaldybė, siekdama įgyvendinti strateginio plėtros plano prioritetinėse srityse numatytus tikslus, uždavinius ir priemones, parengė trumpalaikį 2021–2023 metų strateginį veiklos planą, kuriame nurodyti svarbiausi Šiaulių rajono savivaldybės veiklos prioritetai, darbai ir siejami rezultatai.

VEIKLOS PRIORITETAİ

Šiaulių rajono savivaldybės veiklos rezultatams poveikį darantys siekiai yra glaudžiai susiję ne tik su Šiaulių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano prioritetinėse srityse nurodytais tikslais ir uždaviniais, bet ir Šiaulių rajono savivaldybės tarybos daugumos veiklos programos nuostatomis. Šiaulių rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentai rengiami ir veiklos prioritetai nustatomi, vadovaujantis darnios plėtros principais.

KONKURENCINGA RAJONO EKONOMIKA

Siekiant, kad Šiaulių rajonas taptų palankiausias verslui, planuojama įgyvendinti keletą uždavinių: skatinti gyventojų verslumą, plėtoti paramą ir formuoti verslui bei investicijoms palankią aplinką, vystyti konkurencingą žemės ūkį ir miškininkystę, didinti turizmo paslaugų kokybę ir įvairovę.

Šiaulių rajono teritorija, kurioje dominuoja žemumos, yra itin palanki žemdirbystei ir žemės ūkiui, todėl rajone gausu žemės ūkio bei žemės ūkio produktų perdirbimo įmonių. Šiaulių rajono savivaldybėje savo veiklą vykdo tokios bendrovės kaip UAB „Baltic Champs“ (grybų auginimas, komposto ruošimas), Kuršėnų ŽŪB (žemės ūkio paslaugos), ŽŪB „Ginkūnų agrofirma“ (žemės ūkio paslaugos), UAB „Šiaulių agrocentras“ (žemės ūkio paslaugos), UAB „Verbūnų duona“ (duonos ir pyrago gaminių gamyba), kitos bendrovės. Tai rodo stiprią Šiaulių rajono verslo orientaciją į žemės ūkio sektorių, todėl ekonominio stabilumo ir konkurencingumo užtikrinimas pirmiausia turėtų būti siejamas su žemės ūkio verslų plėtote, miškininkystės sektoriaus stiprinimu.

Vystant konkurencingą žemės ūkį ir miškininkystę, Šiaulių rajono savivaldybė skatins netradicinių, ekologinių ir specializuotų ūkio šakų plėtojimą, vykdys Kaimo rėmimo programą, konsultuos Šiaulių rajono ūkininkus ir miškų valdų savininkus ES paramos įsisavinimo klausimais, rūpinsis Šiaulių rajono ūkininkų ir miškų valdų savininkų kompetencijų bei gebėjimų ugdymu. Siekiant užtikrinti saugią ir tvarią aplinką, bus atliekama valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių, hidrotechninių statinių Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje rekonstrukcija arba atnaujinimas.

Šiaulių rajono savivaldybė, siekdama ir toliau skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrą, užtikrinti paramą ir formuoti verslui bei investicijoms palankią aplinką, numato ir toliau vykdyti bei plėtoti Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą, kompleksiškai išnaudoti verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui palankią infrastruktūrą. Atsižvelgiant į darnaus vystymo principus, aplinkos apsaugą, kuri laikytina viena iš svarbiausių ne tik rajono, bet ir šalies prioritetų, Šiaulių rajono savivaldybė planuoja skatinti „žaliojo“ ir socialiai atsakingo verslo plėtrą. Didelis dėmesys taip pat bus skiriamas verslo plėtros ir investavimo į Šiaulių rajoną galimybių matomumo didinimui: planuojama dalyvauti nacionalinėse ir tarptautinėse parodose, glaudžiai bendradarbiauti su Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmais, vykdyti intensyvią informacinę ir konsultacinę veiklą, skirtą Šiaulių rajono verslininkų, verslo įmonių, asmenų, ketinančių pradėti verslą, potencialių investuotojų supažindinimui su verslo perspektyvomis, dalytis gerąja patirtimi, šviesti verslumo, karjeros planavimo klausimais, užtikrinti bendradarbiavimą tarp verslo, mokslo, kultūros įstaigų, skatinti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę, vykdyti kitas veiklas. Į šias veiklas planuojama įtraukti ne tik Šiaulių rajono savivaldybės įstaigas ir organizacijas, bet ir Šiaulių rajono verslo įmones, verslininkus, potencialius investuotojus, taip pat Šiaulių rajono verslininkų asociaciją, kitas asocijuotas verslo struktūras.

Šiaulių rajono ekonomikos konkurencingumo didinimui planuojama plėtoti turizmo ir kultūros paveldo infrastruktūrą: bus atliekamas turizmo infrastruktūros įrengimas ir atnaujinimas, rekreacinių teritorijų kūrimas ir tvarkymas, užtikrinamas turizmo informacijos sklaidos, viešinimo iniciatyvų įgyvendinimas. Kadangi Šiaulių rajone turizmo sektorius yra stipriai veikiamas sezoniškumo, bus siekiama skatinti, kurti ir palaikyti aktyvaus turizmo paslaugas, kad Šiaulių rajonas, kaip išskirtinė turistinė vietovė, išliktų turistams patrauklus ištisus metus. Siekiant išsaugoti ir puoselėti kultūros bei gamtos paveldą, turistinis sektorius bus pritaikomas ekonominėms, kultūrinėms, socialinėms, edukacinėms ir kitoms reikmėms, užtikrinamas

kultūros bei gamtos paveldo objektų tvarkymas, ženklėjimas ir pan.

Kompleksiškai plėtojant miesto bei kaimo gyvenamąsias vietas ir viešąsias erdves, bus atliekamas viešosios infrastruktūros modernizavimas Šiaulių rajono miesto ir kaimo vietovėse, pritaikant ją bendruomeniniams, visuomeniniams, verslo, rekreacijos ir kt. poreikiams. Tai padės didinti teritorinę sanglaudą, gerins bendruomenės gyvenimo kokybę, didins pasitenkinimą gyvenamąja aplinka.

SUMANI, PILIETIŠKA, KŪRYBINGA, SOCIALIAI SAUGI IR SVEIKA VISUOMENĖ

Siekiant, kad Savivaldybės švietimo įstaigose teikiamos švietimo paslaugos atitiktų besimokančios visuomenės poreikius, tikslinga kurti ir formuoti efektyvų formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigų tinklą, atsižvelgiant tiek į rajono bendruomenės poreikius, tiek įgyvendinant privačias iniciatyvas.

Ikimokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumas bus užtikrinamas atnaujinant ir modernizuojant Savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūrą, steigiant ikimokyklinio ir (arba) priešmokyklinio ugdymo grupes bendrojo ugdymo mokyklose ir mokyklose-daugiafunkčiuose centruose, skatinant privačių ikimokyklinio ir (arba) priešmokyklinio ugdymo įstaigų steigimą(si) Savivaldybės teritorijoje, vykdant kitas veiklas.

2021 m. bus tęsiami darbai ir kitose Šiaulių rajono švietimo įstaigose: modernizuojami pastatai, gerinama aplinkos infrastruktūra, patalpose įrengiama moderni edukacinė aplinka, plėtojamos informacinės technologijos ir kt. Siekiant užtikrinti visapusišką vaikų ugdymą, integraciją į Savivaldybės švietimo sistemą, didelis dėmesys bus skiriamas mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų kompetencijų ir kvalifikacijos kėlimui, gerai dirbančių mokytojų skatinimui, gabių vaikų skatinimo programos įgyvendinimui ir pan. Taip pat bus siekiama didinti vaikų neformaliojo ugdymo prieinamumą, užtikrinant vaikų užimtumą, popamokinę veiklą.

Mokymosi visą gyvenimą iniciatyvų palaikymas neatsiejamas nuo asmeninių, pilietinių, socialinių ir profesinių idėjų įgyvendinimo ir tęstinumo. Siekiant užtikrinti visapusišką mokymosi visą gyvenimą kompetencijų plėtotę, Savivaldybėje didinama suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugų įvairovė, plėtojama Trečiojo amžiaus universiteto veikla, įgyvendinant viešinimo priemonės, skleidžiama informacija apie mokymosi visą gyvenimą galimybes.

Atsižvelgiant į mažėjantį jaunų žmonių skaičių Šiaulių rajone bei siekiant garantuoti visapusišką jaunimo tobulėjimą, būtina skatinti šios amžiaus grupės ekonominę ir socialinę verslumą, sudaryti sąlygas igytų gebėjimų pritaikymui vietos bendruomenės poreikiams, skatinti jaunimo kūrybiškumą ugdant jų pilietiškumą, plėtoti jaunimo laisvalaikio ir užimtumo infrastruktūrą, darbo su jaunimu veiklas, skatinti aktyvų jaunimo įgalinimą ir su jaunimu dirbančių organizacijų steigimąsi t. y. įgyvendinti jaunimo politiką savivaldybėje. Taip pat būtina užtikrinti greitą ir tvarų jaunimo perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, skatinti jaunuolių savarankišką darbą ir remti jaunimo verslo kūrimo iniciatyvas, modernizuoti profesinį mokymą, tobulinti studijų turinį ir procesą.

Šiaulių rajono savivaldybė siekia nuolat gerinti kultūros paslaugų įvairovę, didinti jų prieinamumą. Siekiant plėtoti ir vystyti kultūros įstaigų infrastruktūrą, Šiaulių rajono savivaldybė atnaujins kultūros įstaigų infrastruktūrą, užtikrins informacinių technologijų ir materialiosios bazės plėtrą kultūros įstaigose, formuos kultūrines erdves Šiaulių rajone, kurios bus pritaikytos

kultūrinių renginių organizavimui, meno ekspozicijoms, kitoms kultūrinėms reikmėms. Taip pat bus plėtojama rajono kultūrinė veikla – vykdomi įvairūs kultūriniai renginiai, užtikrinama visapusiška kultūrinių renginių įvairovė, jų prieinamumas.

Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas neįmanomas be socialinių paslaugų kokybės, įvairovės ir prieinamumo visiems Šiaulių rajono savivaldybės gyventojams užtikrinimo. Todėl siekiant visapusiškos socialinės integracijos, savivaldybė atnaujins ir plės rajone socialines paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą, plėtos Šiaulių rajono savivaldybės socialinio būsto fondą ir gerins jo kokybę, nevyriausybinių organizacijų įsitraukimą į socialinių paslaugų teikimą, savanorystės populiarinimą. Tikimasi, jog socialinės apsaugos efektyvinimas padės lanksčiai reaguoti į besikeičiančius bendruomenės socialinius poreikius bei padės spręsti egzistuojančias problemas.

Ne mažiau svarbi bendruomenės sveiko ir saugaus gyvenimo sąlyga – kokybiškos, visiems prieinamos sveikatos priežiūros paslaugos. Siekdama įgyvendinti šį uždavinį, Šiaulių rajono savivaldybė sieks kurti, plėsti ir atnaujinti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą, įrangą, materialinę bazę, elektronines paslaugas, pritraukti į rajoną jaunų, perspektyvių sveikatos priežiūros specialistų, vykdyti kitas numatytas veiklas. Gyventojų fizinis aktyvumas, sveiko gyvenimo būdo propagavimas užtikrinamas vykdant su sveikatos stiprinimu, sveikatinimu, priklausomybių bei ligų prevencija susijusias priemones ir programas, skatinant ir remiant Šiaulių rajono bendruomenės sveikatinimo iniciatyvas, atnaujinant ir plečiant tiek profesionalaus sporto, tiek fizinio aktyvumo bei sveikatinimo infrastruktūrą Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje.

SUBALANSUOTA RAJONO INFRASTRUKTŪRA IR APLINKA

Šis prioritetas yra susijęs su modernios susisiekimo sistemos plėtra, efektyvios inžinerinio aprūpinimo sistemos kūrimu ir vystymu bei darnios ir švarios aplinkos užtikrinimu.

Moderni susisiekimo sistemos plėtra Šiaulių rajono savivaldybėje bus vykdoma užtikrinant gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių, automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių atnaujinimą ir įrengimą, plečiant ir modernizuojant gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, didinant energijos vartojimo efektyvumą, diegiant saugaus eismo priemones rajono teritorijoje, atnaujinant ir plečiant Šiaulių rajono savivaldybės pėsčiųjų ir (arba) dviračių takus, dviračių aikšteles, šaligatvius ir pan. Tokiu būdu bus didinamas rajono gyventojų saugumas keliuose, mažinamas nelaimingų atsitikimų skaičius. Transporto sistemos efektyvumo didinimas ir plėtra bus vykdoma optimizuojant Šiaulių rajono reguliarių vietinio susisiekimo maršrutų tinklą, gerinant visuomeninio transporto paslaugų kokybę, skatinant ekologinio viešojo ir individualiojo transporto plėtrą.

Prioritetu taip pat bus siekiama atnaujinti ir plėtoti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, lietaus nuotekų infrastruktūrą Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje. Tai padės didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą, o ekonominiu ir aplinkosauginiu požiūriais – spręsti gyventojų problemas, mažinti aplinkos taršą nuotekomis, gerinti gyvenimo sąlygas.

Viešojo ir energetinės infrastruktūra yra svarbi sąlyga bendruomenės socialinei ir ekonominei veiklai plėtoti: ji sudaro tinkamas sąlygas kokybiškai gyvenamajai aplinkai ir gerovei sukurti, daro įtaką gyvenimo kokybės rodikliams. Siekiant užtikrinti efektyvią rajono viešąją bei energetinę infrastruktūrą, bus atliekami jos modernizavimo darbai, efektyvinant šilumos energijos suvartojimą, skatinant alternatyvių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, gamybą ir skirstymą Šiaulių rajone, įgyvendinant kitas veiklas, kurios prisidėtų prie

tausaus energijos vartojimo.

Gerinant Šiaulių rajono savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybę bei infrastruktūrą, bus užtikrinamas viešojo ūkio paslaugų teikimas, atnaujinamos ir plėtojamos rajono kapinių teritorijos, gyvūnų priežiūros, laikymo ir laidojimo paslaugos, atnaujinamos ir įsigyjamos priemonės, skirtos viešojo ūkio paslaugų kokybei užtikrinti.

Darnios ir švarios aplinkos užtikrinimas bus skatinamas tobulinant atliekų tvarkymo sistemą, supažindinant, teikiant informaciją gyventojams atliekų rūšiavimo, perdirbimo ir mažinimo klausimais, stiprinant savivaldybės specialistų gebėjimus šioje srityje, išsaugant ir gerinant gamtinės aplinkos kokybę – tvarkant ir kuriant rajono parkus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus bei kitus kraštovaizdžio elementus, tvarkant apleistus statinius, teritorijas, užterštas teritorijas, remiant ir propaguojant aplinkos apsaugos iniciatyvas.

EFEKTYVI RAJONO SAVIVALDA IR VISUOMENĖS SAUGUMAS

Nuo vietos savivaldybių gebėjimų planuoti bei efektyviai, atsižvelgiant į gyventojų poreikius, koordinuoti, įgyvendinti sprendimus, priklauso rajono ekonominė, socialinė padėtis, reputacija regiono, šalies kontekste, galimybės naudotis ES parama ir kt. Todėl svarbu tobulinti Savivaldybės veiklos administravimą, didinti veiklos efektyvumą. Šio tikslo Šiaulių rajono savivaldybė sieks stiprindama darbuotojų, politikų ir savivaldybės įstaigų bei įmonių kompetenciją, gebėjimus, efektyvindama ir stiprindama interaktyvių elektroninių paslaugų ir priemonių spektrą, visapusiškai į savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvinimą įtraukdama gyventojus, vykdydama teritorinį, finansinį ir strateginį planavimą, formuodama savivaldybės įvaizdį. Prie šios veiklos įgyvendinimo prisidės Šiaulių rajono savivaldybės administracijos skyriai, padaliniai, savivaldybės įstaigos ir įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas ar kitaip dalyvaujančios savivaldybės veiklų įgyvendinimo procese.

Šiaulių rajonas bus patrauklus gyventi, jei bus užtikrintas visuomenės saugumas, o rajonas bus bendruomeniškai atviras. Tai bus užtikrinama pasitelkiant Šiaulių rajono savivaldybės administracijos skyrius, struktūrinius padalinius, už saugumą atsakingas tarnybas, įstaigas ir organizacijas, aktyvią savivaldybės bendruomenę, pasiruošusią įsitraukti į įvairias gyventojų saugumą didinančias prevencines, švietėjiškas programas, savanorystės veiklas.

SVARBIAUSI DARBAI

Šiaulių rajono savivaldybė 2021–2023 metais planuoja atlikti keletą svarbiausių darbų (projektų), kuriems bus skiriamas Šiaulių rajono savivaldybės mero, Šiaulių rajono savivaldybės tarybos narių, Šiaulių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų dėmesys ir Šiaulių rajono savivaldybės biudžeto, ES investicijų 2014–2020 metams bei kitų fondų, valstybės biudžeto bei kitos lėšos pagal Strateginio plėtros plano tikslus:

1. Modernaus verslo ir pažangaus žemės ūkio plėtros skatinimas:
 - 1.1. *Parengti mokesčių lengvatų verslui teikimo tvarką;*
 - 1.2. *Parengti Šiaulių rajono savivaldybės investavimo galimybių planą.*
2. Turizmo vystymo ir kultūros paveldo įveiklinimo plėtra rajone:
 - 2.1. *Savivaldybės jungiančios turizmo informacinės infrastruktūros plėtra Šiaulių regione;*
 - 2.2. *Kuršėnų dvaro sodybos (unikalus kodas 16057) tvarkybos darbai ir pritaikymas kultūros ir verslo poreikiams (I etapas)*
 - 2.3. *Šiaulių rajono savivaldybės Etninės kultūros ir tradicinių amatų centro plėtra (3*

- etapas).*
3. Teritorinės sanglaudos didinimas:
 - 3.1. *Pavenčių laisvalaikio zonos įrengimas Kuršėnų mieste;*
 - 3.2. *Ventos upės viešosios erdvės Kuršėnų mieste įrengimas ir pritaikymas bendruomenės ir verslo poreikiams;*
 - 3.3. *Kompleksinis Kuršėnų miesto daugiabučių namų gyvenamųjų kvartalų sutvarkymas, II etapas;*
 - 3.4. *Gruzdžių miestelio bendruomeninės ir viešosios infrastruktūros kompleksinis atnaujinimas;*
 - 3.5. *Raudėnų mokyklos-daugiafunkcio centro II korpuso pritaikymas vietos gyventojų poreikiams;*
 - 3.6. *Šiaulių rajono Gegužių kaimo Vėtrungės gatvės dalies rekonstravimas“.*
 4. Aukštos ugdymo ir švietimo paslaugų kokybės bei jų prieinamumo kiekvienam gyventojui užtikrinimas:
 - 4.1. *Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų mokyklos lopšelio-darželio plėtra;*
 - 4.2. *Šiaulių r. Kairių pagrindinės mokyklos, Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų ir Voveriškių mokyklų teikiamų paslaugų plėtra, įsteigiant ikimokyklinio ugdymo grupes;*
 - 4.3. *Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų mokyklos pastato fasadų atnaujinimas;*
 - 4.4. *Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokyklos-daugiafunkcio centro modernizavimas;*
 - 4.5. *Šiaulių r. Kužių gimnazijos lopšelio-darželio pastato atnaujinimas, didinant energetinį efektyvumą;*
 - 4.6. *Kuršėnų lopšelio-darželio (Daugėlių g. korpuso) lauko sienų ir cokolio apšiltinimas ir remontas, automobilių stovėjimo aikštelės ir pėsčiųjų takų atnaujinimas;*
 - 4.7. *Kuršėnų lopšelio-darželio „Nykštukas“ šilumos sistemos, šalto, karšto vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklų rekonstrukcija;*
 - 4.8. *Kuršėnų sporto mokyklos imtynių salės remontas;*
 - 4.9. *Mokinių ir ugdytinių sveikatinimo priemonių įgyvendinimas;*
 - 4.10. *Atsižvelgus į pedagoginių darbuotojų trūkumą švietimo įstaigose, jų darbo sąlygų gerinimas;*
 - 4.11. *Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo optimizavimas;*
 - 4.12. *Projektų „Lyderių laikas 3“ pokyčio projekto „Ugdymas netradicinėse erdvėse“, „LECTIO DE VIA / Skaitymo kelias“ „Kokybės krepšelis“ ir „Bendrojo ugdymo turinio ir organizavimo modelių sukūrimas ir išbandymas bendrajame ugdyme“ įgyvendinimas;*
 5. Pilietiškos ir kūrybingos visuomenės ugdymas
 - 5.1. *Pastato Kuršėnuose, Vytauto g. 1, rekonstravimas ir Šiaulių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos patalpų įrengimas.*
 6. Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas:
 - 6.1. *Pirminės sveikatos priežiūros įstaigų atnaujinimas Kuršėnų m.;*
 - 6.2. *Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra Šiaulių rajone;*
 - 6.3. *Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Šiaulių rajone;*
 - 6.4. *Sveikos gyvensenos skatinimas Šiaulių rajone;*
 - 6.5. *Bendruomeninių vaikų globos namų ir vaikų dienos centrų tinklo plėtra Šiaulių rajone;*

6.6.	<i>Bendruomeninių apgyvendinimo bei užimtumo paslaugų asmenims su proto ir (ar) psichikos negalia plėtra Šiaulių rajono savivaldybėje.</i>
7.	Modernios susisiekimo sistemos plėtra:
7.1.	<i>Kuršėnų miesto Daugėlių gatvės rekonstravimas ir pėsčiųjų dviračių takų įrengimas;</i>
7.2.	<i>Kuršėnų miesto Pramonės gatvės rekonstravimas;</i>
7.3.	<i>Naisių kaimo Mišeikių gatvės rekonstravimas;</i>
7.4.	<i>Eismo saugumo priemonių gerinimas Šiaulių rajone.</i>
8.	Darnios ir švarios aplinkos užtikrinimas:
8.1.	<i>Nugeležinimo įrenginių Pakapės kaime statyba;</i>
8.2.	<i>Technologinių įrenginių, išvalančių fluoridus geriamajame vandenyje, Kurtuvėnų miestelyje statyba;</i>
8.3.	<i>Buitinių nuotekų ir vandentiekio tinklų Gruzdžių miestelyje, S. Dariaus ir S. Girėno gatvėje, įrengimas;</i>
8.4.	<i>Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šiaulių regione;</i>
8.5.	<i>Šiaulių rajono vietovių kraštovaizdžio tvarkymas, II etapas;</i>
8.6.	<i>Makrofitų biomasės šalinimas Kairių ežere ir priekrantėse;</i>
8.7.	<i>Buitinių nuotekų ir vandentiekio tinklų Kuršėnų mieste išplėtimas (II etapas);</i>
8.8.	<i>Nuotekų valymo įrenginių Kairių ir Meškuičių miesteliuose rekonstravimas.</i>
PLANUOJAMI PASIEKTI REZULTATAI	
Planuojami pasiekti rezultatai numatyti Šiaulių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2021–2023 metams programose (1–10 priedai).	

SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI TIKSLAI	
Šiaulių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2021–2023 metams strateginiai tikslai, tikslai ir uždaviniai atitinka strateginio plėtros plano prioritetus, tikslus ir uždavinius. Konkrečios įgyvendinamos priemonės bus numatomos atitinkamose programose, kurios dar gali būti skaidomos į atskirus projektus, ir skirtos įgyvendinti strateginį veiklos planą.	
Kodas	SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO TIKSLO PAVADINIMAS
1	KONKURENCINGA RAJONO EKONOMIKA
	1.1. tikslas. Modernaus verslo ir pažangaus žemės ūkio plėtros skatinimas
	1.1.1. uždavinys. Skatinti gyventojų verslumą.
	1.1.2. uždavinys. Plėtoti paramą ir formuoti verslui bei investicijoms palankią aplinką.
	1.1.3. uždavinys. Vystyti konkurencingą žemės ūkį ir miškininkystę.
	1.2. tikslas. Turizmo vystymo ir kultūros paveldo įveiklinimo plėtra rajone
	1.2.1. uždavinys. Didinti turizmo paslaugų kokybę bei įvairovę, plėtoti turizmo infrastruktūrą.
	1.2.2. uždavinys. Saugoti ir puoselėti kultūros ir gamtos paveldą, jį pritaikant viešosioms reikmėms.
	1.3. tikslas. Teritorinės sanglaudos didinimas
	1.3.1. uždavinys. Kompleksiškai plėtoti miesto gyvenamąsias teritorijas ir viešąsias erdves.
	1.3.2. uždavinys. Kompleksiškai plėtoti kaimo gyvenamąsias teritorijas ir viešąsias erdves.
2	SUMANI, PILIETIŠKA, KŪRYBINGA, SOCIALIAI SAUGI IR SVEIKA VISUOMENĖ

2.1. tikslas. Aukštos ugdymo ir švietimo paslaugų kokybės bei jų prieinamumo kiekvienam gyventojui užtikrinimas	
2.1.1. uždavinys. Modernizuoti švietimo įstaigas, gerinti ugdymo aplinką jose ir materialinę bazę, diegti inovacijas.	
2.1.2. uždavinys. Tobulinti ugdymo ir švietimo paslaugas, jų kokybę ir prieinamumą.	
2.1.3. uždavinys. Skatinti mokymąsi visą gyvenimą.	
2.2. tikslas. Pilietiškos ir kūrybingos visuomenės ugdymas	
2.2.1. uždavinys. Remti ir skatinti nevyriausybinę organizacijų bei neformalias jaunimo veiklas.	
2.2.2. uždavinys. Plėtoti ir vystyti kultūros įstaigų infrastruktūrą.	
2.2.3. uždavinys. Plėtoti rajono kultūrinę veiklą.	
2.3. tikslas. Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas	
2.3.1. uždavinys. Užtikrinti socialinių paslaugų kokybę, įvairovę ir prieinamumą, skatinti socialinę integraciją.	
2.3.2. uždavinys. Didinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą.	
2.3.3. uždavinys. Skatinti sveikatinimą ir didinti gyventojų fizinį aktyvumą.	
3	0 SUBALANSUOTA RAJONO INFRASTRUKTŪRA IR APLINKA
3.1. tikslas. Modernios susisiekimo sistemos plėtra	
3.1.1. uždavinys. Gerinti ir plėsti rajono susisiekimo infrastruktūrą, modernizuoti eismo organizavimo sistemą.	
3.1.2. uždavinys. Vystyti viešojo ir ekologinio transporto sistemą.	
3.2. tikslas. Efektyvios inžinerinio aprūpinimo sistemos kūrimas ir vystymas	
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo bei nuotekų šalinimo infrastruktūrą.	
3.2.2. uždavinys. Užtikrinti efektyvią rajono viešąją bei energetinę infrastruktūrą.	
3.2.3. uždavinys. Gerinti savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybę bei infrastruktūrą.	
3.3. tikslas. Darnios ir švarios aplinkos užtikrinimas	
3.3.1. uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo sistemą.	
3.3.2. uždavinys. Išlaikyti ir gerinti gamtinės aplinkos kokybę.	
4	0 EFEKTYVI RAJONO SAVIVALDA IR VISUOMENĖS SAUGUMAS
4.1. tikslas. Efektyvaus, gyventojų poreikius atitinkančio viešojo valdymo užtikrinimas	
4.1.1. uždavinys. Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą.	
4.1.2. uždavinys. Vykdyti teritorinį, finansinį ir strateginį planavimą.	
4.1.3. uždavinys. Formuoti savivaldybės įvaizdį.	
4.2. tikslas. Saugumo rajone didinimas	
4.2.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir saugumą.	
4.2.2. uždavinys. Vykdyti prevencines programas.	

SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMOS IR KOORDINATORIAI	
Įgyvendinant Šiaulių rajono savivaldybės strateginį veiklos planą 2021–2023 metams, vykdomos šios programos:	
1. Savivaldybės veiklos ir saugios aplinkos užtikrinimo programa (<u>kodas 01</u>). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vedėjas.	
2. Ekonominės plėtros, visuomeninių iniciatyvų skatinimo, turizmo ir žemės ūkio	

plėtros programa (kodas 04). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Ekonomikos ir verslo plėtros skyriaus vedėjas.

3. Projektų finansavimo programa (kodas 05). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vedėjas.

4. Seniūnijų veiklos programa (kodas 06). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos seniūnų seniūnas.

5. Komunalinio ūkio plėtros, savivaldybės turto valdymo, vietinės reikšmės kelių, gatvių priežiūros ir plėtros programa (kodas 10). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriaus vedėjas.

6. Švietimo ir sporto veiklos programa (kodas 12). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas.

7. Kultūros plėtros programa (kodas 13). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėjas.

8. Aplinkos apsaugos programa (kodas 14). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus vedėjas.

9. Socialinės paramos, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros programa (kodas 16). Programos koordinatorius – Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjas.

SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PRIEDAI

1 priedas. Savivaldybės veiklos ir saugios aplinkos užtikrinimo programa (kodas 01).

2 priedas. Ekonominės plėtros, visuomeninių iniciatyvų skatinimo, turizmo ir žemės ūkio plėtros programa (kodas 04).

3 priedas. Projektų finansavimo programa (kodas 05).

4 priedas. Seniūnijų veiklos programa (kodas 06).

5 priedas. Komunalinio ūkio plėtros, savivaldybės turto valdymo, vietinės reikšmės kelių, gatvių priežiūros ir plėtros programa (kodas 10).

6 priedas. Švietimo ir sporto veiklos programa (kodas 12).

7 priedas. Kultūros plėtros programa (kodas 13).

8 priedas. Aplinkos apsaugos programa (kodas 14).

9 priedas. Socialinės paramos, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros programa (kodas 16).